~~[illegible]~~

ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל בראשית
ברא אלהים את השמים ואת הארץ · הס״ל לשון במתיבות זה ולעורן כתוש [illegible]
והביא בילקוט בשלח על פ׳ וישב הים לפנות בקר כ׳ וז״ל אמר [illegible]
שניה לא עם הים בלבד התנה הקב״ה אלא עם כל מה שנברא מששת ימי בראשית הה״ד ידי נטו
שמים כו׳ צויתי את הים שיקרע לפני ישראל צויתי את השמים כו׳ ימוש בארץ · והרמב״ם פי׳
היד החזקה בקריעת הים : ובספר והביא הילקוט ולכל היד החזקה זו מכת בכורות ולכל המורא
הגדול זו קריעת ים סוף עכ״ל · וזה לכל היד החזקה אשר עשה משה כי לעיני כל ישראל על
הכל התנה הקב״ה בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ וכו׳

עוד יש לפרש כמו שבילקוט ולכל המורא כו׳ ומנין את במדבר וכו׳ ולכל
המורא הגדול עכ״ל וישראל בהיותם במדבר לקחו ארץ סיחון ועוג ובנו כלאחר
שהחרים היה לפם ומה טעם פתח בבראשית משום כח מעשיו כי שאם יאמרו אה לישראל
לסטים אתם שכבשתם ארץ ז׳ עממין הם אומרים להם כל הארץ של הקב״ה היא הוא בראה
ונתנה לאשר ישר בעיניו ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה ונתנה לנו עכ״ל זה יאמר ולכל
המורא הגדול אשר עשה משה במדבר בהחרים ארץ סיחון ועוג שלא יאמרו אה לישראל שהם
לסטים פתח בבראשית כו׳ פי׳ נכתב סיפור הבריאה לומר להם הוא בראה ונתנה להם וברצונו
נטלה מהם ונתנה לנו וכו׳

ואפשר עוד כמוש בפרשת והביא הילקוט בפ׳ מכה כיס כו׳ וז״ל כשהיו יעקב
ועשו כמוש אמר אל יעקב לעשו שני עולמות יש לפנינו עוה״ז ועוה״ב
העוה״ז יש בו אכילה ושתיה כו׳ אבל העוה״ב אין בו כל המדות הללו רבונו של עולם העוה״ז ואני
אטול העוה״ב כו׳ אותה שעה נטל עשו חלקו העוה״ז ויעקב נטל חלקו העוה״ב · וכשבא יעקב
[illegible] וראה לו שני בנים ובנות [illegible] ושפחות אל יעקב אחי לא כך אמרת לי שאתה נוטל
העוה״ב ואני אטול העוה״ז ומנין לך כל הממון הזה כו׳ אל יעקב בני הבנים ואיש יכול כו׳
[illegible] ולא יספתי מה זו תשובה שהשיב יעקב בני הבנים הם
הבית והעליה של שנים שנפלו אחר בעל העליה עלה לבנות והוא אינו רוצה לבנות הה
בונה את הבית ודר בתוכה עד שיתן לו יציאותיו · פי׳ אז כו׳ ופסק התוכם בר
[illegible] והעיר פי׳ הספר יעש ולכנו אמרנו אין העולם מתקיים אלא בהבל פיהם
[illegible] נמצא שבשביל הבל פיהם של בני יעקב שהיו עוסקים נתקיים העולם
[illegible] שבני יעקב להגות בתורתם ולאכול מפירותיו עד שיתן לו עשו את יציאותיו
[illegible] בבעל העליה שבנה הבית שדר בתוכו עד שיתן לו בה יציאותיו · וזה הטעם
[illegible] ובכן אינם יכולין לעשור בימין והק׳ וידוע דראשית הנאי התנה הקב״ה עם מע״ב אם
ישראל מקבלין את התורה מוטב ואם לאו אחזיר אתכם לתהו ובהו · זו אמרה בראשית בשביל
התורה נברא העולם שנקרא ראשית דהכ׳ כו׳ וזאת התשובה מספרת ומודיע הנמערים
ולכל היד החזקה והמורא אשר עשה משה בקריעת ים סוף שלקח את ממונם ונתנם לנו מטעם
שהעולם הוא ברשותו כי בשביל התורה שקבלנו אנחנו נתבנה העולם ואם כן
שפיר אוכלין אנו מפירות העוה״ז עד שיתנו לנו היציאות כבעל העליה הבונה את הבית
שדר בתוכו עד שיתנו לו יציאותיו וכו׳

ועל כי התורה זו אפשר לפרש המאמר שהזכרנו לעיל וז״ל אר״י לא היה צריך
להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם · ומה טעם פתח בבראשית כו׳

והראם

והרא״ס ז״ל הקשה לכתחלת הקושיא אמר לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש
הזה לכם וכו' התחלת הספר עד החדש הכל הוא מיותר ובסוף הקושיא אמר
ומה טעם פתח בבראשית וכו' דדוקא על הפלאה הוא הקשה ועל הסיפורים
האחרים לא · ועש ולפי דרכינו מבואר היטב הקושיא גם הרא קושיא גלויה ועוד מה טעם
פתח בתחלת בראשית שהיא מגולה דבראשונה מבעי ליה · והשיב על אחת ראשון ראשון פתח בבראשית
להורות שבשביל התורה שנקראת ראשית נברא העולם וכח מעשיו של עמו של ישראל דהיינו קבלת
התורה הגיד להם כדי שלא יאמרו ויהיו מהארץ שהיא נחלת גוים וחלקו של עשו כאן כונה
הבית דאעפ שאין הבית שלו דר בו עד שיהיו לו כמותו · ונתן לישראל אעפ שאין הארץ שלהם
אוכלים מפירותיה בשביל שבכחו בקבלת התורה · ועל הקושיא הראשונה הטיב יעקב שאמר
ומה טעם פתח בבראשית כו' ודוק/

שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי · עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ ·
ואמרו במדרש אל ההרים אל הורים ועם הקודם מבואר היה אמר אשא עיני אל הורים
שהם יעקב ועשו שחלקו העוה״ז ועוה״ב ולא ידעתי מאין יבא עזרי דלפי חלוקה זו אין בנו כח להנות
מן העוה״ז אפי' שוה פרוטה · ומר ואמר עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ דהא ודאי דלא
נבראו אלא בשביל התורה שקבלנו אנחנו ואם כן שפיר מצינן למיכל מפירות העוה״ז עד שיהיו לנו
כמים כמותו כמו בעל העלייה הבונה את הבית וקל

ועתה ויפרד אחד מאתה ויהיו גוים ויתפרדו וכו' עד שהו גבעות עולם העליות ולו
עם הקודם מבואר דמה שלא קבלו התורה כי אם ישראל ויהיו גוים והגוי מגוים של
גוים לישראל אעפ שהארץ וחלקו הוא חלקו של עשו · והטעם כי כבר היו מתפרדים כלי עד
ששתו גבעות עולם והכל היה מוכר להם וכהו אם לא הוי מקבלין התורה העליות עולם השונים
העליות וקל [illegible]

ואחר להביא מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה כו' ויאמר משה אל
האלהים מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים ויאמר כי אהיה
עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה
עם הקודם מבואר עד שדק [illegible] שא מי אני להביא עם ממצרים ובאיזה זכות יצאו ישראל
ממצרים כי כיון שהארץ הוא חלק עשו היכן ישראל לצאת מעבדות ולרש ארץ טובה ורחבה ·
והשיב לו על הראשונה כי אהיה עמך ועל השניה בהוציאך את העם עתידין אתם לקבל התורה על ההר
הזה ועל ידם הבנה והכון העולם הזה ומאמו [illegible] לאכול מפירות העולם עד שיהיו
להם הבנים יכמותיהם מה שאין לשלם שכר התורה וקל

עיין פרש

נס ה' ברוך יהיה כשמוע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה גדולה ומרה ויאמר לאביו ברכני גם אני
אבי ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך ובמדרש במרמה בחכמת תורתו ויאמר הכי
קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכורתי לקח והנה עתה לקח ברכתי כו' עם הקודם מבואר
[illegible] כמדרש והביאו הילקוט גם אנכי עשו בכוך וגו' אף אנכי שעתיק לכן נקבל
שתי דכות אבל עשו בכוך על והכונה שאמר לו יעקב שאינו מן הנכון נטילת הבכורה אעפ
שבכולם היו מבכרות עהז שהוא חלקו של עשו מפני שעתיד הוא לקבל את התורה ולבנות העולם
על ידו וכיון שכן הדין עמו לאכול פירותיה · ונבא אל הטעם כי כשמוע עשו את דברי אביו שכבר
נטל יעקב מבכורות העהז מכח מעלת החלוקה ויאמר ברכני גם אני להוכיח אבי · ויצחק השיב
לו שעולם החלוקה לא הבטל ומה שנטל יעקב מפירות העהז היינו מפני שבא בחכמת תורתו
שעתיד לקבלה הוא דוקא ועל ידי הבנה העולם ולכן שהוא הכן כבעל העליה הבונה את הבית
מיד צעק עשו ואמר מעתה הכונה לו שנים את בכורתי לקח שעד עכשיו היה סובר שאין בתוכם
כלום מפני שגם העדשים היו של מחלקי ומשום בכך לו אבל עכשיו שנתגלה שבשביל התורה
זכה בפירות העהז אם כן בכך נטל את בכורתי ואת ברכתי ודוק/

ותעוץ — הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ויאמר ה' אלהים לא טוב היות
האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו · כל המפרשים בקשו מאד
המפרשים שהעץ ההוא היה מעורר כח התאוה · והרמב"ן כתב כי
יתכן לומר שהיה כלבה האומר דו פרצופין נבראו ונעשו שיהיה בהם טבע תולדה
באיבר ההולדה מן הזכר לנקבה לא תולדה · וידוע כי העין רואה והלב חומד וכלי
המעשה גומרין · ולכן שנאמר לו העץ ונעדר ממנו כח התאוה אמר ה' לא טוב היות
האדם לבדו שיהיה משרת תאותו כי כיון שלא ישלטו בה שיני לא יתאוה לה כלל
לכן אעשה לו העזר כנגדו היא שהעין רואה והלב חומד וכו'

ויאמר — הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השומר אחי אנכי ויאמר מה עשית קול דמי
אחיך צועקים אלי מן האדמה · כה קשה הקושיא שכר כבנכב הנה העולה
אשר לי שכ קבה כמוש התוכם ס"ס פ"א מה הנה ז"ל כל היכול להציל באחד מאיבריו ולא
עשה ככך אלא הציל בנפשו של הרדף והרגו הרי זה שופך דמים וחייב מיתה אבל אין בית
דין ממיתין אותו עכ"ל · והנה אמרו שלמדו שהיה קין כרעה קרובו אל שנבו כמיתה מה
אדם הולך ואומר לאבא נתחלא עליו התנים מיד שמד עליו והרגו עכ"ל ומעשנו למדין
שהיה הבל הרדף לקין והנה כשאל ה' אי הבל אחיך כדרש חלם השיב קין לא ידעתי כי
לא הכבתי כונבך וכי השומר אחי אנכי שהוא מורה היה לי כדבר לשמור את אחי הרי
הרדף היה והרגתיו משה הכא להורג כו' ויאמר מה עשית למה לא הצלת אותו באחד
מאיבריו כי שאין בו נזקין לכך אבל מתו קול דמי אחיך צועקים אלי דיירא שבהן
שמים חייב מיתה · ולכן שאלשלא יהרגו כל מוצאו כי אינו חייב בדיני אדם וישם ה'
לקין אות שלא הכות אותו כל מוצאו וכו'

ויצר — ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות
ויבר — מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו · הכים הקשו
מה היתה חכמתו של אדם בקריאת השמות ואפשר כמוש הז"ל והביאו הילקוט כי שניא
וז"ל אני ה' הוא שמי הוא שמי שקרא לי אדם הוא שמי שהסכמתי בינו לבין עצמי הוא
שמי שהסכמתי בינו ובין מה עכ"ל · וזאת היתה הסכמת הקב"ה כדי להודיע לעולם חכמתו
של אדם שבתחילה קרא שמו בה בשם אדנות והרגה כן עם מה ואני ואדם נכר
אצל אדם אם יכוין ויקרא אותי בשמי אשר הסכמתי ביני ובינכם משכאן ראיה שכל
השמות שיקרא בשם הם הנכונים ומכוונים אל האמת וזה ויבא ה' · ויבא אל האדם
לראות מה יקרא לו לה היקרא ואם יכוין אל האמת בקריאת השם הקדוש משכאן ואילך
כל השמות שיקרא האדם כך יהיו לעולם ולמשפטים לפשיעא שכיון לאמת וכו'
שבכך ראה להדרך כבר הקדמונים ונביא מאמר הילקוט ואוכב

וישם — ה' לקין אות שכתב לו יום השבת כמוש כי אות היא כו' · וזה לאות
מה כמגע בשמו יום השבת למה שהיה את הנפש · ואמנם לבר כרכתי
דלמבכה התוכם לא היה חייב כי אם בדיני שמים · והיינו אם יהיה נדון כישראל אבל אם
ככן נח אפי' בדיני אדם חייב וכמוש התוכם פ"ט מה' מ' ז"ל בן נח שהרג את הנפש כו'
וכן אם הרג הרדף שיכול להצילו באחד מאיבריו נהרג עליו מה שאין כן בישראל עכ"ל ·
וידוע מוש' הרמב"ן ז"ל כי אחד מזה שהאבות קיימו כל התורה כולה בארץ כמאמר הוא
וכשהיו בחוץ לא היו מקיימין כו' וכתב והביאו הילקוט ויגרש את האדם יצא אם ישב
על חוץ מנגע בדר התורה · וידוע הוא לבן נח ששבת חייב מיתה · ולכן הרה קין
ואמר קין גרשת אותי היום מעל פני האדמה היינו הר ציון ותכנך מסתר[?] עיני ה'
אלהי בה ביני והיה כל מוצאי כחול יהרגני הרי ששמע ה' כבן נח וישם ה' אות לו שהוא
נדון כישראל ואינו נהרג בכך ונתן לו השבת וה"ק

ונתפס לפעמים ונאמר כבר כבר
עוד
וידע אדם את אשתו בתוספות
נראה שכל המאורע לשוב[?]
אם לא היה רואה לא היה מתאוה
עכשיו כן ראה כי שאינו רואה
מתאוה עכ"ל

וידע אדם [illegible]

עיין כרמ"ש

והארץ היתה תהו ובהו אלו מעשיהן של רשעים ויאמר אלהים יהי אור אלו מעשיהן של
צדיקים אבל איני יודע באי זה מהן חפץ אם במעשי אלו ואם במעשי אלו
כיון דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב הוי במעשיהן של צדיקים חפץ ואינו
חפץ במעשיהן של רשעים עכ״ל הקושי מבואר וכ״ם ואפשר בא לשולל מכח
האומרים כל עושה רע טוב בעיני ה׳ שהרי כל הרשעות שאין בהן ממש ישראל אינה רשעית
ואף יהיו אף צדיקים לא יועילו אם לא יהיה רשע א׳ ביניהם · והם לא ידעו שהכרת
הרשעים ברשעתם הוא כדי שע״י יתגדל כח הצדיקים עד אין האור נכר אלא מתוך החשך
וזה ואיני יודע באי זה מהן חפץ אם במעשי אלו או במעשי אלו דהא לעולם אין הענינים
מתקבלות אלא אם כן יהיו משני הכיתות · וכשהוא אומר וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל
אלהים בין האור ובין החשך להבינה ראה האלהים את כח האור כי טוב מאוד שהבדיל ביני וביני
החשך הוי במעשה הצדיקים הוא חפץ דהכרת הרשעים ברשעתם לא מאהבתם אלא שע״י
אפלת מעשיהן יודע ויתגדל כח הצדיקים וק״ל

עוד · יש לפרש בזה שבו דהכתוב הכ׳ אין לו ואינו רוצה להקריבם נותנין לו
לשום עולה ותודה ונותנין לו לשום מנחה · ומוהדראנה על כדלשונו
עם אם כסף עולה את שתי כתב שאם העני הוא דל ומכין בעולתו ולא ירצה לקח אל
יקבו לו לשום רכית בעולתו כדי שיקבו אחר לשום מנחה דהפזה אמיר ישע כל לשונו
והא דש ותורה הכהן נפ׳ כי בזה ואמר איש חונן ומלוה כו׳ · וזה והארץ היתה תהו ובהו
אלו מעשיהן של רשעים לא אמר רשעים את מעשיהן של רשעים והיינו צדיקים הנותנין
צדקה לדל ובפיהם אותם שנותנין לו בהכית במעשיהן של רשעים · ויאמר אלהים יהי
אור אלו מעשיהן של צדיקים שנותנין לו לשום העולה כדרכה הנתנ ואיני יודע באיזה מהם
חפץ אם במעשי אלו שמעלתין ומכנים לדל העני אם במעשי אלו היושרים כלבותם
ובפיהם אבל לפעמים קבלה לא מעלמות לעני מפני שהוא דל ולא ירצה להקריבם
והפלא בה בסכלת מוהדראנה לעולם לית כהכית אף בעלתה אמיר ואמר כשהוא
אומר וירא אלהים כו׳ במעשיהן של צדיקים חפץ וק״ל

ואפשר עוד לדקדק שיש מי שסובר לרוב לבם לצדיקים לעשות חטא א׳ בקום עשה
כדי לעשות ולהיות במקום שבעלי תשובה עומדין מה שאין צ״ג יכולין לעמוד וכה
לקיים מצות של תשובה והפ׳ מה ה׳ פי׳ בזה בנכרת את העץ אשר ביניך כו׳ ולקשו הק׳
אבלת ואוכל וק״ל ובזה פירש פ׳ לא הוסיפו של הכר כו׳ ובכר לחה פבלא זו הלכה א״ע
בגל א׳ הקדמונו בהע ישע · ויש דרך אחרת לקבל לתורהם בהמו ז״ל שהצ״ג בעצמו יעשה
תשובה תמיד ויתפחד שמא חטא יבא נפשו לתדרגת בת ופתקיע הלב הכ׳ מעל הק
על כהנה דוף זהירות מביא עד קדושת כו׳ ישע ובזה פי׳ אף לא פעלו עולה בדרכיו
הלכו פי׳ אף שלא חטאו ולא פעלו עולה בדרכיו של כח הלבו ועשו תשובה ומעכבם
שאהבה צוית פקודך לשמור מאוד ושמור חטאו ולא אדרבא וק״ל · וזה והארץ היתה
תהו ובהו אלו מעשיהן של רשעים שהם צדיקים ועושין חטא א׳ במעשיהן של רשעים
כדי להיות מבכבת · ויאמר אלהים יהי אור אלו מעשיהן של צ״ג שתמיד מעשיהן הן טובים
והתמה צ״ג ועושין תשובה בדיבור בעלמא כדי להיות מבעלי תשובה ואיני יודע באיזה
מהם חפץ אם במעשי אלו שהיא תשובה ודאית אם שיש בה קוץ שעושים עבירה בקום
עשה או במעשי אלו שאין חוטאים כלום אבל התשובה היא בעלמא שאם אין חטא תשובה
מכון · והכלה בעל המאמר בדרך השני ואמר כשהוא אומר וירא אלהים את האור
כי טוב הוי במעשיהן של צ״ג הוא חפץ ואינו חפץ במעשי של רשעים כי עבירה גוררת
עבירה ומצוה גוררת מצוה ודו״ק

בן הרגון

בפק תנ׳

ס

עוד במדרש רבה אר' לוי בא נחש הקדמוני להכריע דינו של הבל אצל הקב"ה לכן אני
אומר כל הורג קין יהרג שנ' ויש לקרוא דינו של קין מבקשו עיי' וכו' עכ' לכן
אני אומר · ואפשר כונת המדרש שו"א אף כלה דבר יעקב כל שכינו נענש
על ידו אין מבקשין אותו בתחילתו של הקב"ה · וכבר המפרשים ז"ל המתנגדים לזה מן
הקב"ה שנענשו על מה שלא נענש לכה כה שלא יהיה הכהן מן התחלה לא מבקש על נשמה
מתוקים אחר ונענשו על חטא אחד וכזה פי' בר הקדמוני התורה ז"ל וזה כי כידוע
וזה היתה כונת המדרש נחש הקדמוני להכריע דינו של הבל שיהיה מן התחלה
כיון שנענש קין על ידו · והקב"ה השיבו לכן דייקא לפתי תמה אני אומר כל הורג קין יהרג
אבל על איזה חטא אחר שנענשו וכיון שכן אין לדחות להבל מתחילתו וכו'

ס

עוד שם הרב ז"ל אמר אם באת לך להשחקך דחהו כדרך אם עשית כן מעלה
אני עליך כאילו בראת את העולם שנ' יבר מתוך הבור עלום עכ'
הרב היפה ז"ל פי' להשחקך להכניעך ולהכעסך ואפשר שני מלשון שחוק
מתוש והכונה כמ"ש בפר' הרוכה ובפרק קידושין אף יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום
ומבקש להמיתו שנ' צופה רשע כו' ואלולא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו שנ' ה' לא יעזבנו
וזה אם בא יצר כחובה ואלולא לאחר שאין לך שום שכר טוב על מה שנצחת אותו
שהרי הנצחון לא בא מכחך לא מבר עזר ה' · אם אתה דחהו כדרך הוא הקב"ה יהיב
חלמוד לפני שיש כו חלוה (במרמה ז"ל כב הו"לה) ואפס שיש עזר מן הרב לאחזרו
של אדם נותנים שכר טוב על כל קוץ וקוץ מחשבתו כן על החלטה הרכיה לי מזגר
עליו וכן על אורך הכאה מגד עזרו הבק · והה נתי בכבוד היכר שהקב"ה משלם שכר
טוב כן על מה שנצחו האדם בכחו וכן על אורך העזר הבא מגבוה וכו' והטעם כין
שהקב"ה רואה עיכוב לב האדם שדוחק עצמו כדי לנצח יצרו ובל בוכרו ומחשבתו כדי
לכבשו וזה לא יכול לו עד שעזר אותו הוא וכו' אם כן כאן הוא שיעול שכרו משלם
וכן הם דברי הרמב"ם בפרק הראה על מוש כנתו' ב' לא שלוה כהם יהיו ימש וזהו כונת
המאמר אם עשית כן מעלה אני עליך כאילו בראת את העולם פי' כאילו עשית המצות
בשלימות שבכל הכבוד בשלימות בא מכחך ומבר עזרך ויש שלום בתקום שלמות המש

ס

הרב היפה בכו פי"א פי' כו יעוש

נביזה ובן פתיכות שני המאמרים בפר' הרוכה אושבל יצרו של אדם מתגבר
עליו בכל יום כו הנה הב' ישמעאל כבי אם פגע בך מנוול זה משכהו
לבית אם אבן הוא נימוח דכתי' אבנים שחקו מים כו וכו'

ועל פי זה יובן המאמר א' בפרק הנז' וגל אר' יוחנן משום ר' בנאה מה אשריכם
זורעי על כל מים אשריכם ישראל בזמן שהן עוסקין בתורה ובגמ"ח יצרן
מסור בידן ולא הן מסורין ביד יצרם שנ' אשריכם זורעי על כל מים ואין זריעה אלא צדקה שנ'
זרעו לכם לצדקה ואין מים אלא תורה שנ' הוי כל צמא לכו למים ישלחי רגל השור והחמור
ותוכנו להבל בנתו לקמן כפרקין דקרן לצדקה כשם נה כתנשה לה כו דב"ו יעוש ובפרק
דברכות אותה אף יצחק מור הרדף צדקה כו כל הרודף צדקה הקב"ה ממציא לו מעות לעשות
מהן צדקה דבנתן כו' יצחק א' הקב"ה ממציא לו בני אדם מהוגנים לעשות להן צדקה כה לקבל
עליהן שכר טוב וזה פי' אשריכם ישראל בזמן שהן עוסקין בתורה ובגמ"ח בכלכתם בכל כונתם
אתם שיצרן מסורין ואומר להם שלא יקבלו שכר כיון שלא יכלו לנצח אותו לבדם כי אם
בעזרת הקב"ה ומה נס שעולם נס כן מגד אחר שנכלל בתלמוד לפני שיש כו חלמוד והמצא
מעות ובני אדם מהוגנים לנתת צדקה וגם כיון שהם התחילו אחרשתן לכך הקב"ה מעלה
עליהם כאילו יצרם מסור בידן הוא שכל הכבוד היתה משלהן ולא שהן היו מסורין
ביד יצרן עד שעזרם הקב"ה וכו'

ובזה יובן ... ב' ... ...

ובן בר ביאור הכל נט ... משמש ... שלום ·

ונעל פי' זה יבן [illegible] עה"ל [illegible] ז"ל כי המלך [illegible] [illegible] אמר לכן [illegible] [illegible] הדרך [illegible] כל [illegible] [illegible] עליך [illegible] [illegible] [illegible] אדני עכ"ל

אשר שלחתים [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] כשבא [illegible] ועם הקו"ה [illegible] שהיה חושב [illegible] [illegible] [illegible] שכבר [illegible] שאם לא היה הקב"ה [illegible] לא היה יכול [illegible] [illegible] שכל [illegible] [illegible] [illegible] כשהקב"ה [illegible] שכר טוב [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] שאל [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] הדרך [illegible] [illegible] ואמר כל [illegible] דהבה [illegible] שהקב"ה [illegible] על מה [illegible] האדם [illegible] על מה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] השכר טוב [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] כי [illegible] [illegible] [illegible] שאם לא היה [illegible] לא היה יכול [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] עם [illegible] [illegible] אדני [illegible] [illegible] [illegible] שכר טוב [illegible] על החטא [illegible] על החטא [illegible] [illegible] אדני [illegible] כל [illegible]

ועתה כן [illegible] [illegible] [illegible] שפתח לו הקב"ה פתח של תשובה ועתה [illegible] [illegible] תשובה [illegible] ועתה ישראל מה ה' [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לשוב בתשובה [illegible] שלא היה [illegible] הקב"ה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ויבא קין [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אל [illegible] [illegible] [illegible] אל עשית תשובה [illegible] אל [illegible] [illegible] התשובה [illegible] פתח [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לשוב [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ועם הק"ה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] תשובה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

עוד [illegible] התשובה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] התשובה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] התשובה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] התשובה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] התשובה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

פתח כי [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] תשובה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] תשובה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] התשובה [illegible] [illegible] התשובה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] כל [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] עליך

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] עליך [illegible] [illegible]

ויאמר ה' הן עם אחד ושפה אחת לכולם ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות הבה נרדה ונבלה שם שפתם כו' כפי דרשתם שכוונו ללחום את המושל הוא יתירו שלשולם אם כן ק' תוש לא יבצר מהם דהקב"ה יד לו להתירם ונם נשפכהם יכשו · ואפשר לישב כמ"ש הר"ן בפ"ק דקידושין דבגוים מחשבה רעה הקב"ה מצרפה למעשה · וז"ש הן עם אחד שהם גוים ולא ישראל ומחשבתם כבר כאילו התחילו לעשות ועתה אע"פ שעדיין לא עשו כל המעשה בפועל לא יבצר מהם לענין העונש כל אשר יזמו לעשות במחשבה כאילו עשאוהו בפועל וק"ל

ואפשר עוד כמ"ש הי' אפשר כי חשבו לעשות להם שם והתחלה שיזכר שמם לעולם וכמ"כ בן נוקן מוסר כי איש א' שרף בית הפילגש כי שיזכירוהו ויזכר שמו לעולם שיאמרו זה הבית שרף פ' וכו' המלך יזכירוהו וגזר שלא יזכר שמו עוד · ולא הועיל כלום שהיו אומרים לעולם הבית הזה שרפה פ' והמלך גזר שלא יזכירוהו נמצא שבכך היו זוכרים אותו · וזה הן עם אחד ושפה א' לכולם וזה החלם לעשות המגדל לשם ולהתחלה כדי שיזכר שמם ועתה אע"פ שאבדם ואבלם לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות להם שם ומכוון שיאמרו הבאים אחריהם הראשונים בקשו ללחום עם הקב"ה והוא הפילם נמצא שיזכר שמם לכן הבה נרדה ונבלה שפתם שלא ישמעו איש שפת רעהו כדי שישתכח הדבר ולא יאמרו ולא יזכר וק"ל

ואפשר עוד כמ"ש בתיקו"ד שאמרו הנשים לאסבכרהם מי קמלחלן אינה נשי קמל מי קמלחא לך אמה מלבא דקמלוה נשי · והכי איתא בס' המפרשים שאם הקטנים בקטנות יכנסו מן הגדולים לא יהיה להם לבושת ואדרבא הגדולים יבושו שנכנסו עם לא עם ועיין באותו · ומ"ש סוף פ' ויקרא וזה הן עם א' כו' וזה החילם לעשות עתי מלחמה ועתה אע"פ שאבלה אותם בהנע לא יבצר מהם השם והחלה שיזמו לעשות כיון שהם קטנים ונצחו מלחמת המלכים אשר על כן הבה נרדה ונבלה שם שפתם כאופן שישתכח הדבר ולא יזכר עוד וק"ל

ואפשר עוד כמ"ש בתלמוד כלמה דוברי דברי הבל בדרך לשפתים וכמ"ש החכמים אמרו כל העושה לו זכר לא יהיה לו זכר ומעשה בא' שבנה בית ומת בלא בנים והכוונה הוא לא רצה שיזכר שמו אחר כך ואין שמים השליטו ומשכחו ומת בלא בנים וזה הן עם א' וזה החילם לעשות להם שם ומכוון גם אני אשלים המורם ולא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות שאבלבל לשונם ויאמרו תכלונם לרעה ונוקם מהם קללה לעולם וק"ל

תו"ד פ' ומשפטים

אור [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

כך כו אמשי הר ומתבותל עד שיו כי א' ומדם תולדה ופטר ושלום בוהם) וניניג
כה ונותל פחות שפ עד שאינו יכול לגו בא כח אול ונקבע לנס שלוגם שלא
כשול אפ אם מעשה שתפ שלא כשול בגר ולא נמע עלס כס אתיו עלא
כהלוג כלא רחונו בגול ותבכר לעולם יכבו ותכלו תשים לנפה אבה נא' כגים
שאי ומורא אשר נפשים לבנים עכב · וכ דאלפני חיבו על פחות משפ
כך כל נח · עד לשעים כאו לא יכול לותר שעש שלא כשול · עד התג שלא כשול
שעשע שתגים ולבכב · ואי לכר שתול החתוגבגול · ונים נכ' וה תבאר הגג שב
השעים לאדר ובלא ונקבה לגבה שרא ונעתה הנפס כה כל נח ולכן כאשר ני חותם
פחות משפ נפרי כה כל נח א' נקבע לנס עשיפס שלא כשול לא כחותר ישרא
ולא כחותר כל נח אפ אם תעשע נתגפ שלא כשול לעכוש א' נפ של שנים
היינו יתיר כשגה בשכל שלא קבל חלתובגול · ותכלו תשים שלא ני כוס היים
לו כרת כל נח להוש ותב יפ' ושלא נפ' ועל כי עוב לגבי יחבר היינו
לעולב ולא שאלי כפ חלק אמשי הר ומתבותל אין לנס חלק לעולב עדין

בר׳ סוף מקץ פצ״ב

ויאמר שלום לכם אל תיראו אל שלום לעולם נאמר והוא נקרא כוחב שלום לאחוז
בעולב עכב · ואלם יראו לעונים בעיון כתותר עד ולא חכני ואושל
עד אחיו · ועכשו כתוב שלום לעולם נאמר שכו וכו' יהודה ואשך יעלון בנשפ
והוג תעניני יום ימו והוא נקרא כוחב שכ' לרוב עמו עד לשם · ולכו חורה ועניו חכשר
להוש בהוג שלגולו · ושבי אל לבזרר ויש בי זכות נבריו ואפ זכות אבותינו לא יכולנו
לעיד חייבו שבוה כחיו ורצון · חגוס דבוהפן לשם רכוני שידי נכ' לעיד חייב כוח
זכות נגול · ולהוש בפס דקואל כל נעוסק בגול ובוה חייביו נוכל בתגין · ונגס יוסף
נביאים בהלוג שבוחים יש לגבבל תובלותם בזכותם וזכות אבותם לגוש ויאמר שלום
לכם אל תיראו ואמרו בגדרש בין בזכותכם בין בזכות אבותיכם · נגש כי בן כשאל ואחר
על לשלום דרבותי בזכותם וזכות אבותם אל שלום לעולם יבשך בזכות הגגל תעיר
בחייב כה כו ורצון לא יועיל שלום עד היינו זכותם וזכות אבותם · ולכן כוחב דאלהי אחרים
דבותם אחרים ולא זכות גגול שד לאחוז בעולב לכל נעוסק בגול אי כו נו בתגין ·

ירוש׳ דנדרים פ״ג

רבי אחת בשפר קונה עניד כלנים ויושיב לנעוף עליבו ול שבים ולעולים בשש לגול
וקבע נדרו ותנאו תגעם רבו שורנה אם נגבוח כנשי ואם בי כלבים שים
קנך תגעם אוהיק נחוס ונחין כבבוס את כלוקים לתגד ורגליך יהבם כר לבוס ונב · וקיים
ירגש ותניותו ותאמר ואפשר שתג כרים נקב שבלוג ש שר לאותן תגע רבה בלום
שבכן כלנים אבל שבן שרי ר ליגל · ואבי תש יעלג על לוגנ שיבר חב לבים לעולב · ויפ
ותגפ שסבה רם לבה עד שעים נוי הזכות הכה שקולו בכל תיכוף תנתגי שאת תנתג
לבילו בלבגוב ותלוס תובן וזכותפ · ואבו שהגנ כלנים לגגעצו כהפו לעודר שני בתים
תוכם לעולב ובל ותגולו בזכו לגב · ותלך תנו שעשה תי כה זו שעים תולאו יתגיצ
תגעם אוהיק ניחום ב דרשבו לחו תלבו ה נחוס והגיצ כגגו נכו ויוסף והב כתי כלנים

נה

ואעשך לגוי גדול כו' ואברכה מברכך ונברכו בך כל משפחות האדמה
וילך אברם כאשר דבר אליו ה' כו' יובן במ"ש בזהר הק' [illegible]

איתמר [illegible] ר' אמר אין בהם משום מחוסר אמנה ור' יוחנן אמר שבהם ~~[illegible]~~
משום מחוסר אמנה ... ואמר אביי הכי [illegible] ה' [illegible] אביי [illegible] למכור
מתנה אני נותן לך מודה ר' יוחנן בו' ואמר רב פפא מודה ר' במתנה מועטת
דסמכה דעתייהו [illegible] ובפוסקים [illegible] במתנה מועטת אינו יכול לחזור בו משום דסמכא
דעת המקבל עליה ובמתנה מרובה יכול לחזור בו דלא סמכא דעתיה דמקבל.
ונפסק הלכה כר"י [illegible] מתנה מרובה והשיעור פי' [illegible] [illegible] וכפי' זה
לא היה אברהם במתנה זאת כי גדולה היא ואם יחזור בו הקב"ה אפי' א"כ משום
מחוסר אמנה והראיה כשיצא [illegible] שאמר [illegible] אברהם באמת היה
מה נלה שכרו הקב"ה על [illegible] את הארץ לאמר [illegible] להראות שכל [illegible]
כאשר דבר [illegible] וזה וילך אברם [illegible] ושמחה [illegible] של המתנה
מועט מה שכבר [illegible] ה' ואמר לו [illegible] כי [illegible]

והראיה [illegible] [illegible] עוד ככה [illegible] [illegible]

ונברכו הנהו [illegible] כי [illegible] [illegible] [illegible] שאמרו שלום
א' [illegible] מתנה [illegible] יכול לחזור בה אפי' אם היא מתנה
מרובה [illegible] את [illegible] על כל [illegible] **ענה** כ' [illegible]
[illegible] על [illegible] והוא [illegible] [illegible] הקודם [illegible]
[illegible] כי [illegible] אחד [illegible] אחד [illegible] אשר [illegible]
על [illegible] אבל [illegible] היחיד [illegible] מתנה
[illegible] שיהיה [illegible] [illegible] כמאמר [illegible]
[illegible] אבל [illegible] [illegible] יכולין לחזור [illegible]
אבל [illegible]

ויקרא [illegible] [illegible] מתנה [illegible] שלא יחזור [illegible]

אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי
מגן לך שכרך הרבה מאד ויאמר אברם ה' אלהים מה תתן לי ואנכי
הולך ערירי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר ויאמר אברם הן לי לא נתת זרע
והנה בן ביתי יורש אותי והנה דבר ה' אליו לאמר לא יירשך זה כו' ויוצא אותו החוצה
כו' כה יהיה זרעך והאמין בה' ויחשבה לו צדקה [illegible] הקשה [illegible]
[illegible] הולך ערירי [illegible] [illegible] אשר [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] על אליעזר היה [illegible] [illegible] והנה [illegible]
[illegible] אם אדם [illegible] מתנה מרובה [illegible]
אינו יכול לחזור בו כיון [illegible] מתנה [illegible] בין אנשים [illegible] אחר [illegible]
[illegible] אם כן היא כאומר [illegible] מועטת ואינו יכול לחזור בו.
ואברהם [illegible] הקב"ה שכרך הרבה מאד [illegible] מתנה הארץ [illegible] ולכן אמר ואנכי
הולך ערירי כי [illegible] ובן משק ביתי אליעזר [illegible] אחד [illegible]
[illegible] [illegible] מתנה [illegible] שנים [illegible] אברהם [illegible]
אליעזר והקב"ה השיבו [illegible] על מה שחשב [illegible] על אליעזר
אמר לא יירשך זה כי [illegible] [illegible] מרובה [illegible]
ויוצא אותו החוצה ואמר לו כה יהיה זרעך [illegible] הארץ והיא מתנה
מועטת [illegible] המקבלים ואינו יכול הקב"ה לחזור בו והאמין אברהם בה'

ויחשבה

האדם מה תתן לי [illegible] דרך [illegible]

ויחשבה לו צדקה פרש"י הקב"ה חשבה לאברהם לזכות והרמב"ן הקשה [illegible]
ד"א שהאמין באל אמן וגם הקודם מבואר דלפי שאמר לו [illegible]
איך יכול לחזור ולהרהר אחריו והנה דבר ה' אין אני נ"ב מעלאכים בנגלה [illegible]
לך עוד לשאת לא יהיה לאברהם עד והיה מקום לאברהם לחשוב שמא שבא הקב"ה עם [illegible]
מלאכים הוא להוות לו שנה מה יעזרו להשפיע עליו בכבוד והוא כוכבים שא"י [illegible]
והאמין אברהם כה היה כי הוא הכוכבים לעשות חיל ואין כח כי שום מלאך [illegible]
אם להאמין והקב"ה חשבה לזכות לאברהם ודו"ק/

ואשר עוד לפרש על כל הפרשה כמו שפרש שהיה אח מתפחד ואין ירא
לפכשן המש ונצלתי כי בתחלה שקבלתי שכר בעה"ז ואי"ל כי"ם [illegible]
אל הכהן אל תירא אנכי מגן לך בעה"ז אבל שכרך הרבה לעה"ב וידוע מש"כ חז"ל
כי ואחי שעשו כאחת בכשרה לעה"ז היינו שאי מצות [illegible] מכל מדריגה משכר עוה"ב
ולא בכלל צדקה ופירוש תהיון זכות שבלכת כהנים ר' אלוה אל תאמר אברהם כה יהיה
זרעך כה דרשו אהרן בני ישראל ופי' הנה היפה ככוכבים המשפיעים שבע כפי כעולם
כן יהיו ככה הכהנים מכלכין וכלכת כהנים דרשו קרא יברכך ה' וישמרך מיהם
ד"א וישמרך מבהיכם ד"א וישמרך בעה"ב והנה כשאל ה' אל תירא בעה"ז שכך והו
תאמר לעה"ב אמר אברהם ה' אלהים מה תתן לי במדרגת חינם לעה"ב ואנכי הולך
משק ביתי הולכים מרבים כל שום שכר לעה"ב כי מי כל כשר ילד אשה שיוכל לקחת
עם יהיה שאמר בני קרא [illegible] ומתחדש עולם בכל יום כל שיחכה לאכול מינים כפי
לעה"ב והקב"ה השיבו כל שכרם על מה שקרא לאליעזר בשם ולא תאמר לא יירשך זה
כי ושכל בעת הזה וישרת עה"ב אל כה יהיה זרעך מבקר שיצא הא מן יורד וגם
ימשך עה"ב ומכלם [illegible] השרם ומגלה הקב"ה עוזה איכו יבוא לו כי והאמין
אברהם כה מרבה עבודתו לא החזיק טובה לעצמו שיאכל משכר שלו לעה"ב
ויחשבה לו בתורת צדקה דוקא ודו"ק/

ע"ד יש לפרש כמו שהרבי הכהן כ"מ אמר המעשה בא שכרו מעות לנשיא
קיימה אל ומעלה היקומה והבעור יולשיה ופאה הוא הכהן שאלה
כרבם ולא נהג לה כי אם שנה להשיאה ולראביה כי דבר הירושים דאמרה כי השלמי
אל לחברו מתרה מורה אני כוכב יעקב שיחזור כו הרא הקימא בנשיר אבל כשכי נגש
כלך כו יגש כל עשוני וככר כרכבו לשלרבי כהשבא דדיבור הקב"ה היינו ככה
ופירוש והנה דבר ה' אליו והנה ה' בא והכר שני עב והנה כשאל ה' שבק היבק
תאמר ההוא אמר ה' אלהים מה תתן לי כי הו קלו ימי שלומי ולא יהיה אחר האוצ אנכי
הולך ערירי ונם כי משק ביתי עוד לא יתכה בה כספבת הד חיים הכהן שגיה
כיון שעוכא עליך גאונינו מוחים
השיקדיך והנה ה' בא והכר שני לאמר ולהתות לו שדיבורו הקב"ה הוא ככה ולא יחזור
כו והשיקרא דדיבא ודעו לא נאמר של אליעזר כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך
והאמין אברהם כה היקא שאמיה נבה לעמיה הקהות ולעולם ימי כח ויחשבה
לו צדקה כי ככבלת ומכלה דדתיא הא ללוי הצדקה הכשרי כעושה כלו הצדקה אם
אברהם חשבה לעתנת הארץ כצדקה ודו"ק/

דף שני

דף שלישי

ד"ק הבע׳

אחר ירמה כמוש במדרש ואנכי הולך ערירי א"ל לפני הבטה אם יכול אתה לספור
כוכבים והכתוב כך מוכח ואנכי הולך ערירי על וככה הודענו לעיל שכה
יהיה זרעך ושם תמה על שיהיו ככוכבי השמים ושם נאמר יהיה
כבני אדם וכו׳ ויראה הכל יותר מאשר כוכבים כמו היה בהנים שיצאו מהם
כוכבים כי ידוע ונראה בתשובות הדתות על שנשאל על מה הכל כוה שמים
יותר מיוחדת שמים ובקשו לו מה היא דבר לפני לפלוני נמצא שהיא מוכחה מן
השמים להיות מוצא רפואה והשיב הוא על דרך שכר אלא רק פולמוס ראמה
שאם האדם ריצה מרשעו שישא אשה אם אם צדיק הוא מחתנין לו אשה טובה ואם
רשע הוא מזיווגין לו אשה רעה אבל בעולם אין הקב"ה מכריח לשישא אשה כו׳
והנה כשאל הקב"ה שכך הולך מאד חשב אברהם מעל הבחינה הכוכבים כמו ולכן
אמר מה תתן לי אם הכוכבים צדיקים הם טוב ואם יהיו רשעים די לי בן משק ביתי
הוא דמשק אליעזר ובאה לו התשובה לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך
ככה יהיה זרעך שיהיו צדיקים ככוכבים כמו שאמרו האמין אברהם בה׳ ויחשבה לו לצדקה
כיון שהוא חוץ מהשם ויקשה על דרך הבחינה שיהיו לו בנים צדיקים דבר שהוא
מכוחם עלמה לכן ויחשבה לצדקה כאמור לו שהצדיקים העתידין לבא מבנים
יהיו מזרעו ומעולם הוא היה מכוחם וכל לזה אמנה במה קונה זה הקב"ה
שהצדיקים משועבדים תמיד ושבעתן בכל דור ודור ודוק׳

ד"ה ועתה

אחר ירמה כמוש התוכם כ"א מה תוכיח יכול חייב עליו כדבר שאינו קבוע
כגון שאינו היה חייב לאו אורב לו לבסוף חמש שנים אלא שקנו ממנו
לא נשתעבד שנו לומר מתנה היא ואין כאן דבר ידוע ומכו שכתבנו במתנה וכו׳
הבורר וכו׳ והכל בעל פה חכם כו׳ כתב דאם כתב לו התחייבות שום דבר כו׳ ש"ך
זה כחיוב זה אף שהוא דבר שאינו קבוע ומי שעושה חובה לשלם אף לסבה דתבם
משום דאגב אותו דבר שהכל נמנו ומשעבד נכסיו לו יהיב ממון לו כתב כל ומו
דהקב"ה חייב לשלם אף שהבטיחו לו דבר שאינו קבוע כמו ומר על הבאר בנשיון
במעשה רבה שתי כסף לוכם הכל מה שלום ועוד דלענין קבלה הכל ברכות וכו׳
ומו כי הוא הבורא הוא היוצר ורכה הקב"ה הבטיח שלא לו מתן בנים רבים והבטיח
דבר שאינו קבוע ולכן כשאל שכר הולך מאד שנשא זה אינו קבוע של ומר כו׳
על דבר מה תתן לי ואם עלו אנכי הולך ערירי דמשק שאין לך חייב כלום שתתן
דבר ומו משק ביתי הוא אליעזר ובאה לו התשובה לעולם אשר יצא ממעיך
יירשך על מה שלא כתב הכתוב לכוכבים כמו שמצוי במספר הארץ ויוצא אותו החוצה
אם תוכל לספור הכוכבים ואמר כה יהיה זרעך דלפני הכל כקבוע ומו שמינו
כמספר הכוכבים כמו לו ומנה לעפר הארץ והאמין אברהם בה׳ ויחשבה הדבר לצדקה
יפה לו חשב דאמר לאברהם לחבור לזה מטו לזה הכהן ומו חייבא על דרכה
לשלם אף שאינו קבוע כמסלקה הכל בעל פה על ודק׳

ואנכי לבני גדול ואברך ואגדלה שמך והיה ברכה ואברכה כו׳ ויחלך אברהם
כאשר דבר אליו ה׳ כו׳ עם הקודם מבואר להקב"ה הבטיחו בדבר
שאינו קבוע ואעשך לגוי גדול ולא נתן הקב"ה לבד והיה יתרום לאברהם להיות
על מתנתו שאינו כה זכות אמנם אברהם הלך לו מוכיח ועומר כאשר דבר
דבר אליו ה׳ להכל לפניו כקבוע ומו ומוש לעיל ודק׳

דף ששי

ראו יראה בתוס' בדף ה' שאין לישראל שום זכיה בנכסי העכו"ם אלא שוה פרוטה כו' ככי
חלקו העולמות יעקב ועשו גם אברהם ברכה בחלוקה זאת כדפירש על אם
לא כי בזה תלה בו יעקב · אמנם כיום עשו אברהם היה או תנצה דבר שעל
ידה יתקיים העולם אז יוכל ישראל לאכול גם תבואת העכו"ם כדין בעל השדה הבונה
את הבית שדי בבונה עד שיתקן לו יציאותיו · ובפ"ב [illegible]
ה' שיאה מן העולם מתקיים אלא בשביל הבל [illegible] · והנה בשאל ה'
[illegible] אברהם בעכו"ם שכך היה תאמר לערב אמר אברהם ה' אלהים מה תתן לי [illegible]
[illegible] ואנכי הולך ערירי [illegible] ובן משק ביתי [illegible]
[illegible] בנכסי העכו"ם [illegible] · ואמר עוד אברהם [illegible]
[illegible] העולם [illegible]
העכו"ם [illegible]
ויאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך [illegible]
כי ויאמר כה יהיה זרעך [illegible]
[illegible] העולם מתקיים [illegible]
אברהם [illegible]
[illegible]

עוד פירשתי בספרים לי דף שביעי [illegible] בההל [illegible]

ונפרש המאמר הנזכר והוא כך [illegible]

ותכהין זכו ישראל לברכת כהנים [illegible] ר' נחמיה [illegible] מאברהם כה
יהיה זרעך כה [illegible] ואני והנער נלכה עד
כה [illegible]
[illegible] ישראל [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] אברהם [illegible]
[illegible] כהנים [illegible]
[illegible]
[illegible] ישראל [illegible] יעקב [illegible]
[illegible]

[illegible]

ויחתור [illegible]

[illegible]

תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו צרור המור דודי לי בין שדי ילין אשכול הכופר דודי לי בכרמי עין גדי · ופי׳ כבר הוא כמפרש תורי זהב וכו׳ ביזנקים עם נקודות הכסף וכו׳ ביזנקים נעשה לך לעבודה לתת דמשך אותך עד שהמלך במסבו כי הקב״ה הוא שעשו העגל והוא כשכבר הוא עולה עלובה כלה כו׳ · וכן תמי׳ דמשך כבוד מעשה העגל וכמה שם בכתוב צרור ואמר כי אחלה לפני נקבץ אשה שהכה ומשה לו בין שדי ילין אשכול הכופר כו׳ מי שכבר שלו מכפר לו על עון גדי שבהוצאה לו על וכמה זה אשה שהכה ואמר לו הוי׳ כשגגה אמר בין שדי כששכן ילין עין גדי עין עגל שהוא מין כשהוא עד ואחר שלהם כמו כשר כי מה דאין משה שהוא נשבר את הלוחות אחר תורה שיבין כדורות בכבוד ולא כאה אחר אם אין אני משבר את הלוחות אין לישראל עונש שנזכה לאדם יהיה כי וכן דמכרין לנו החיים בכבוד נה שנכנסו על עוד ואמר כבוד כשבר את הלוחות · וכל ראובן שהכה את הלוחות שידונם בכבוד מוצא מוצר הענין כי רבים בדין ישראל שכשהוא והב לתמיד נס פיוחם וכן שהעגל עשאו אותם והוא דבר כבוד אם כן נה יש התורה לתת שכה על אם אשר הם שהיה חה אך חושב שהוא מודה דרכן נה חיה וכישראל פרור · ועליהם נגד יש לפרור לישראל במעשה העגל · ובכה לו נתן אמר תורי זהב נעשה לך וכו׳ ביזנקים עם נקודות הכסף וכו׳ ביזנקים מעבדים כהוכן ~~[illegible]~~ מעבדים וראו נקבו לדעת שבראום בישראל ~~[illegible]~~ שמעון ושנה להם בכן עבד עבה · ובין שכן אף שעשו את העגל עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו ואמר לו מתי בין שדי ילין ומכפר לו על עון גדי מן העגל דאה כשנתן קהל שמור ישראל אינו מתקיים מיפה ומפשר להם שיכבר להם העגל וכל עוון וכו׳ · וזה נכבוד

למנה ג׳ יחד אכך כשמך אשר ועתה מאק מעבדים כבה גדול וכו׳ חזקה · ובן שם כספה בכי ושנים אמרו מגה כמעבדים בכל לך כאחב יד אפ אכך ביזון לו כאחב יד · וידוע משה הלו את כל ירים אשר בהלכם שם ממנו של אהב שהוא מעשיד על כלו עם משרה כי כמו שיש לו ממון הכבוד שייך לומר כו כח גדול · וזה הנענ אמר עם למנה ג׳ יחד אכך כשמך ודוכב מגה לכלופה ולאחיכם מאחר שנותן אות המעבדים כבה גדול הייני שמתון הכבוד וכאחב יד כדין עבד עבד שצריך לנענע לו כאחב יד וכין דאין וראה לדעת שבדונים בישראל זה שולבים קהל שמוזים נם ולמנה ג׳ יחד אכך וגו׳ וזה ענים מיניקה ~~[illegible]~~

וויקחם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל · דבר בכבוד כמוה וכפה כה מעין מחלוקת יוסף עם השבטים כאומן הבג דהשבטים דף פלא שבדוהן בישראל ולפי הנפש גם לא היו חוטאים כמו שהיו עושים · וזה ויוציאם בכסף וזהב כדין עבד שצריך לנענע ולשמוע לו · ומזה כי אין בשבטיו שבטי יה כושל שזה מכסף ומכרתם כו׳ וזהו שבדונים בישראל

אשר אם יבוא איש לתת את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו כי [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

מכרם אילו לקחו ולא שלחו כדי [illegible] אלא שלקחו ושלחו או אילו לקחו ושלחו
ולא היו לו מעות [illegible] כדי [illegible] אלא שלקחו ושלחו והיו לו מעות [illegible] עכ"ל
עיין [illegible] כל [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ויקרא [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ספר [illegible]

ה [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

חקיק [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

חית [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

חי [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

וישתחו [illegible]

[illegible]

וישק [illegible]

[illegible]

ח׳ [illegible]

ח׳י [illegible]

[illegible marginal notes]

וכן [illegible]

ועוד [illegible]

[illegible]

שמר [illegible] כי לא בעבור [illegible]
[illegible]

וכן [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ועל פי זה יפורש [illegible]

אמרו [illegible]

[illegible]

ברוך [illegible]

[illegible]

ונרדי [illegible]

[illegible]

ראה [illegible]

[illegible]

ויבא המלך דוד וישב לפני ה' ויאמר מי אנכי ה' אלהים ומי ביתי כי הביאתני עד הלום
ותקטן עוד זאת בעיניך ותדבר גם אל בית עבדך למרחוק וזאת תורת האדם ה' אלהים
[illegible]

[illegible]

[illegible]

קנה [illegible]

יפקוד [illegible]

עיר [illegible]

בחתן [illegible]

והנה [illegible] אברהם בענין [illegible] לא ע׳ [illegible] לא ע׳ [illegible] כי בענין [illegible]

[illegible]

עוד [illegible]

[illegible]

ויהי כל יודעו מאתמול שלשום ויראו והנה עם נביאים נבא ויאמר העם איש אל רעהו [illegible]
מה זה היה לבן קיש הגם שאול בנביאים · ויען איש משם ויאמר ומי אביהם על כן היתה
למשל הגם שאול בנביאים · [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ויקרא [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ויהי כל יודעו מאתמול שלשום
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
הגם שאול בנביאים · ויען איש משם ויאמר ומי אביהם [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] מרפא לשון עץ חיים בה
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אחור [illegible]

אי [illegible]

אחרי [illegible]

[illegible]

וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלהים בזה ויאמר קחם נא אלי ואברכם · [illegible]

כברת ארץ [illegible]

וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ [illegible]

ערך

[illegible]

עוד

[illegible]

[illegible]

זכור

[illegible]

[illegible]

פקודי

[illegible]

ויקרא

[illegible]

והלכה [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ויגש

[illegible]

ויגש

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ה [illegible]

[illegible]

זרס [illegible]

[illegible]

וירא [illegible]

[illegible]

שיר השירים

וירא [illegible]

[illegible]

[illegible]

ויחשך חשך [illegible] נקבע על המצרים [illegible]

[illegible]

ויאמר [illegible]

[illegible]

ראיה

[illegible]

לגרוס

[illegible]

ראיה

[illegible]

ויאמר [illegible]

[illegible]

ויקחו [illegible]

[illegible]

ויברך [illegible]

[illegible]

[illegible]

קרב

[illegible]

עוד שם

ויחתר

[illegible]

[illegible]

ויקריב [illegible]

ויעש [illegible]

[illegible]

והבכורה [illegible]

[illegible]

וראשון [illegible]

[illegible]

[illegible]

דכל [illegible] שלא ישלים בהם [illegible] הרי הוא כשוגג
בקבלה אבל לאחר שקבלו [illegible]

[illegible]

והסנה

פא הכי תמהו' איבעיא אלו גדול תמיה לא אלא כמו כגון הוא והניח ויקחו ל... [illegible]

[illegible]

... ועיין מ"ש כאן בדף ...

[illegible]

מעורר

[illegible]

הני

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

והתנחלתם [illegible] עבד כנעני [illegible]

[illegible] עבד כנעני [illegible]

[illegible] עבד כנעני [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

קטן [illegible]

[illegible]

אי [illegible]

[illegible]

רין [illegible]

[illegible]

והסיר [illegible]

[illegible]

חזר [illegible]

כח

נס [illegible]

ונחני [illegible]

[illegible]

ויאמר [illegible]

וידבר [illegible]

חרס [illegible]

גדול

[illegible]

אי

[illegible]

חד

[illegible]

חל

[illegible]

כרך

[illegible] אמרו ר' אליעזר [illegible] ישראל [illegible] שעברו על
הים גם אמרו לא לנו ה' לא לנו כי [illegible]
[illegible]
[illegible]

ויקח

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ראה

[illegible] כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

וכיוס

[illegible]

ויקם

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ונסלחו העדה כי נעלם בכהן את נפש רוח העולם ולהסגירה וכן את נפש רוח באיש אחד ואחד כנגד אשר עשו שהעם לאחר [illegible] כו׳ [illegible] כמו כהן [illegible] [illegible] ועוד [illegible] באיש אחד לכנו [illegible] יחיד [illegible] בכל [illegible] [illegible] לא [illegible] לא [illegible] שכנגד [illegible] אבל כנגד [illegible] [illegible] לא [illegible] [illegible] לא [illegible] אחד [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אחד [illegible] כאיש אחד [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] עובד [illegible] [illegible] [illegible] אחר [illegible] כי [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] עובד עז [illegible] [illegible] עובד עז [illegible] [illegible] [illegible] אחד [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אחד [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] כי נעלם בכהן [illegible] עובד [illegible] [illegible] כנגד את נפש [illegible] [illegible] [illegible] עובד [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] את נפש [illegible] לא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ׃

עד [illegible] עד אשר [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] כי [illegible] את [illegible] אשר [illegible] [illegible] [illegible] לאחר [illegible] לא [illegible] על [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] על [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] את נפש [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] את נפש [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לא [illegible] על [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] את [illegible] אשר [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ע״ל׃

ויקהל

[illegible]

פקודי

[illegible]

ויקרא

[illegible]

[illegible]

ויאמר [illegible]

[illegible]

[illegible]

ר"י

[illegible]

ויחזור

[illegible]

[illegible]

ר"ך לכם כי כל הנעל כולם הוא"ס אמור קרה להשגם אם כהרה לך המלבות לא היה לבהר
לאחיך כבוגם ואם כהרה לאחיך כבוגם לא היה לבהר לך המלבו' וגו'. לבאור
[illegible] של הכרים [illegible] ככר [illegible] השגם אחד [illegible] לבוור
[illegible] המלבות [illegible] גלוים [illegible] כבוגם [illegible] גלוים
את המלבות [illegible] כי [illegible] עד גלוים וגו'. [illegible]
להשגם [illegible] ולא זכב כם כולל לא היה ולא [illegible] וכי [illegible]
[illegible] המלבות ולא [illegible] גלוים. אך [illegible]
[illegible] מלך [illegible]
[illegible] מלך [illegible]
[illegible] זכב [illegible] אם כהרה לך
המלבות [illegible] לא היה לבהר לאחיך כבוגם
[illegible]
[illegible] ואם כהרה לאחיך כבוגם [illegible]
[illegible] גלוים [illegible] לא היה לבהר לך המלבות

ר"י [illegible] המלבות
[illegible] הכרים [illegible]
[illegible] כבוגם [illegible]

[illegible] זכב המלבות [illegible]
[illegible] המלבים [illegible]
[illegible]
[illegible] להשגם [illegible]
[illegible] המלבות [illegible]
לא [illegible] המלבות [illegible]
[illegible] לכם ולא [illegible] לך [illegible]
[illegible]
[illegible] כל [illegible] המלבים [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] זכב [illegible] המלבות.

ש"ו [illegible]
[illegible]
[illegible] זכב [illegible]
[illegible] המלבות [illegible]
[illegible]
[illegible] המלבות [illegible]
[illegible] המלבות [illegible]
[illegible] זכב [illegible]

[illegible] (margin note)

[illegible]

תורה צוה לנו משה ... ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל.

[illegible]

מורשה [illegible]

ויקהו [illegible]

ויהי [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

והתודה [illegible]

[illegible]

אבינו [illegible]

[illegible]

[illegible]

שער יב דף המז ע״א

נותר [illegible]

[illegible]

ואחרונה [illegible]

[illegible]

עוד [illegible]

[illegible]

ויקם כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה ... והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו ... [illegible]

[illegible]

קום [illegible]

[illegible]

ויחן [illegible]

[illegible]

[illegible]

כין

[illegible]

וסוק

[illegible]

דרוש [illegible]

[illegible]

השיבה [illegible]

[illegible]

כי [illegible]

[illegible]

מדרש שיר [illegible]

הטיבו [illegible]

קדושים [illegible]

[illegible]

כך [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ויראהו — [illegible] חוץ מששה נוסעים אנחנו כי וגם [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

עש [illegible]
[illegible]

[illegible]

אשר אמר [illegible]

ויקרא [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ר״ר [illegible]

ר״י [illegible]

הרויה

ויקחו [illegible]

חני [illegible]

[illegible]

ויקרב

[illegible]

ויעשו

[illegible]

[illegible] יוחנן [illegible] נתחייבו [illegible] כולן בבת אחת [illegible]
אל השבי ולא כל [illegible] דבר אחד [illegible]
[illegible]
[illegible] ואחרים [illegible]
[illegible]

כי [illegible]
[illegible]

[illegible]

כל [illegible]

נחה [illegible]

[illegible]

וידעו כי אני ה' אלהיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם אני ה' אלהיהם. עיין עד [illegible]

[illegible] ישראל [illegible]

[illegible] כי אני ה' [illegible]

[illegible] כי אני ה' אלהים אשר הוצאתי אותם [illegible]

[illegible] אני ה' אלהים [illegible]

[illegible]

הנני [illegible]

[illegible]

כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע · [illegible] · ישראל [illegible] כל אשר
דבר ה' [illegible] נעשה ונשמע [illegible]
עד שאמר [illegible] שאמרו [illegible]
[illegible]
ועל פי זה [illegible] שאמרו [illegible] ז"ל

כמעט [illegible] נעשה ונשמע [illegible]
[illegible]

עוד [illegible]
[illegible] כל אשר דבר ה' [illegible] נעשה [illegible] ונשמע [illegible]
[illegible]

[illegible] · ישראל [illegible]
[illegible] נעשה דבר ה' [illegible] נעשה ונשמע [illegible]
[illegible]

[illegible]

יברכך ה' וישמרך [illegible]
[illegible]

יקר [illegible]
[illegible]

אלהים [illegible]
[illegible]

נשא ג' פני [illegible] כתוב [illegible] כי נשא גדול [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] נדול [illegible] כי ישא ג' פני
[illegible]
[illegible]

ענה [illegible]
[illegible]

חס [illegible]
[illegible]

בשעה [illegible]
[illegible]

נחה [illegible]
[illegible]

ישר

חי [illegible]

חי [illegible]

רמה [illegible]

לח [illegible]

דרוש [illegible]

[illegible]

[illegible] כי [illegible] אלהים [illegible] אלהים כי אשר לא ישא
[illegible] אלהים [illegible] כל [illegible] כי אשר
לא ישא [illegible] אלהים [illegible] כי [illegible]
[illegible] כי [illegible] לנו [illegible]
[illegible] אשר לא [illegible] ישראל [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אחאב [illegible]

[illegible]

חזקי' [illegible]

[illegible]

[illegible] והר כבה [illegible] אבשלום [illegible] הכוס [illegible] על הכוס [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] הכוס [illegible] על [illegible] הכוס [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] אבשלום [illegible]
אבשלום [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] אבשלום [illegible]
[illegible] אבשלום [illegible]
[illegible]
[illegible] הכוס [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

כל [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
רבים [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] (margin notes)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

קול

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

פרק ראשון

רבי [illegible]

[illegible]

קדושים [illegible]

[illegible]

אחרי [illegible]

[illegible]

פרשת נשא

יברכך [illegible]

[illegible]

[illegible]

השיבנו [illegible]

תערוך לך [illegible]

[illegible]

דוד [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ועשו [illegible] עוד טעם [illegible] ועשו לי מקדש [illegible]

[illegible]

כיון [illegible]

ויקחו [illegible]

כי תעשה הטוב והישר בעיני ה' אלהיך הטוב בעיני שמים והישר בעיני אדם
דברי ר' ישמעאל אומר הישר בעיני אדם והטוב בעיני שמים וכבר
ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם עי' המאמר הלזה עוד בכולי"א
[illegible] ולא אמרו יודע במאי פליגי [illegible] ועוד אפשר לפרש [illegible]
שלא לשמה ושלא לשמה [illegible] שריפ [illegible] לשמה שריפ [illegible] וזה
הטוב בעיני שמים הוא שיקדש [illegible] אלהים יודע כי [illegible] לשם
מכוון [illegible] ואין להקפיד אם בעיני אדם אינו טוב [illegible] הוא
הישר בעיני אדם [illegible] מצות [illegible] ובעיני ה' [illegible]
[illegible] הישר בעיני אדם [illegible] שלא לשמה [illegible] וכבר ומצא חן
ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים [illegible] שמצא בעיני אדם [illegible]
[illegible] שלא לשמה בא לשמה [illegible]

ואחשר עוד [illegible] ואף [illegible] חלק [illegible] כל הנביאים
לא [illegible] לא [illegible] אבל [illegible] לא [illegible]
[illegible] ז'
[illegible] שהוא [illegible] והנה [illegible] לשמים
אם [illegible] מצות ושכר [illegible] אם [illegible] שמים [illegible]
[illegible] שבעיני אדם אינו טוב [illegible] ולא [illegible] כשוכן [illegible]
[illegible] טוב לשמים הוא והדר [illegible] הישר בעיני אדם [illegible] בעיני שמים [illegible]
[illegible] מצות ושכר [illegible] שהוא ישר בעיני אדם [illegible] ולא [illegible] והדר
הטוב בעיני שמים שהוא [illegible] ומצא חן ושכל טוב כי [illegible]
הטוב [illegible] שהוא [illegible] שהוא [illegible]
שהוא [illegible] ומצוה [illegible] ומצא חן ושכל טוב
בעיני אלהים [illegible] אם תאמר [illegible] בעיני אדם [illegible] להיות [illegible] הקיבול
שכר [illegible] ישר' [illegible] וזה שיעור הכתוב

שמור ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי מצוך למען ייטב לך ולבניך
אחריך עד עולם כי תעשה הטוב והישר בעיני ה' אלהיך: [illegible]
[illegible] כדי להשלים מצות ושכר [illegible] לעבור
[illegible] אם [illegible] שמע [illegible] ושמעת את כל
[illegible] מצות ושכר [illegible] כל מצות [illegible] ואינו עובר
על [illegible] אם כן איך [illegible] ושכר [illegible] כי תעשה הטוב בעיני שמים
[illegible] ישר בעיני אלהים [illegible] הרשב [illegible]

עוד יש לפרש [illegible] מצות [illegible] משום
[illegible] ואם [illegible] שבאו [illegible] וזה [illegible] הטוב
בעיני שמים [illegible] למצות [illegible] שהוא הישר בעיני אדם [illegible]
ואמר אם [illegible] הישר בעיני אדם [illegible] שהיא [illegible]
והדר הטוב בעיני שמים [illegible] משום [illegible] שלא [illegible]
שמפני שהוא שבאו [illegible] וכבר
ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם
[illegible] כל [illegible]

[illegible] על כל [illegible]

פק דנאין

משכחיה. [illegible] קטיל קדה [illegible]

[illegible] כן [illegible]

אם כן [illegible] והנה [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

משנה [illegible]

[illegible]

ויקרא [illegible]

[illegible]

והזכרים [illegible]

[illegible]

ראה [illegible]

וכן [illegible]

זכור [illegible]

רחי [illegible]

רבי [illegible]

ברבר [illegible]

דרש [illegible]

[illegible]

[illegible — marginal note]

[illegible]

תרץ [illegible]

[illegible]

[illegible] ... אך בשמו ובכבודו [illegible] כב
[illegible] ... וזה וגו׳

כי [illegible]

[illegible]

[illegible]

קנה [illegible]

[illegible]

חס [illegible]

[illegible]

אחר [illegible]

[illegible]

ראחר [illegible]

[illegible]

תור סדר חליצה [illegible]

קמ [illegible]

הביאו [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ירעו [illegible]

יבושו כל עובדי פסל המתהללים באלילים השתחוו לו כל אלהים שמעה ותשמח ציון ותגלנה [illegible]

[illegible]

ויגלו [illegible]

[illegible]

ויחתרו [illegible]

[illegible]

יברכך

[illegible]

וחרה

[illegible]

אל

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ועל [illegible]

כי [illegible]

ויהי [illegible]

היה [illegible]

בשחרית [illegible]

כן [illegible]

[illegible marginal notes]

[illegible]

[illegible]

זעירא [illegible]

[illegible] חכם [illegible] נשיא [illegible]

[illegible]

[illegible] ונבי חכם [illegible] ונבי נשיא [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אורח [illegible]

[illegible]

סדרי קדושים

[illegible]

עבדים [illegible]

[illegible] בגמרא [illegible] אבותינו [illegible]

[illegible] עבדים [illegible]

[illegible] אבותינו [illegible]

[illegible]

[illegible] עבדים [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] אבל

[illegible]

כל [illegible]

רבי [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אחר [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ויחלום והנה סלם מצב ארצה והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו . [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

והנה ה' נצב עליו ויאמר אני ה' אלהי אברהם אביך וגו' ... ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים . [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ה' נצב עליו ויאמר אני ה' אלהי אברהם אביך [illegible]
[illegible] ויקץ יעקב משנתו ויאמר [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

מה נורא המקום הזה [illegible]

עוד אפשר לפרש ונגע הנראה שלהם עולם [illegible] כתוב [illegible] ז"ל [illegible]

[illegible]

עוד אפשר לפרש [illegible]

[illegible]

[illegible] עשו [illegible] יעקב [illegible]

[illegible]

[illegible]

לא [illegible]

[illegible]

ואול [illegible]

[illegible]

ודרך [illegible]

כי [illegible]

איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה רבתי בגוים שרתי במדינות היתה למס. כבר הרבה כתבו [illegible] על [illegible] כו׳

[illegible] יהודה [illegible] ומרוב עבודה היא ישבה בגוים לא מצאה מנוח כו׳ [illegible] של [illegible] הכהנים [illegible] על [illegible] ויש [illegible] על כהניה [illegible] העיר [illegible] היתה [illegible] ונשא [illegible] יהודה [illegible] שהיו [illegible] [illegible] ויש [illegible] שני [illegible] דהא [illegible] איכה כו׳ [illegible] כאשר [illegible] ז״ל [illegible] הקדשים לא היה צריך [illegible] הקדשים [illegible] שהוא [illegible] שאם [illegible] של ישראל [illegible] לפני הקב״ה [illegible] שלא יהיה להם [illegible] ולא [illegible] עליהם [illegible] הקב״ה [illegible] על כל [illegible] [illegible] הנה [illegible] [illegible] אם [illegible] אבל [illegible] שלהם [illegible] לא [illegible] על [illegible] אם [illegible] שכלי [illegible] לא [illegible] להם כי אם כלם [illegible] איכה ישבה בדד כו׳ [illegible] ולא [illegible] [illegible] [illegible] הכהנים [illegible] [illegible] על [illegible] לא [illegible] [illegible] [illegible] שבה [illegible] לא

יכופר [illegible] הבית כי אם [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

דברי [illegible] הקב״ה [illegible] [illegible] להם [illegible] ואם [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

כי [illegible] אם לא [illegible] להם [illegible] הבית [illegible] [illegible] שהקב״ה [illegible] הבית [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] לא [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] אשר [illegible] על [illegible] [illegible] על [illegible] אשר נתתי לפניהם ולא [illegible] ולא [illegible] [illegible] [illegible] עד שבא הקב״ה [illegible] [illegible] איך [illegible] על [illegible] כו׳ [illegible] ולא [illegible] ואת אשר נתתי לפניהם [illegible] [illegible] ולא [illegible] [illegible] ולא [illegible] [illegible] [illegible] ולא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] עד שבא הקב״ה [illegible] על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם [illegible] ולא [illegible] איש את אחיו [illegible] עם [illegible] [illegible] ולא [illegible] כו׳ [illegible] [illegible] שבניה לא

יעשה

[illegible] [illegible] [illegible] שישראל [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ולא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ק״ל

[illegible] [illegible] [illegible] היתה [illegible] [illegible] [illegible]

ישעיה ... כן ... בשבת ... ועיין שם ·
... בשביל ...
... שלא ... שבעים ...
... ולא אחר ... הבית וכו'

דרוש איכה ישבה בדד כו' בתוס' בשבת ... ההר ...
כי ... שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ... מקבלים
את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם ... כו' ...
... הר כגיגית ... קיימו וקבלו ... שקבלו
... ויש לפרש ... הקשה ... כיון שהיה להם
... התורה ...
... על הדבר ... על
... שם ... הקב"ה ...
... לעבור ... והנה ... הבית ...
... כי ... שנים ... מהם ... להם ...
עוד ... איכה ישבה בדד העיר כו' ... כשבאו
אחר הגלות ... מצדם ... כ"ז ... בגלות ...
... אחר הגלות ... להם ...
... אחר ... הגמ' ...
... כשם ... על ... הר ...
וכיון שכן אם שגלו ... ולא היה להם ...
ובמדרש ... עכ"ל

שיר השירים ... שגלו ישראל ... כמין ...
... כמו ...
... שגלו ישראל ... הבית ...
... ישראל ... הקב"ה ...
... עליהם את ההר ... שלא היה ...
... איכה ישבה בדד ועיר
... בדד ... בדד ... ונעשה להם ...
... להם ... כהנים ...
... שהיה להם ...
... שהיה להם ... וכו'
עוד במדרש ... עד

איכה ... איכה ...
... ישבה ... ישראל
... בית יעקב ...
... איכה ...
... כהנים ... כהנים ...
... עכ"ל · אם כן ... איכה ...
... כהנים ... בדד ... ישבה בדד ...
... וכו'

מדרש משה ואמר לו שתשבר הלוחות לא [illegible]
אהרן לו ואמר כחייך משה [illegible]
[illegible]
הכל שמע שלמה [illegible] לא נשבע [illegible] משה [illegible]
שבקש הוא . [illegible] נשבע בחיי משה אחר [illegible]
משה עם השמש ולא עם שאר צבא השמים . [illegible]
[illegible] על שני אחים שנשפך דמן כאחד [illegible]
[illegible] אם אהרן עושה כן [illegible]
[illegible] כהן [illegible] הכוונה שהלכו פני משה ואהרן ונחשב כאלו [illegible]
[illegible] על שנשפך דם שני אחין עד [illegible]
[illegible] על עון [illegible] נשפכו דמן כאחד [illegible]
[illegible] משה [illegible]
כאחד . אהרן שמשה ואמר כחייך משה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

עוד שם בפרשתנו

אמר אברהם [illegible]
[illegible]
[illegible] הקב"ה לאברהם [illegible] על כל התורה כולה ועל כל [illegible]
[illegible] הקב"ה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] הקב"ה [illegible] על כל התורה כולה ועוד על כל
[illegible] שבכתב [illegible] התורה שבכתב
[illegible]

עוד [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ר"ח [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] (margin notes)

ואחר [illegible] עוד [illegible] אמר אברהם יהי רצון [illegible] שיהיו [illegible] של יצחק [illegible]
[illegible] נזכר להם עקידת יצחק [illegible] עליהם
[illegible] אמנם הני [illegible]
[illegible] עם [illegible] קושיא [illegible] אבל לא [illegible]
[illegible] את [illegible] שהיה [illegible]
אכן [illegible] עוד [illegible] לא [illegible] עוד [illegible]
אבל לא [illegible] אין [illegible] עם [illegible]
אבל [illegible] והנה אבינו אברהם [illegible]
[illegible] את [illegible]
על הבן ולכן אמר [illegible] אחד שהעלה את בנו [illegible] את [illegible]
[illegible] שהעלה [illegible] את יצחק [illegible] על בנו
אם כן [illegible] לא [illegible]
[illegible] אבא [illegible]

ואחרי [illegible] את [illegible]
[illegible] שהיו אברהם [illegible] את יצחק והיו שניהם [illegible]
[illegible] הקב"ה היה [illegible] כי לא [illegible] ולא [illegible]
[illegible]
[illegible] להם [illegible]

בכה [illegible] אין לה מנחם מכל אוהביה [illegible]
[illegible] הנה [illegible]
[illegible] ולא אין
לה מנחם מכל אוהביה [illegible]

במדרש

כי [illegible] על [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] והנה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

עוד [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

נה עיר כפרתכה

רבי [illegible]

זכרה [illegible]

שמעוני [illegible]

לאותר [illegible]

[illegible]

בראשונה דה לב׳ יצחק זהב
כמש ימש

חזונה [illegible]

[illegible]

והשאר [illegible]

[illegible]

אולי [illegible]

[illegible]

מתניתא נדרים פא

גמ׳ אמר רב [illegible] מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן את זאת כו׳ על מה אבדה הארץ דבר זה נשאל
לחכמים ולא פירשוהו לנביאים ולא פירשוהו עד שפירשו הקב״ה בעצמו שנ׳
ויאמר ה׳ על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם אמר רב יהודה אמר רב שלא ברכו בתורה
תחלה עכ״ל. פרש״י ז״ל דבר זה על מה אבדה הארץ עכ״ל. כאן הכן [illegible]
על דבר הנמ׳ [illegible] ז״ל מה על מה אבדה הארץ דבר זה [illegible]
[illegible] שם כאן [illegible] על אבדת הארץ [illegible]
[illegible] ז״ל שם [illegible] על התורה [illegible] שלא [illegible]
על אבדת הארץ כי אם על שפסקה תורה [illegible] דפסקה התורה [illegible]
אבדת הארץ דאבדת הארץ [illegible] השחתת כל העולם. [illegible] בנדרים [illegible]
השאלה על פסיקת התורה [illegible] התורה [illegible]
[illegible] על [illegible] שלא שאלו על אבדת הארץ [illegible] שפסקה התורה [illegible]
[illegible] אבדת הארץ שאלו אם כן [illegible] דפסקה התורה [illegible]
שלא ברכו [illegible] התורה [illegible] התורה
בשלא ברכו בתורה [illegible]
[illegible]
[illegible]
ששאלו על פסיקת התורה [illegible] על מה אבדה הארץ [illegible]
[illegible] בתורה [illegible]. (בא״ד) עוד [illegible] שלא ברכו בתורה [illegible]
[illegible] אשר נתתי לפניהם
[illegible] אשר נתתי לפניהם [illegible] שלא [illegible]
[illegible] בנדרים [illegible] ולא [illegible]
[illegible] שלא ברכו בתורה תחלה [illegible]
[illegible] אשר נתתי לפניהם [illegible]
[illegible]
[illegible] אשר נתתי לפניהם
[illegible] את תורתי אשר נתתי לפניהם [illegible]
לפניהם עכ״ל. (תוספות) [illegible]
[illegible] על
עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם שלא ברכו [illegible]
[illegible] ולא שמעו בו. עוד [illegible] שלא ברכו [illegible]
[illegible] בנדרים [illegible]
בתורה [illegible] אשר נתתי לפניהם [illegible] שלא ברכו
[illegible] בנדרים [illegible]
[illegible] בנדרים [illegible] ולא שמעו [illegible] שלא [illegible] בתורה
נתתי לפניהם [illegible] על עזבם את תורתי אשר
עזבו את תורתי אשר נתתי לפניהם ולא שמעו [illegible]
[illegible] עוד [illegible] בתורה [illegible]
[illegible]

גמ׳ [illegible]
אבדה הארץ [illegible] ולא ברכו בתורה
[illegible]

(תוספות) [illegible]

בנדרים [illegible] על עזבם
את תורתי אשר נתתי לפניהם
ולא שמעו [illegible]

[illegible]

ואפשר [illegible]

[illegible]

תוכן [illegible]

[illegible]

ואפשר [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

עוד [illegible]

וי [illegible]

עוד [illegible]

[illegible]

גמרא [illegible] אכלני ואוכל אכלני ואוכל [illegible] ולכים [illegible] עליו
[illegible] שאינו [illegible] שיחזור עוד לאכול [illegible]
[illegible] שהאח [illegible] בהר [illegible]
[illegible] ואכל [illegible] אשר [illegible]
[illegible] אכלני ואוכל [illegible]
[illegible]
[illegible] והתוספות [illegible]
[illegible] והוא [illegible] אחר [illegible]
[illegible] אחר [illegible]
[illegible] אכלני ואוכל [illegible]
[illegible]

אין [illegible] אשר [illegible] לאחר [illegible]
[illegible] אחר [illegible]
[illegible] אכלני [illegible]
[illegible]

[illegible] אחר [illegible] אכלני לא [illegible]
[illegible] לכל נכה

אין [illegible] אחר [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

דרבה ע' שאכלו מעץ עם ידבקהו עיניים לגבחין חיזרו ועץ שנצטוו עליו [illegible]
ומ[illegible] לכל בעיני [illegible] ואכלו ותשנו בה [illegible] מעץ שנצטוו עליו שבדך · [illegible]
[illegible] שבים [illegible] ו[illegible] עם [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ועבור · [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ולגבחין חיזרו ועץ שנצטוו עליו · [illegible] אחר ואכלנו [illegible] [illegible] ·

ויק ו

[illegible] [illegible] ועץ אשר בתוכו · [illegible] אכול [illegible]
[illegible] [illegible] מעץ [illegible] אכולה מעץ [illegible] [illegible]
[illegible] ולגבחין חיזרו ועץ שנצטוו עליו · [illegible]
[illegible] [illegible]

חיה

[illegible]

ומשפט לגוי גדול אלו ומגוה לא נשתנה עם אורות אלו מדה אורות שלקח דבר מי גוי גדול כו' אתה תשמיד משפט אדם אחד ואשיתך אין לגבו כאן שלא ומשפט מי אתה עושה אותו כלה אלא אם כל לכל שכ' וכן לכבי לגוי לו לדרוש דרשת ומשפט ומוקים בקרא ואחר דרש לגוי גדול ועיין בזה בס' לך לך דף ה' ע"ב ואפשר דדרשת ומשפט כוח קיום ונשעל לדרשת לגוי גדול ולכך נכתו אחר דרשת ואשונה ועתן כוח כתוב שלכבת בחוק ס' ואמתן דבר וכו' חסרו' וכו' נבוכה כעני ובכולה דרש הקב"ה אינו כעל שכו' ואינו מעשה לעולם מוחל עד בכולה כלוקים מעשה כנגד מכנ שכשינו כוח יעלה כרוכל רעי בכולה כעלהוג שראתי כאלה אחן ונוחם לו נכח וכרמנולג ובכלאלהי כרכשובה וכרכנעג גם נהפך לאיש אחר ופנים חדשות באו לכאן ואין כאן שים שינוי כנגד דכיח כנגד על כחסד וגם כוח שלם עכבה ושוב מתאמין כמו לכלו כבכבי פתח דף י"ם ע"ד וכפתוח אתה לגוי כענקי ואורות שקבלה מתאות לכבולה ומתאות לשינה שנה יוגבר כחני נסלעכ' גם לכן כשנכבלל אבלם על גבנם ויענו ב' לך לך ומאורך כי ולהם שפירא לגנחה ולאורכה זה ומשפט לגוי גדול וכאן אי אפשר לבנים באותן שינוי כבה לבי כבשולה כבנם ולא עוד אלא שנכבר שנם כבנם כבו יחבו לעולם ואתה אמר כי שנם כבכולם ואל אורן גוי שנאמר כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים לו כו' ארב' כבל כראו לי' אתה תשמיד משפט ולמע' כבאין נבי קול קול יעקב שישראל אם משולן יבל אף כבכולה וכוקשה לו אשר אחד נשמנה נאלהי כנגד' כבכולה דבר אבלם ושל שומעייתן כו כראוי גם כבה ענו' ונקטו עוד על ומגד לבשר עליהו שע' כבולת שנם נאכם ומגד אחנך ואשיתך אין לגבו כאן שלא ומשפט כו כלומר דאין נשנוי מעבדי כרק ומכר כבשפלו ומשמשבר כלה אותו לפנים חדשות באו לכאן זכר לדרת לאכות נכון'

ומשפט לגוי גדול ואכבה ואנהלה שיוך ודיו כבכי' כנגד כתור כ"ח דף מ"ג ע"ג אחרו וגיו כבכו כבכבק ומנו לבבכי מתרם אורות רבון אבלם אחד אורות מעשיו נתונים עב' וכי לך לך בס' י"ג אבכיו לכבד דרשת אחר כמו לגוי גדול ואל נקבל כל אחד ואתה משפט אוכב כנ כאחד דכנה ורכן נג' ולכה אחד כן לעולם כו' ונראה יותר לכבל את מעשי דרשות נגלו למשפט כוח מעבר אחר ומעבר אחר ומשפט ונפסד דאי מתרי שנכשיחן לגוי כל כולם לנה לתרלה ויום כבכו כבכב קודם לכבכי כראמרי' בס"ד נדרים כקש נקבל נראה כוונה מעשה כו כיון לנקים כבכב אבלם לבוכה כוקים ני כנגד לאבלם לכנה ויכלכו ויאמר כו' וכיון שם נעשה עליו עקרים כבכב עכבר ולכו שנשתלה משנו ככבוש ונכנע לאבלם איך מי נעשה עוד דרשת וכו כבכו כבכב קודם לכבכי' ~~ואמתמר~~ אך מלך אחד מה יהיה דכבר גם נבשר כבלכב נשמון ולמשכלו ניפה כהש' כיותר כבף דמוג שנקרא כל נלא כן משיח כוח ישעני כולו גדול כמשר כבני כו ועש' ואי אתמר' שכבשיו דלגוי גדול כבביחו על כבו כנים ק כוללות שאל ולא שנשלה מעשה ככבוש ונכנע לו על כוו' שעקרים כבכב עכבר ולכו' כנס ישתמש לדרשת וכו כבכב כבכב קודם לכבכי אך כבאלה לבבכב משמון אין כאן מקום לכ'

וע' ס' פה כבכ' גוי מתו קו אכבובנו' שקורם כו' ע"ש

עיין כוס' חבו שנאלהינו כמש' [illegible]

וקנה [illegible]

[illegible]

והעולבי [illegible]

[illegible]

ושמים יפות ומוחל ...

ד׳ [illegible]

ויהבן [illegible]

[illegible]

חד [illegible]

[illegible]

דרך [illegible]

[illegible]

נוצר [illegible]

ויעש [illegible]

[illegible]

חי [illegible]

חי [illegible]

נתי כתוב [illegible] על השמים ועל הארץ [illegible]

[illegible]

נתי כתוב [illegible]

[illegible]

כה

[illegible]

[illegible]

אחרך

[illegible]

לכן

[illegible]

וערך

[illegible]

אמר [illegible]

[illegible]

ק

ותריך [illegible]

[illegible]

חס [illegible]

אמר

[illegible]

ובכן יתגדל [illegible]

[illegible]

דרש [illegible]

[illegible]

דרש [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

חשון [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

רב

[illegible]

רבינו

[illegible]

אמר

[illegible]

עיין בעיר בנימין דף תנ"ב ע"ב

נחלה ירושה דאורייתא וכו' ולכך כתב בכור עליו וכו' ולפי' כבר דרשו עוד
הר הבכורים ול' הגמ' עיין שם כיון דאפשר לו אינו בא כבור עליו
לשון חלק אבל משום ונחלה משום חלוק דרך ירושה משום או משפחה כו
אלא כך כתב משום חלוק של או אבל חמשה ושאר אין אבל חמשה שלהם עוד הר הבכורים
דהם נוב' וכן דרשו כמו כתב שנחלק חלוק אלא רק לוי ולענין ירושה משום עשה'
ואפשר לפרש כתב בבכורים ת' כי נחם דף ג' ע"ב שבאו לשון כיון משום חלק מארץ סיחון
ועוג וכו' להכי יהושע לשון נס בן בארץ כנען ואף עבר הירדן שהולך מכאן ומכאן של
כבור בעל על שור ' וכתב כבור עליו דרך כל דאי' תוספות וכו' ביכורים וכבר זכה אבין
בחלק בבורים והשם בכל ישראל ולכן כן דאורייתא לשון חלק אבין מארץ סיחון ועוג שהוא
מובלל אי' אבל משום דרך כל דאין ארץ סיחון ועוג מובלל א' ולכך בארץ כנען נעשה
חלק אבין שכבר זכה אבין כו' אבל בארץ סיחון ועוג שזכו ישראל בו אחר שמת אבין
תני כנגד שיזכו ונקבלו כו דלא כספר שלה נחלה ד"ה וד' הנ"ל שרוח הקודש שנחלקה
שכבר שנה וד' כל שרוא תנן דמשעבדין נמצא כי לחוד וכן לומר שאותו כולו אחד כלם וכבר
לבכורים ארץ סיחון ועוג ' וכמפרש בנחם דף כג ע"ד חתנו' בשעה שנכנסו משום לנחלת בני
גד ובני ראובן שנחת ואחר ההיתר שהכל נפקא שלא בכורים לב ע"ב ' נמצא לכבר
שם שיש גם לשון בנים כאו' אך חשב שכבר נוהג כמנהג שנכנסו לארץ סיחון ' ויש לו
חלוקן שלשו אבל מובלל מובלל וכל דאין ארץ סיחון ועוג מובלל א' כה שירש בכולחד עם
כל ישראל ' ומשום אין חלק מובלל דנא כבר אין לבכור אלא כבר לנחלה נ"ל '

בכורים פ"נחם

נחלה אז גר ונשבה הם ראוי לבכורים אחר כ' נחלה שלא כיון שמשום משום נבנו כנען
לגם מכור שבנחלה לו ג' אחר ל' נכנס עם ישראל אל הבכור נחלה בתורתו
שנאמר על גר ונשבה וכו' ובירוש' הו' לשי' בפי נחם כה עליו גר ור' שחשב
משום משום עד נשען שאינו ושם בור שיש והיינו בבכורים לא' וכו' כל מובלל אין
בלווים בארץ בום כ' למשם ולמה לא חשב בארץ שאינו משום בור שיוצא ' אלא ודאי דלמשה
בום בשם כל ישראל לבכורים נם ירושה ודף לומר נשען כנען ומש ' ואפשר שם בקודש
לבכור אל נשען כנען לנם מחורר נחלה כבוד אחי אבינו ונעשה לו נחלה אבין לנו ונר
יוד כבוד נחשב שארץ סיחון ועוג מובלל א' נ"א שכבר זכה שלוחד בכל ישראל ובבור
בלוב נעשה נחלה אבין דאורייתא תני כנגד שיזכה כולחד בכולו שכבשו ישראל אחר מה
שנה שלמה ' ולכך שלא נשען לחשב דכיון דקיימא מובלל א' בבכורים בכורים שנאה וגר
נגר שם שאל נחלה בתוך עולמו ' **נקרב** נמשפחה בכור דף ק' עם נקשר דאין
נכנס משום לארץ סיחון ועוג שהוא מובלל א' ונקרב אחר לבן לא נכו'
אם נקרב להם אל הארץ אשר נתתי לנו ונקרא בכך ' ועוד שכתב לבכור דאורייתא שארץ סיחון
ועוג לא מובלל אי' עי"ש ' ולענין לכך דאורייתא דקיימא מובלל א' אך נמצא לא קיים על מאת
שכבר נכנס לישראל בבורים חיוב והיינו שנתחייב לאכול ולקרא לבכורים ' וארץ סיחון ועוג לא
זכו בה מעבר חיוב ובכורים לאכול בו אם נכנס לחסד ולענין נחשב מ' כלל דף פ"ו ע"ב ולקרב גר
לאכול לקרא לגם ארץ שאל עמהן בכור' שיש שעבדו בשבועה בשנה ולכן דשם לא נשתעבדה
עם לא נחלה להד' שנה לכן לא זכו בו אם בהמשם והיינו ארץ כנען וירשה והיינו נחמש
ונשאה

ובשוכרה נ"א סגולה אינה נעשים
לגוף שאחשב משום שקונה לנ"ל

בל ונר נוסח נחלה שנחלה שלא
נכנס לארץ שבאים בה יצבא נחלה
בישג ומגי ניומלו אבל אין סיחון
אינו בכלל נחשב ואין באים בל
יצבא נחלה ' ועיין לקמן

ונשארים שם סיחון ועוג וקני וקנזי וקדמוני עד שאלה שהן ומואב [illegible] רש"י כולן לך
עכשיו ונוח כולה לא זכו בהם ישראל חוץ [illegible] לו עד יבא לידי נחלה וגם שלשה עם
סיחון ועוג עכשיו [illegible] ושלשה [illegible] רש"י שם . [illegible]
[illegible] רש"י [illegible] ונחלה לא יהיה לו זו נחלה שאר [illegible] נחלה
[illegible] ארץ [illegible] ארץ [illegible] שהן נחלת סיחון ועוג וקני וקנזי וקדמוני גם
נחלה שאר [illegible] נקראו שאר . [illegible] אשר [illegible] ואין
זכו בה [illegible] שעבוד [illegible] אותם לא זכו [illegible] שעבוד
[illegible] כיון [illegible] כי אם [illegible] שהיה [illegible]
[illegible] נחלה [illegible] אשר
[illegible] זכו בה . [illegible] כי [illegible]
[illegible] אשר ה' אלהיך נותן לך נחלה [illegible]
נחלה . [illegible] סיחון ועוג לא זכו בה [illegible] כי עד [illegible]
[illegible] לא [illegible]

עד

[illegible] לא [illegible] כי [illegible] ה' אלהיו עמו ותרועת
מלך בו [illegible] עד לא ישכב עד יאכל
טרף ודם חללים ישתה . [illegible] עם
[illegible] עמו [illegible] סיחון ועוג [illegible] כי אם [illegible] עם [illegible]
[illegible] שם .
[illegible] כי [illegible] אשר [illegible] כי [illegible]
[illegible] שם [illegible]
[illegible] עמו [illegible] עולם [illegible]
[illegible] שם [illegible]
לא [illegible] כי [illegible] נחלה [illegible] רש"י [illegible]
סיחון ועוג [illegible] . [illegible]
[illegible] לא [illegible] כי [illegible] שם [illegible]
[illegible] ה' אלהיו עמו [illegible] כי [illegible]
[illegible] עם [illegible] ה' [illegible] ושני [illegible]
[illegible] לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה [illegible] לא [illegible] עד [illegible]
[illegible] סיחון ועוג [illegible]
[illegible]

ויקרב

משה את משפטן [illegible] לפני [illegible]
[illegible] נחלה [illegible]
[illegible] שבכורו [illegible]
[illegible] עד [illegible]
[illegible] ויקרב משה את משפטן לפני ה' [illegible]

והדבר [illegible]

[illegible]

והערוה [illegible]

[illegible]

[illegible]

אחלתות [illegible] פסוק בלק [illegible]

וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמרי ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו ... ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא ...

[illegible]

ועוד אחר שאמר ויגר מואב מפני העם ... ויקץ מואב מפני בני ... ואמר עתה ילחכו הקהל ... ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא ...

[illegible]

וישלח [illegible]

[illegible]

כל אשר עשה ישראל לאמרי ... ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ... ויקץ מואב מפני ... ויאמר מואב אל זקני מדין ... ילחכו הקהל את כל סביבותינו ...

רד

[illegible]

רני

[illegible]

וידבר [illegible]

אכן [illegible]

פקוד   ג' ע"ר והחוב הוא ראוי לבכור ולפי' נראה אחר כך נחלוקת לא כיון שירשו בנות [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

דריש   [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל ב"י בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי
את ב"י בקנאתי. לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום. [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] פינחס [illegible]

פינחס בן אלעזר [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

גרסינן [illegible]

ותני [illegible]

כי [illegible]

עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלהיך לך את
הברית כו' ואהבך וברכך כו' ברוך תהיה מכל העמים כו' והסיר ה' ממך כל חלי
וכל מדוי מצרים כו' [illegible]

[illegible]

[illegible]

רבי [illegible]

[illegible]

ספרי הש פ' ראה

ראה [illegible]

[illegible]

רני [illegible]

[illegible]

[illegible] שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך [illegible]

[illegible]

[illegible] אשר ה' אלהיך נותן לך [illegible]

[illegible]

רש״י [illegible] כמשפט [illegible] מלך [illegible]

[illegible]

ויקבצו כל זקני ישראל [illegible] ויאמרו אליו הנה אתה זקנת ובניך לא הלכו בדרכיך עתה שימה לנו מלך לשפטנו ככל הגוים וירע הדבר בעיני שמואל כאשר אמרו תנה לנו מלך לשפטנו [illegible]

[illegible]

רש״י [illegible]

[illegible] משפט [illegible]

ויחי

[illegible]

וישלח

[illegible]

וזקן יעקב אבינו אמר כי ירא [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

השכר [illegible] ועתה [illegible]

[illegible]

ויירא [illegible]

[illegible]

וירדן [illegible]

[illegible]

ונד [illegible]

[illegible]

חזיר

[illegible]

והרה [illegible] על אויר [illegible]

[illegible]

ראי [illegible]

[illegible]

לוטריקס [illegible]

[illegible]

(margin:) ונה אחרי' [illegible] [illegible]

(margin:) [illegible]

השקיפה [illegible] ... היום הזה ה' אלהיך מצוך
לעשות את החקים ואת המשפטים [illegible] בכל לבבך וכו'.
[illegible]

[illegible]

נרכן [illegible] ... היום הזה [illegible]

[illegible]

רחק [illegible]

[illegible]

ושמרת ועשית אותם בכל לבבך [illegible] ... היום [illegible]

ויט

לעולם דרשו יתן שאמר [illegible] על קבוץ ישראל וכו׳ · וכשתאמר לא יתכן [illegible] ו
[illegible] כי [illegible] לכבוד כשנגלה שנגלה עליו [illegible] לא יתכן כי
[illegible] אחרים [illegible] עליו ועל
[illegible] עליו · [illegible] אחר [illegible] אחד
כי אם [illegible] כי אם [illegible] [illegible]
[illegible] הראשון [illegible] · [illegible] עם [illegible]
[illegible]

ואם

[illegible] על [illegible] אשר [illegible] ולא [illegible] את
[illegible] כי [illegible] חיים
[illegible] · [illegible] שלא [illegible]
[illegible] אחד [illegible]
[illegible]
[illegible] שלא [illegible] שלא [illegible]
[illegible] לא [illegible] כי ולא [illegible] שלא [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] כל [illegible]
[illegible] ישראל [illegible] · [illegible] אחד
[illegible] שלא [illegible]
[illegible] שלא [illegible] · [illegible] כל [illegible]
[illegible] חיים [illegible] · [illegible] כל [illegible]
[illegible] חיים [illegible] · [illegible] כי [illegible] · [illegible]
[illegible] כי [illegible] · [illegible] עם [illegible] שלא [illegible]
כי [illegible] אשר [illegible] כל [illegible]
[illegible]
[illegible] כל [illegible]
[illegible] כי [illegible] שלא [illegible]
[illegible] כי [illegible] כי אם [illegible] אם
[illegible] הראשון [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible]

ונגלה

[illegible] אל [illegible] שלא [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible]
[illegible] עם [illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible] ·
[illegible] ולא כל [illegible] ולא [illegible] · [illegible]

וחוץ — [illegible] על ספר מעשר זו [illegible]
[illegible] מעשר [illegible]
לכהנים [illegible]
[illegible]
[illegible] לכהנים מן [illegible]
[illegible] לכהנים מן [illegible]
[illegible]
[illegible] מעשר [illegible] לכהנים [illegible]
[illegible] לכהנים מן [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] מעשר זו לכהנים מן [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

וירעו — [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ונראה עוד יש להעיר בפסוק זה כי לאבותיך לתת לך ארץ [illegible] כנען
[illegible] ארץ [illegible] אין כאן [illegible]
אין כאן [illegible]
[illegible] עם ישראל [illegible]
[illegible] כי כאשר ייסר איש את בנו [illegible]
אלהיך [illegible] אשר על כן [illegible] אלהיך [illegible]
[illegible]
[illegible] כי ה' אלהיך [illegible]
[illegible]

תמורה

[illegible]

ויתחוד

[illegible]

וקנה אין סברא דאם ישראל [illegible] בהלכות שוכר [illegible]

[illegible]

עשר [illegible]

[illegible]

הנכרי [illegible]

[illegible]

ובראותם המזבח שגילו מעלתם קאי לבני גד ובני ראובן שבונים מזבח גדול למראה חושב
וכן גילו מעלתם · ודבריהם לגויים גם כשיני המתוריזו כמבקשים כל נראה דבריו
כן על דבריהם על נהיגת כאשר עד אחר · ולפי מה שכתבנו כדי על שנקבצו לא
נתחייבו לאבותינו אם כנגלה המשפט שנתנו שבאו · אך נגלה שאחר ליחיד קנו וכניסוק
ושוחו נגלה לא נתחייבו ועם מעלה כל שנה · ויש אשר נשבע לאבותינו לבני לוי
כמו שכתוב היוה שנגלו גם מעלתם כל ומה שלא זכו כל מזבח נגלה רק מעלתן
על זכיותם והמל״ר · וכתוב ויבנו מקראי קדש

הקדרן

אשר נכבר לפני עלף ישראל ארץ מקום היא ולעבור תנקם ויאמרו
אם מבחני מן כשנך · ובג אף נארן נאחז ולעבור לאחוז על
כעבירה לא נחרד · עיין בשועלה על המזבח · זה כראה שבני גד
ובני ראובן באו בדרכי החוה לגם ד מעלות לאור שמכים שלא · ואמרו דורות כמים שדם
כי סיבת המעשה כלשון נאמן עלו כבנה לספר המופת שגילו מעלתם וכדרשבה לנ
ולהבין זה נהגו שלא יביאו המנוח ככוהם לכבוד חייבים בארץ אשר לבן עבור ו גם
להקים את נאמן ונגלו מעלתו · שאין נאמנם ומה שהתעשה המכוהם קיים כמכוה
ר' שם כמכה וכפ לכבודו דאי המביאין כבודם מעבר לירדן שאינה ארץ זבת חלב
ודבש · וכמו שדרש לך אמרו רחבו ישראל קורי · והלך לבנה כבשים מרכבין
ורבותי אייל קלישא אושה שבראה לעיה לשתן קנינה ולהוסי עבר של שאלים לך נקלוש
ומעבר לך לא קיו חושין אותן לתת כל אלה ותעלה עשרים ושתן קנינה ומקום נבאן
שתן דרכם לגעשים בארץ וכבשו ואשים · ובר מארץ לחק · אמרו ראוי מקנה איש
ארץ פירות וכל הטוב ג״ל שם שמות וכי ולהעלות ולין בארץ קריה על ארץ זבת חלב ודבש
זבאי קיו קרב לעיכולת ארץ זבת חלב כמות כריאות ועירות המבוא חלב · ועוד לא
מצא כאשר חרבי קני אם כמו כולם שאי נכיות שם שמונים ויפים · אבל אי קרני
אוכלו כל זבת חלב · ודבש שפירות שמנים ומתוקים עד שנגמר מורים דבש ויש לכ
קיים לכל וחרבות יונא · ונבאה נעני דבני גד וכר דפירוש שגילו מעלתן אינו
על כל ישראל שגילו כלוף העובד דישמאינו ונש נאמן אשר נכנן ר לפני ב״ כל מה
שעלה לבור נוכבר נאמן לפני עולם כי כל שיישוב גם · ומה שנתעשה המניכו בביה
המפני שארץ מקנה היא שהיא ארץ נהם ודבש וארץ זבת חלב בלבד ואינה ארץ דבש
ולכן נתעשה לבנה המזבח · אינו לעבור מקנם ויאמרו כי כלומר המפני שנבדק
ענקם וקיה באייר ובינם לנו · אך אם אינו נושאין אותו מעלתנו לנחרי ואמרי בני
שאחנו מעיזנו כך השנה בדרכי ולהבין נגלו · אשר על כן אם יבחני חן בעיניך
יותן את הארץ הזאת ויתן על פי ר' ולא שגילו אבותנו אותה כל לגילוי שפירש שגילו
מעלתן היינו שלא זכו כל מזבח נגלה וכאמור לעיל · הנה אין מקום לאחם לנו שום
אשמה שהעיזנו כך השנה ·

תורין

שלשה אבני מוקדן ותלתה אין אבני מוקדן ... [illegible]

אין ... [illegible]

... [illegible]

שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא
עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו · הל' מאי עד ה' [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] · זהו שובה ישראל עד ה' אלהיך כלומר על [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] כל תשא עון כלומר [illegible]
[illegible]

קחו [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] שובה ישראל עד ה' אלהיך כלומר [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] קחו עמכם דברים [illegible]
[illegible]
[illegible] ושובו אל ה' [illegible]
כל תשא עון כלומר [illegible]
[illegible] ונשלמה פרים [illegible] שפתינו [illegible]
[illegible]
[illegible]

כי [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] נושא עון ועובר על פשע ·

[illegible]

אחי

גבי כתוב שלכבוד כתוב דאפי הגדול ביותר מאוחר[ע״ן] בדאמרי' בפ״ק דר״ה דנשלף
מעלך ביבק כדי לכתוד ועבחב גוס יעעלב דתשובה · מתו כשקיו דנחלפן חובו
חוביו ואל כבא על אחא מיכבן כתוב לא כור מלכ לכוליע לגב ה יש שאם ולעם
כעל ליעור בתשובה דיחתה גוס שאני דוך שב גור ונחשיאו ולכן קיבלו בתשובה
אבל גבי שחטא מרבוני מי פיחתד שיקבלו בתשובה · זא כ גבי ללמן שלע בתשבע
נבון שנולב מלך ביבק וחעבד ונבאוני מגמגבנים חובי גלי בתמיד · וכי פיתוח
שאליע לגם סוד לכב לוא כי עוני אמר שנולב מלך ביבק אחא מחשאבי שעוב
חיגם לתולה מתמוני מרולד דתשובה

ויעס

נקולה מבואר דעשב מאוכב עונו ונעשו זכות וכואר מודראנה
דלב בה דלפי שנאלה כמכעו טעם לגוש ובלל כשבלך יכרו עולל
ומצוה שב כעגו גלל מאוד לפי וכו גוייבן לגוש ולפיכן יגא שכדו
ובש שזוכו ונעשו לו כזכות ועש · ווליע רבעולב שנפשו של אלם מחמולך בולבים כלבד
חעוב שחינם לפני מגעולה · יכרו לנחשיאו כדאמרי' בחגיגה ד״ש טב דף י״א עוזב כי
כבנו כי שלא כפנו נפ״ש יכרב בו עש · וזא כי אני לעין כלע יא בש גבי נבון כלומר
שעון לעולם נחשב לו לזכות מפני שתבאו[ולכן נבון כו] · כיוא כלפ גלי בתמיד ותפכן חולל לגש
ולפי הכ כעוה · לא שכה שעון יחשב לו לזכות · ומבי״א דרוך מגוע שמובל כעב גלל מפרי'
יכרו ומעד כב · יכי מגמגל לי לכ עוני אמר כלבד כי כבנו כן שלא כפנו אדאב לחרב[כשפגו]
מחשאבן חן שמוא יחשיאני יכה · וכין שכן גאני שאליו נבון בעוני שיחשב לו לזכות ·
ולפשר לנולה כים מוש כפק דגעונ דף י״א

אחר

שאמוע כל קושב בתענית נקרא חוטא סבר לה כי גאי כנא כי ר״ אלעזר אומר
נקרא קדוש שנא' קדוש יהיה גדל פרע כו · נל כמעט מחלוקת סבר שלעבו
שונענית במעוט קדוש וקדן וכנש כפק לכלוב וכחזר שמוע · וכבר שמעל
בל כלעב נהוכן ז״ל כמעט כך לכבוד שחשוב נחוטא שהוא חיב בפק ולא שלבב גלה וחנה
ועמולב שוכו וכן כנה שיעשו כבחגה מה שציב דאני לעשות כבופו · ולפי שעם יש נעשו
שגוא שב מגידבה נעונש רדוכו נעשו לו שגגות נילך אמר נקרא חוטא ל״ג י״א · נרא קל
כלעב נהוכה ז״ל שגוא לגוליע לעולם · יכי ימין לך עובר מאוכב · יכר שמתה ב לבך אומר נקרא
קדוש דגולכוני נעשו לו זכיות ונקרא קדוש קדוש ועיין ·
ועל פי זה יפורש אותן שאמרו בבבא כוכבא

וישב

דחוכן לכבוד אלא נקבה מעולם לא חטא אלא לפני ועשו תשובה וחבו כוחב
בתשובה בחולה חייב שבן כנך עומד ופוכה בתשובה בחולה וחיבם זכב
קושע שנא שוכב ימדל לעולתך עכ · וז דאחרבר זקן עשו תשובה קדם
דחוכן וכך מעולם לא חטא כו · ועוד לבוך כבוב ושבב עד ב״ כו ובי ב״ לעשע בבוכה
בתשובה ועיין כלברון ם וישב · ואפשר לשבב דאחרבר זקן גבי שקבו לחולה בתשובה מאי
תשובה בקב מראב קוש כדאמרי' בעלוכן כיון שראה אחרבר שנכנס אליבו עי ישב
בתשובה קדוש · ונבי קין פשוו כמקראה שהיו דאב נעשו שב · וכן למולג דחוב לשבח מירוב
דכבוב ובוב לו יכחו שיך נכלבה ובקללה ונשכוב כו · אך גבי דחוכן שלא מלכו אשבב מראב
חובו נבראה אחזבנה שאב מאוכב · ולכן כא כשבו שקושע כולכו פנת בתשו בחולה פרוש
שנזכיר ישובו גב בחולה ולא שיקלעם ב כבחר ואיום בעונש קל

והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך והשבות אל לבבך
ושבת עד ה' אלהיך כי עד לאהבה את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך למען
חייך ונתן ה' אלהיך את כל האלות האלה על אויביך ועל שונאיך אשר רדפוך ·

וק' דרנ"ג · עוד קשה יש שאחר שכתוב בתשובה [illegible]
[illegible]
[illegible] על אויביך ועל שונאיך אשר רדפוך · וק' [illegible]
[illegible]

[illegible]

ועוד [illegible]

[illegible]

ארח כי כונה לא עיקרו כלום ובעולם ... [illegible]

[illegible]

ותחת ... [illegible]

ויעזר ... [illegible]

ועבר ... כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו שנא׳ נושא
עון ועובר על פשע למי נושא עון למי שעובר על פשע׳ ... מעבירין לו
על כל פשעיו ... [illegible]

[illegible] ... כי חפץ חסד הוא ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

לו עתה שיהיו לו ישראל כרוכי יעקב כמעשה אבותיהם אבותינו ועל אברהם אשר יה' תשמאי
ל' יכחשו לו ויהי עלם לעולם · עם דקדוק תשמש יכן אחר תשועה לו עתה שופט
לו היה ונבה עליו לעולמו ושבים מאהבה למעשה אבותיהם שקראו להם אבותינו
ועל אברהם היה אשר יה' שלא מעלה להם שנענשו עי' ישראל המיכה מאהבה דכיון
שעבו מאהבה לא כין כי מיכה כלבב · רק אבותיו להם עון אחד ובשבול אותו עון תענשם
עד שבכבו והפלשים בקרא להעולם השנה עלכו · ותגו שמים תשמאי ל' יכחשו לו כו
כלומר דהענשים בשבול שפה תשמאי ל' וכחשוכו ויי' ענשם אתו לעולם ולא בשבול
תגן שלעשו לישראל וכל' · וכיו יפרש תנא כי לקוח יחזקאל פי' שנה

שמעו להראות חוטא רבה עשו אל חיצים בדרך הנע · שאלו לנקבו חוטא תגו עשו
אל יעשה בשובה ויכבד לו · פי' כונת השאלים רגלו להראות החוטא שלעד
לאף תנו עשו דחיק יכן שיקבל עונש עלבע ולא צריך שנים רחוק · אחר ·
ונשיבו ברעה והפלשים שפקבו מבחש לבד עון אחר ומש חטאים בדרך הנע · ויעיד שאלו
לנקבו חוטא רבה עשו דחק שחטאו ולמעוד לישראל איך יקבלו עונשין וקלא צריך שישראל
יקו כחין · ויגשו ישעם ישראל בשובה מאהבה שעוקה וחוטא והיכה לעי' זה יקבלו אתו
עונשין כמיתנו שרועו להם · ועיין בראשונה רפ צה

ישעיה נא

כי הכו פשעינו נגדך וחטאתינו ענתה בנו כי פשעינו אתנו ועונותינו ידענום · ויהו
פשע כלו תגאות ונגד לשני פשעלו כה שעוות ועוון להם בזדונות ולכל
יעקב מאהבה לו עתה איך שזדונות נעשו להם כשגגות וכרד פרקה פרק נבי
יוחן השוכל לבד כך דלישע שלא לבד ולא יהי עשו של עון ייחן חבלי שלם יחן ·
זה וחטאתינו ענתה בנו כי פשעינו אתנו כלומר שחטאים נעשים לנו כפשעים תגבג שאו
כה' ועונותינו ידענום שזדונות ושגגות עיקן ועשן · אחר עוד כפי' תו'

זכרו זאת והתאוששו השיבו פושעים על לב זכרו ראשונות מעולם כי אנכי אל ואין
עוד אלהים ואפס כמוני · מגיד מראשית אחרית ומקדם אשר לא נעשו כו · כנה כבלי
יעקב נוי ישראל נואשין תשעל בגלל חרה שמעולם שכמל כני עבדו עי' כלבבכ
נוי תשקבנוי וכיון שנקבה לן כנגלו וכנראה אמר לבם כהיש · ועוד לוח קלשנו ערב אלו
יקוו כבו מעיין כי נחטאים ואפרקן קוה אשה ייובה מעיין ולבה ויגאהה תעוליש · ועד
בתשובה ונגאלין ועונות · ישתו נבקש בכתוה כ' פ' נלבים דאה כיתעו לבטל קוה שבגבהם
אשר דאינו מקוליון והיה רשעו שלא ידיו כי נדלים ראם כיתעו לבטל קוים בגבל דאינו מקודש
ונגו כיתעו נחטאים לנקבל קוה בתשובה · אך בתשובה לא דעו כאלו לכשכוונעו לו תעוררין משב
דשובה איש יעבתאו וכאותן שעה כאלו בקושין · אך בקבל כבר יועד לעולם ישראל שכן
תאהבה ונלך בה בתשובה שאלה לחטאים וקורא לא קו · זה זכרו זאת והתאוששו השיבו פושע
על לב ולא בפקן עלי · חרה זכרו ראשונות מעולם כי אנכי ל' כו כלומר דבעת נבלה מה וקה
זה והנה לנלבבנו לבגאולה שבבבה לתשובה אל פיה תגו אסור כאשר דלא נעשו זונה ולא נחמלא
לבגוים שבה לא נבעלה לאיש · ועל משנה עתה שלא וקו כתעותן יותעו ל' נב על זה אין קבל
דמגיד מראשית אחרית ומקדם אשר לא נעשו ויותחה שעוקין חכם לעשות בתשובה
ונגאלות מחמותן כאילו לא קו וכיון שכן נקושין כתעותן עותק לא נבכתלו ·

ישראל כרוכי יעקב נמייגו בגלל ולבנג כי לקוח נגלים כל אבחון ל' חסד וחיוני דרבין של נקבה אחינו כגל ישעיה

טוב — וישר ה' לטוב טוב לבי שהוא ישר ולטוב ישר לבי שהוא טוב . [illegible]

[illegible]

[illegible]

רי — [illegible]

[illegible]

[illegible]

עוד

ועוד [illegible] עוקר מחשבה [illegible]
[illegible]
[illegible] כזכיות [illegible]
[illegible] עוקר מחשבה [illegible]
[illegible]
[illegible] בתשובה [illegible]
[illegible]
[illegible] בתשובה [illegible]
[illegible]
[illegible] בתשובה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] בתשובה [illegible]
[illegible]

וכן [illegible]
[illegible] בתשובה [illegible]
[illegible] בתשובה [illegible]
[illegible] תשובה [illegible]
[illegible]
[illegible] בתשובה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] בתשובה [illegible]
[illegible] בתשובה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] שבים [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] שבים [illegible]
[illegible]
[illegible] תשובה [illegible]
[illegible] בתשובה [illegible]
שוב כאחד דהיינו בתשובה שלמה ·

[illegible]

תורה

[illegible]

כדיק

[illegible]

[illegible]

[illegible]

נעס נגלים · ואמר כמעט כבר פתח וכתוב כנ״ל מה דקדוק ואחר לכן תכו׳
למעלה לך דבלקים לכן תכון לנקבה דבר עיני בתורה ד׳ כו׳ ועוד נראה
ואחר יש לגם בחוק אפ דלקים יש לגם בחוק מה קא בחוקן נקבה שנא קוי
קוין ל׳ כו׳ · זה צליך שיוא לנמר וכבה נשקוף כאלה ישנו לויי בשלבה יתבון לאבים
שבשרים למעלה וכל באורם נוא לספל העצור מה וכבעלה ראש לגם · כאור שבשפם
בכדרך ובמבהר בי באולי · שם יבראו בשעורם מה ובשאינם שם לא יבראו אבדיה
ראש לגם · ודלקים נלל דברילכם נראה עלמותם עוד יהיו כשבכ׳ ויפנלו ועצי
ויעש ונקבה מעלה עליהם כמלו השנים ולעניים יהיו דקיי בחלו עשאום בירני
בבחלק ובראשים לעיל · ועל פי זה יובן אורך שאמרו בעלי קבלה

רבי נגורא אם מנה אני כל אותני ומשבעות ואינו מאמר אף בעולם ·

דרש

[illegible]

חיבור

[illegible]

קול

[illegible]

ותחשר פירוש שלבבכי כתוב ונראה לבני חולי דמתחזיז דריבה דלא עבר הלשי ·
וכן לצדקים שכל נחוצים לעשות רבין אכי גם שפעתים ובאלה יוכלו
לעשות מלעשק ונם אף שיעורו בחתנאים שגם נותן שבה כיוונם
כעקב כאילו חיו ק שנה · ונם די ונקשם לו תגד קנון ונהיל שם קוה דמלמקמן קיד לו
לותור · וכן כנק לו עם קושיא אחרבי חיו לא יהיה לקין ונהיל שם קוה שא כונן נבנב
הני שתיקין עלהו ותלמעור על לב כעורה כשלא נתנאה ידו לעשות שרבעלה קשר לו
ונם קוה נעשה נהיל השלה כיון כעקב · כעונה אלו לא מקבני כו נלנה חקים
נגם לקין לותור לקין כעוה נהיל שם קוה וכאותו · וקיים קבל נעשה חכמי תלמונו
הם עמות כעבד כעוה שעשה כתושלעלו ואין וכשלה קשם לו הגו שלוח כעורה יאכל
ולעורה נעשה חכמי נקל כחיו כני שאול אני

שירו לך שיר חדש בכלנו בקהל חסידים · ונם הקהל אומרו כנה לב ומצלים אומרו
שיר כלשון נקבה ולעתיד כנה לא נענוך שאין מחלה שעבוד יחתה
שיר כלשון זכר · וכפן וכברה נולד נלקח שתנלכב
ונהולב · וכברה ונבא כי לנולד ויראה כמוהו שנקבה ועשבה כלקח שנה ונהוקלים
נקוש כבלקח · זה שורו לך שיר היום חדש כלשון זכר ונם כשנקלבו והיינו מולך נלקח
שנשנבה כבר וים בקהל חסידים · ועיין כמ׳ חבן מופרים רף קנ ע״ג
תנלגה חלק

רב אנשי פרס לא נכנסו שם כשבל עובר כו׳ אמרו לו אחד שאלך חרבנה
יצא להם לתת לנו עושר דרכים שאין עליהו שם לחסות
כזו ונצבח הכל מהרבב שוה כלק נהלך כו׳

ואברהם זקן [illegible]

[illegible]

וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אלהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת
אותו ותחי רוח יעקב אביהם ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו ב
[illegible] לא האמין עד שראה את העגלות [illegible]
[illegible]

ויאמר

[illegible]

והקשה

[illegible]

וקנין

[illegible]

ויקרעו

[illegible]

חנוכה

[illegible]

והנה אומרו בקש יעקב לישב בשלוה בשעה א' נקבה [illegible] לצדיקים [illegible]
[illegible] עלה כי [illegible] עליו [illegible] של יוסף · [illegible] אם לא [illegible] יוסף [illegible]
יעקב [illegible] ועוד [illegible] לצדיקים [illegible]
[illegible] עולם [illegible] יעקב [illegible] עולם א' [illegible] עולם ב' [illegible]
[illegible] עולם [illegible] · [illegible]
[illegible] יעקב [illegible] עשו · אם [illegible]
[illegible] לצדיקים [illegible]
[illegible] שאמר דוד [illegible] לצדיקים [illegible] אם [illegible]
[illegible]
[illegible] יעקב [illegible]
[illegible]
[illegible] יוסף [illegible] יעקב [illegible]
[illegible] ליעקב [illegible]
[illegible] ליעקב [illegible]
[illegible]
[illegible] ליעקב [illegible]
[illegible] כבר [illegible]

ויאמר [illegible] של יוסף [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] יוסף [illegible]
[illegible]
[illegible] יעקב [illegible]
[illegible]
[illegible] יוסף [illegible]
[illegible]
[illegible]

אל [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] יעקב [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

כשהוכר יוסף [illegible]

[illegible]

ואנכי אעלך גם עלה [illegible] ויוסף ישית ידו על עיניך [illegible]

[illegible]

ויקם [illegible]

[illegible]

ויק׳ [illegible]

[illegible]

וירא [illegible]

[illegible]

וער [illegible]

[illegible]

ויחלום יוסף חלום ויגד לאחיו ויוסיפו עוד שנוא אותו ויאמר אליהם שמעו נא החלום הזה
אשר חלמתי והנה אנחנו מאלמים [illegible] ויאמרו לו אחיו המלך תמלוך [illegible]
ויוסיפו עוד שנא אותו על חלומותיו ועל דבריו [illegible]

[illegible]

רמז

[illegible]

[illegible]

חקן [illegible]

[illegible]

ויגלחו [illegible]

[illegible]

ויברך

[illegible]

אחרי

[illegible]

אחרי

[illegible]

ויאמר

[illegible]

רז

ענין [illegible] בחלום [illegible] וכו׳ [illegible]
שהחלום אשר [illegible] יוסף [illegible]
[illegible]
שהחלום אשר [illegible] יוסף [illegible] ושהחלום [illegible]
[illegible]
יוסף [illegible]
ויש לו [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

רח

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

תנן הרמב״ם ז״ל בפרק רביעי מהלכות ... שאדם אוכל מהתרומה כשהוא והקדין קיימת על מעשר בכור ... ואם ... והכהן שלא כין אם לחבירו ... כנגד כולם ... וכתב הרמב״ם שם בפי׳ המשנה ז״ל ומשמע ... [illegible]

... האדם ... אך ... והיא ... ולא ... לבד אם עשר ... ואחר ... להיות ... [illegible]

... [illegible]

והקשה ... [illegible]

... [illegible]

והוא ... [illegible]

אי ... [illegible]

עוד ... [illegible]

אך ... [illegible]

... [illegible]

הן ... [illegible]

לכן

נפ״ל על לומר שהקונה אושא לא היתה כי אם כשיודעין ש שבוי או עולם וכתב שאז תרדה [illegible] חייב לפדותו ה מחמורו אשר יחסר לו והקונה שעד חומש יתן ואם [illegible] עוד [illegible] [illegible] הוא [illegible] [illegible] כזה הוא שהקונה [illegible]

[illegible] אם עשה כן כדרך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] הא אם עשה כן כדרך [illegible] שלא [illegible] [illegible] כשאלה [illegible] שבוים כו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ואם לא נודע [illegible] [illegible] [illegible] קול [illegible] שאינו יכול להוסיף [illegible] [illegible]

וכיון [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] הקונה [illegible] קול [illegible] [illegible] [illegible] הקונה אושא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] חומש [illegible] [illegible] [illegible] אבל אם לא נודע [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] שבוי או עולם [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

כו [illegible] [illegible] שאם [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] חייב [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אם עשה כן כדרך [illegible] [illegible] שאם לא [illegible] [illegible] שבוי או עולם [illegible] כדרך [illegible] אינו יכול להוסיף [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] יכול להוסיף [illegible] כדרך [illegible] אינו יכול [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] בשלום [illegible]

יעקב [illegible]

[illegible]

[illegible]

קול [illegible] שהקונה אושא לא היתה כי אם [illegible] [illegible] אבל אם עשה כן כדרך [illegible] יכול [illegible]

אמר [illegible]

[illegible]

וזה [illegible]

[illegible]

[illegible]

וכו'. ולפמ"ש בקונטרס דאין אדם מו' ע"ד שא"א כן מחזיק עמהו שהם נד"ל ותפוגתא יגעל חכיה שכן
תוכו' כתוה"ם שני נכחון וכתו' וכבים וק אך בעשן כי כתב ע"י ע"ד שריבה על תשר
[illegible] תוכו' כנחש ונקתוני שפתור הקל כי ע' שנפגני כחרם דבר ע"ד עלכורחו וקיינו ע'
דנחון שנכנתא החשב שוין חשוב כחרם ולפמ"ש רבנן כלום תופגנא שא"א כתפ כ'
וכן תוכו' כרוחב דאש ותוכרם על דוד ולפמ"ש כשיט"ן נכב עתו נרמא שמו רוחב דש אותר
על שקנה כדוד שנדרח אחתו' ולבוקני אותו תנו אדם כורם ונעלו כך רוחב כורם ונוזר
להר נכב'. כמוכן כי ע' דנחון שתופגנו נאדם כורם ונוזר לספרו ותדבר לשון ולכ עלין
עוד ב' ענקדם תוש סב"ב והולך את תספרו יחיד אתולה או שנאמר זכו תושלמין לו לא זכו כחץ
לו דבה רעו והתנים את זכו תוספים לו לא זכו כוחץ לו ע"ב תוספתא דלרנא אפי' ע' זכות
לעולם ליכא נ'ספם. ובקום נקשו שם תוכא דאתו ככן דהוכנג נבי תלה"ם תונדלא נשי כי חזינא
עמו דתועבור אתולי תוסיפין לו ונזק פי' דהפי' ערו' עתה דאין יא נוספם כין שנגזר לשום
חפ עכ'. וגדה תוורהנה יג כוב כב ואחי דדורה נקי כעינן לשוסיפו לו' נח ותועבור אתולי
אבל א' לא יעשו. וכבר כבב דרח כשם הלני ותוספתא דיחזיק אדם לעצמו דוקן יוכף שבל תגל
ונבראים יוכי יא יעבור על דבר'. וכבא ו' דעמן דאיכו כותו וחכל לתוכן פס חיים נאותר
כוליה [illegible]
לתוכן רבונו שרכי חיים ע' תלש יונד תו וקרובים ועז ופבו עשי כל העולם דנא לרגע ליבא
נוספם אפי' ע' תוכ ונעלא כאו לדחון אחד ליכן יא. ורי' עסיוון יושב ופשיר דב כוכהן שלו
ועם ניוון כין כחדפי' נל לפי הב ונעור ונעביר עלתורות יבא לראון אם יחדש לו וחכל איא
חידוש כענין יא ועש כיכב שנחיך נזכר כיונון פי' ונשיב לו כענד וחכל לו חנן ב' עין
ורבוני
כין דהתג בתו ותועבור אתולי כשיטה דתוספין ער ופוכני ללתור לוי שלא זכו עדין לתודה
זו'. אפלה עלון לדעון דתוכין. וכיח יא לותון ועם וניכן הניחא כור' דותועבור כרכריו
ווא נר תוספין לו חיים אפי' לדעון רש"י. נראה לו פ' [illegible] נאוש נחכץ חיים נגור לשוטר
תורע דקיינו שישתור עמתו תו נכדה"ם ותוכיאין עד ע"ד וקיינו תוה נכתא ונקיתור וכדיל'.
ע"א לעולם
לא ישים עמתו כשיה"ם ויעבור עלדהן. אך בתכני' דנפ"כ יחוד תלה ויעשו טוב ואיר
לא נ' ולפמ"ש תוקרונה דבדך נקי בתו ותועבור אתולי אפי' כל יתו' דיין נורב ונ' יא ולא דיין
ידע ניכן ונא כשותו עד שבי הכל יא וקותו כי שאדו ב' דלו תוספו יחיד אתולא ולו
ידע ניכן כפשוט דבפתו ותועבור אתולי איכו נוספו אפ לחון דנע עד שבי הכל יא ולהן'

ע"י יא תכלה חיים תחורם
שנחסרו לפשוט ולפו שכן
תו וקרובים שאחב עני נו
צריכ בו' דבור כעשי הנ
לבר תשאק זכה ולכן

כי

[illegible]

רבי

[illegible]

[illegible]

[illegible]

והקם [illegible]

[illegible]

רח [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ונעשתה [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

וענית

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ויראה לי יכול הוא נאמר למהני כי אם נאמר לך חייבני [illegible] אלא חייבני ואם נאמר לך אלא חייבני [illegible]

[illegible]

כ"ן [illegible]

[illegible]

ויגש

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ואל יחר אפך בעבדך כי
כמוך כפרעה · עיין ברש"י שפירשו כמו דפרעה ידבר באזניו ולא לעיני כל העם ·
ואחר שאמר עליו בשם עבד ידבר נא עבדך לפני חזר ואמר ואל יחר אפך בעבדך ·
[illegible]

[illegible]

[illegible]

וקשין

[illegible]

ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה
אשר גמלנו אותו ויצוו אל יוסף לאמר כי כה תאמרו ליוסף אנא שא נא פשע
אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך ועתה שא נא לפשע עבדי אלהי אביך ויבך יוסף
בדברם אליו. איכא למידק [illegible] ויראו אחי
יוסף כי [illegible] ישטמנו [illegible] והשב ישיב [illegible]
והשב [illegible] יוסף [illegible] ועשו [illegible] כל הרעה
לאביו [illegible] ועתה שא נא [illegible] ויבך יוסף בדברם אליו.
והיה אפשר לפרש [illegible] יעקב [illegible]
ליוסף [illegible]
[illegible]
[illegible] יעקב יוסף [illegible]
[illegible] יעקב [illegible]
[illegible] יעקב ליוסף [illegible] אחיו [illegible]
לו [illegible]
[illegible]
[illegible] ליוסף [illegible]
[illegible]
אחיו [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] עשו [illegible]
[illegible] עשו [illegible]
[illegible] יעקב [illegible]
[illegible] יוסף [illegible] יעקב [illegible]

[illegible]

הערה נראה לי [illegible] אחי יוסף [illegible] כאומר [illegible] גדול
[illegible] שמה [illegible] פרעה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] פרעה [illegible]
[illegible] אחיו [illegible]
[illegible] יוסף [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] יוסף [illegible]
[illegible] יוסף [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] יוסף [illegible]
[illegible]
[illegible] יוסף [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

עוד [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

יתר סבר דלא נתחלקו לשבטים ו[illegible] כולם שוים [illegible] ויתר סבר דנתחלקו [illegible] שבטים [illegible]
[illegible] כבר [illegible] [illegible] [illegible] שבטים [illegible]
[illegible] וזה [illegible] נתכבדו [illegible] ליוסף [illegible]
[illegible] תוכחה [illegible] נתחלקו [illegible]
[illegible] שבטים [illegible] יוסף [illegible]
[illegible]

[illegible]

ק

[illegible]

[illegible]

[illegible]

עד

עזר [illegible]

[illegible]

וכרי [illegible]

[illegible]

ויגוע [illegible]

[illegible]

ויבחר [illegible]

[illegible]

ויהי [illegible]

וישרנו [illegible]

פירוש [illegible]

היה דוד משכיל [illegible] כל היום [illegible]

[illegible]

וזקן [illegible]

[illegible]

פירוש [illegible]

[illegible]

משכיל [illegible]

[illegible]

וכל [illegible]

ויקח [illegible]

[illegible]

והשיבו [illegible]

[illegible]

[illegible]

כשעה שקבלו ישראל את הברית נתבטלו כחם אף [illegible]
[illegible]

[illegible]

הגולה [illegible] ומן המשנה [illegible] עולם כבני נח ובגולה
[illegible]
[illegible]
שבני נח כישראל לכל דבריהם [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ישראל [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ישראל [illegible]
[illegible]

[illegible] בעולם [illegible]

כי [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

רי ככה אל כאחך. מאיתור על המלך כו' עשם תלוד נאמול כענין שמשבל נכרים לאחך עב
וק המלוכה תנוי המלך לא נבחרו כבר אם לאחר שנבחרו לאחך ולאחמר כסנהד וקך
שמשבל נכרים לאחך. ואמשר לישב לפי שאר מוכן חבי ישראל למהם לשמיום חפם
שבבעפם אחך ז' שעמים ואם שיש מקום לעשים כל מאחך אל נקבם זה כו' המש שם ושי תל
המע לבניחש תורה כעיק. ובריאיר נעלהוג שזכבו כבלפי דין נאמור והרה נמול לא עובבר
זוה ונשרתבת שלום שרשבן נקבם כו רמם חיבה שעוד כו זה נמול לא הי נקבם נכרים כב
ולהנו שפוח דין לקדקע נמול אסור לכרם כבולכו עיין בחתם סי' שמט. ויהוע המלכי המלך שרוח
יושב על כאחך ורעשאה משל שלום כאחך ולמש כשבבם כל לפני ובמשל מזל. ומש עלשל מזוו
ואמור כענין למלוכה המלך יושב על כאחך שמשבל שרוח ושראה שבים מובל לכרם לאחך דחי
לכח וש כל כפי לכן אל שבנמול זוה כולים אסור עלם לכרם כבולבב. ועמדי יוכן נם כן מזה
שלמוגו כם ככה נבי כבורים

וקיה לכבה לאחך עשם תלוד ואמול כענין שמשבל נכרים לאחך. וזהב כעולם
שמור כתם ובוקשם לי המלוכה וכבורים לא נבחרו כבר אם לאחר כיחנם כחי
ועי נאמור שלשבל נכרים לאחך ועש. ועם נקולה מובן למעם מלוכה כבורים זה
לעשות דבר עם נכרים משאבי כבוד הו ולמש דאשכנ זל ומפנו לבדם וכו' לנשרוף שבי
כי שבל ולמש כבק לכבוד אלם נובע כחושם לעני מוקם ומובל כבי שבי שנא' חנו כבוד כו' ומש
שמשבל דיינו וש מובל לכרם לאחך ז"ל

שיר למעלות מאח עינו על נכרים מוחין יכח עשה ומזה העם על עשם שרים לאחך. חפשר
לכן שבר המעולה עיקרו כבורים דיינו למלך מי דובה שבר ען נם מה שמו לשמיום חפם
שבבעפם כו וחוי מובקש לעמוד לתוך שפרים ולכבוד כל כבורים. ולא תמצא עוד לבר עד שונבנם בו
ונשל נקבם שלוםו כבולכו לכבכי כבו שנאמר כשולי קדש ומש עשה מעם קבים שיושם ויותר
מלאוכ שרים לאחך דיינו כיום כבון כל.
מור פיב דף המז עא

חרי עד שלא גירם המשכן כו המזיקין מגבלן כעולם לבדוק והמשבורים המשכן משם גשבי
המזוג כלו המזיקין מן העולם דדד ובעולם לא יקוב כאחך. וק המל כחן שלמזיקין לבנה
לבדוק ולמוג מורה כחן כבנן המשכן. ומפשר כמש שם כחיק נ' לכבים שהמע מושר
מנקבר ולבוע לאחוה כיון שאל ונבנו איש כופר נפשו כו אמור מי יוכל לתן כופר נפשו כו לא
יבא עלאים כמבו. של נקבר מיני מובקש כפי כחי לא כבי כחן אם יבוא. וכן כשאל ועשי לי מנוק אחר
מי יוכל רנם השמים ושמי השמים לא יכלכלו כו עד מיני מובקש לפי כחי לא לפי כחן עשים קדים
כו' ונבנו שהי המזיקין מגבלן בשמים וכבנו איש כופר נפשו ולא יהי כים נגף ומשבו שבכופר
זוה לפי כחו של נשמה שזה חלק אל' ממעל. מתנם כשבנה שבי המשכן נודע שזה לפי כחו
שלאלים ורים כחן וק"ל

חר״ח מוכח אלפי לרבינו חכ״י לא שנא אם לא חבר אי שחבר [illegible]

[illegible]

חר״ט [illegible]

[illegible]

כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ לא תעשו לכם אלילים כו' אמר
שהכוונה בשמירת שבתותי ומקדשי תיראו אני ה'. ועל דרך ענין עבודה אצל אחר בע"ז ומה ענין
ע"ז אצל שבת ומקדש. ואפשר לפרש כמ"ש בזוהר ויקרא דף ז' ע"ב וז"ל דהכין נינהו ישראל
דלא יהבו לון רשו לשלטאה על ישראל אחרא בר ... אחר בגו ... לון קרא לון עבדי
... כי עבדים לכבוד קרא לון בנים ... בנים אתם לה' אלהיכם לבתר קרא לון אחים ... אח.
... וכדין קרא לון אחים כמה דאת אמר ... כו' ... ולא ... ומקדשי
שבת אחים כו' יחד ע"כ. ולפי דבריו הם נלמד שבמעלת מדרגת אחים זכו לשמירת שבת

ולכבוד כל אלו הבחין מאחר המצוה נקרא אחר
אחי ורעי אדברה נא שלום בך. והוא כמ"ש בפסוק לבית ה' אלהינו ואחפשה
טוב לך ... לבית ... המלך ... אל ... שלא נחה
כל ... ע"כ ... נקרא שלום. וזה לבעבור שבשביל שעלתה למדרגת

לבעבור

אחי ורעי המעלה אני לדבר שלום שהוא כל כך ... כך. ונראה ... ח' דף ... אמר
... כמדרגת עבדים. וכשזכו לגדול ... ועלו למדרגת בנים ושוב ...
נקראו אחים ע"כ. ... סוף ... וכדברי ... ועלו למדרגת בנים.
... כמדרגת בנים ... אלהים ... כל ...
לבני ... ונראה כמ"ש דף ... ישראל ... כמדרגת עבדים ... להם ... להם על
... שאין ... כבוד ... שהוא ... אינו ... ולפי
עבדים ... דף ... ובזה ... ולא אמר
אף על בני ישראל במדרגת עבדים ... עבדי הם אשר הוצאתי אותם ... אחר ...
אותם ועלו למדרגת בנים אשר עליהם לא תעשו לכם אלילים כו' ... על ... שהוא
כן לא ... ולכך ... כמדרגת בנים את שבתותי תשמורו ... אותם בני
ומקדשי ... שהוא ... כמדרגת בנים תיראו ... אב ... אבל ...

ושבתותי ... בני ישראל לא ... לעולם. ... שמורו ... על ... בנים וכו'

אז

והוא ... לה' אלהיכם ... להחזיק ... על ... ושלבו
על ... הוא ... אל ... אל ... ולכן
... אל ... לישראל ... שבתו ...
של ... ולא ... ועלו ... של ... כל כך ... ישראל ... לתוך
... ישראל ... ולא ... ישראל ...
על כבוד ... לא ... ושבת ... וכו' ...
... לא ... ואפשר ...
... על ... אשר ...
... עליהם ...
... ישראל ...
כולו ... אלהים נחכן ... ישראל ...
עון ישראל ... לא ... כלל.

...

חדקני [illegible]

[illegible]

ויקרא

[illegible]

[illegible] כו

ושם [illegible] כו וכל אשר [illegible] אחרים לא [illegible]

על כך · [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

רמי [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ר' יונה

[illegible]

ר' י'

[illegible]

ועוד יש תשובה [illegible] כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם
לפני ה' דהיינו עבירות שבינו למקום [illegible]
חטאיכם על העבירות שבינם [illegible]
[illegible] על עבירות שבינו למקום [illegible] העבירות שבינו לבין חבירו [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

אחר [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ואו

[illegible]

דבר

[illegible]

חכרי [illegible]

רנני [illegible]

רבנן [illegible]

חביבין ישראל שנקראו בנים למקום חיבה יתירה נודעת להם שנקראו בנים למקום שנא׳ בנים אתם לה׳ אלהיכם · והקשו המפרשים מבעלי חיבה יתירה כו׳ דלימא חביבין כו׳ שנא׳ בנים אתם · ועוד דלמה לא הביא המקרא דבני בכורי ישראל שקודם המקרא דבנים · ונראה הא מילתא לא זכו המפרשים להכי ... חיבה יתירה שבחו שלאחר כתבו כו׳ וכן דנקבה קראן כבנים כמו בנים ... איש ... להם ... יתירה ומש׳ חיבה יתירה נודעת להם שנקראו בנים כבנים וק״ל ... כתב בפסוק בנים אתם לה׳ אלהיכם לא תתגודדו כו׳ כי עם קדוש אתה לה׳ ובך בחר ה׳ להיות לו לעם סגולה מכל העמים כו׳ ... בנים אתם נבי ... לא תתגודדו ... לפי ... חיבה חיבה המקרא ... שכן כבוד של מקום ... ומכל העמים ... ועיין ברמב״ם ... כדקדק ... לא תתגודדו כו׳ ... בנים ... קדוש ... וכו׳ ... אבל ... בבכור ... ואיתא ... עד ... לא ... אבל ... לא ... ישראל ... בנים ... אחד ... אחר המפסיק ... בנים אתם לה׳ אלהיכם שבעבור ... בנים ולא תתגודדו לא תתגודדו כו׳ ... עם לשבח ואחר כי עם קדוש אתה ובך בחר ה׳ כו׳ ... עד שנקבו ... עם קדוש אתה ... לכן בחר בך ה׳ להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה ... בנים אתם ... חיבתם של ישראל שלקראם ... ועוד חביבין ישראל שנקראו בנים ... ועוד חיבה יתירה נודעת להם שנקראו בנים למקום ... שנא׳ בנים

אתם לה׳ אלהיכם כו׳ וכו׳

ויתורה ... בני בכורי ישראל ... ועבדי ... בני בכורי ישראל ... ועבדו ... ועוד ... בנים ... שישראל ... בנים ... ולכן ... בכורי ... בנים ... אתם ... ישראל ... כבוד ... אבל ... לכן ... וזה ...

ויקרא [illegible]

דר״ה [illegible]

ר״י [illegible]

אשר לו גורם קרבנו [illegible] שאינו מביא קרבן [illegible]
[illegible]
לו גורם קרבנו [illegible]
[illegible]

כי [illegible]
[illegible]

ענק [illegible]
[illegible]

ובגמ' [illegible] שידון אחד אחד [illegible]
העשירים [illegible] לפנים מן השוק · [illegible]
[illegible] לפנים מן השוק וכיון [illegible]
דן [illegible] כיחיד [illegible] לפנים מן השוק ·
ואפשר [illegible]
[illegible] כו' [illegible]
[illegible] לחיים [illegible] כיום [illegible]
[illegible]
[illegible] כיום [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ישראל [illegible]
[illegible] לחיים [illegible] כאחד [illegible]
[illegible] לפנים [illegible]
[illegible] כאחד [illegible] ·

עשירי [illegible] כל [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] דוד [illegible]
[illegible] כיחיד [illegible]
[illegible] דוד [illegible]
[illegible]
[illegible] דוד [illegible]
[illegible] כו' · [illegible] דוד [illegible]
[illegible] חסיד [illegible]
[illegible] כל [illegible]

לדוד [illegible] חסיד אני [illegible] דוד [illegible] חסיד אני כו' [illegible]
[illegible] דוד [illegible] חסיד כו' [illegible]
כי [illegible]
[illegible] לדוד [illegible] חסיד [illegible]
[illegible] חסיד · [illegible]
[illegible]
[illegible] דוד [illegible] כו' [illegible]
[illegible] דוד [illegible]
[illegible]

נבל זה לעולם שהוא זכה לגדל מורה ואין ליחס לו עון זה שחטא בחוטו מעשה
אותם בפני הכרה נתלה בזה דלא לא שעשה זה לכן ועל מלך ועמך
בעולם זה לא המכה ולעולם שקר שעשה . וגם המחכים לגבול זה
כן גם עמך רגול כרחיקה כמבה נכי אם לגב שונא יאכילנו בו עם כאשר כן אחרי
שם אם פונהק המגלה זה השכבו לכד כו ובכן לכן כרחקו זה כרחקו לו בכלן
אם אפם עומקין בגולה אח נעמק כידו ועל חובה בפני הכרה נכי חברי ראויה יעשה .
עוד יש פי אחר והוא בה הולכה על שמוכה ליה הלכה כראמור בה הפרש נכי
ומי עפר כים יעשה . ובכל זה הלו ר לו וזה יהם חד א לא המירנו שאין יצר
שעשה לאחוק המקבל שזה אני חבור לו . גם לעמוק בגולה והיה פי המחכים שאין
אני נמסר כידו . והא גם עיקר זה שאני זוכה לגירות בעולם שכל מלכי הארץ
ואני לקוות מלך זוכה לאחוק שמוכה כו והנה להלכה כגירות קושיא ונגלה . ולא עוד
(ולא זוכה נמי לכבוד)
לא לעולם יפוי כח אני מתחבר עם רבי רבה . אדרבה יפה לבו לפי שעה חבוב האנשים
זוכה ואם לא אמה שהעולם אינם צריכין לכבוד שאם בעולם כ"ש זה מוכן לזה
ויגש ואחר כך בעולם נגד זקן העולם יען . ובפני העולם

עלי ויהי עפני מושל שאין כדרו של רבו כמוהו והוא לא קבעו ולכך המוכי
כו ברא לא רבו שהוא לא כן שהוא ולמה נקרא שמו ר' רבו שקר מאיר עיני הכל
בעולם . רק להם קושיא משום לא קבעו רבה שבכבוד נגדל בגלל נחת רבים לגדול
ואם קושיא זה מכה לא זכה לכבוד לכבוד לאחר רבים ידעו לא הי המשכות לו ושכבו
והמשר ועד מתוך לא זה דלא רבו שמו ונקרא כן לפי שכל לגורו הי בכבוד האנשים
וכיון שכבר אף שיקר המאמר שבשנים הי ראוי שיזכה למה כיון שאין כבודו במוכו לא
שלא עשרו חבירו עם עמו . ובכל פי זה מה שם

שאול ראה נא המסכנה כב כו ל כל אשר יפנה ירשיע אף מנין שמחל לו
הקב"ה על אותו עון שלא המחר אגג ובכך עתה בתחילה ובראשי מלך
ירשיע לא זכה לגירות בעולם . שאותו עון לכה רק לגו עון יש אבל זו
שמתוך המחילה גונו לגוו שלא כיון לעולם . והכשר בבית זה כבר הם לו שאולי עפנן
זה לגוף לעולם דאין מעשה לאו שעוק כבודו . ועוד כרם כד שנאהבו כזו . וגם כך אם
שאול הי זוכה לגירות בעולם לא הי השגום ליחס לו עון בכל עניני דבק ולכם שמורו
בעולם . ואולם לפי שעולם לא רבינו לקבוע ולכך המוכו נמנה שבדים שלא כדין ונענש
לבסוף . לכך מתוך עונו של אשר בפני ירשיע אף מנין שמחלו לו הקל

ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא. ויש לדקדק ... כי אם ישמרו מצות ... [illegible]

[illegible]

הקונה ילך כמו הדבר אשר לא יעבר לעולם [illegible] ולא תעבדו בהן [illegible]
[illegible] לעבור · אם לא [illegible] [illegible] [illegible] דבר [illegible]
[illegible] עבד כנעני [illegible] לדורות ובנים [illegible] [illegible] שכל [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ·

ולהם [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] אשר [illegible]
[illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] לדורות [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] עבד כנעני [illegible] [illegible] [illegible]
עם כל הדורות [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] כל הדורות [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ·
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] קנין [illegible]
[illegible] כל הדורות [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] קנין [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] · וזה עוד

ויאמר [illegible] [illegible] אשר [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] לדורות [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] קנין [illegible] · [illegible] הדורות [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
קנין [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible]

מעלה [illegible]

[illegible]

זכרנו [illegible]

[illegible]

[illegible]

פן יש בכם איש או אשה כו' והיה בשמעו... ואמר דור האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם

... על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת... ואמרו על אשר עזבו את ברית ה' אלהי אבותם אשר

כרת עמם בהוציאו אותם מארץ מצרים... [illegible]

[illegible]

[illegible]

ד

[illegible]

[illegible] כשר [illegible] עבדים [illegible]

[illegible] עבדים [illegible]

ויעש [illegible]

[illegible]

וירח [illegible]

[illegible]

ויהי [illegible]

[illegible]

הערה

[illegible]

[illegible]

א״ל

[illegible]

[illegible]

עוד

[illegible]

אחור לדרכו את ינה לנכדרכו פסיפה או לבון חיבה דאחור ... [illegible]

[illegible]

עוד [illegible]

[illegible]

רי"ז [illegible]

[illegible]

[illegible]

פרק ט' וקובה בליקוט מלכים סי' רפא

רכי

[illegible]

אמר

אחור

ר' אליעזר כל אדם שיש בו מום [illegible] עברו [illegible] שנה [illegible]
עבר [illegible] עבר לא נאמר לא [illegible] עבר [illegible] שנעשה [illegible] לעבר -
כחיו עב' [illegible] לענין [illegible] אלא [illegible]
[illegible] לא שאמרו אם [illegible] כל אדם שיש בו [illegible] אין [illegible] ועם
[illegible] שנים [illegible] וכן אמרו אם [illegible] לדור
[illegible] לנשרוף [illegible] וכן שכן לא יוכל [illegible]

וקרנותיו

[illegible] שאמרו [illegible] וכן [illegible] שאמר [illegible]
[illegible]
על הגליום חוץ [illegible] אחור [illegible] ובני ישראל פרו [illegible] שנה
[illegible] ישראל [illegible] אל [illegible]
[illegible] כל ישראל [illegible]
כו שנה [illegible] אל [illegible] שאמר [illegible]
[illegible] ישראל [illegible]
[illegible] ישראל [illegible] אל כל [illegible] -
[illegible]
[illegible]
[illegible] חובה [illegible]
אלא [illegible] לנשרוף [illegible] לא [illegible]
[illegible] כל אדם [illegible]
[illegible]
[illegible] ישראל [illegible]
[illegible] על כל [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] לכל ישראל [illegible]
[illegible]
[illegible]

קוח

[illegible]
[illegible] לא
[illegible]
[illegible] לא [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ועם [illegible]

רבי חונא בשם ר' בר אבין לעולם אין בעל החוטים פונה בנפשו [illegible] כו' [illegible]
[illegible] לעולם [illegible] שאמרו [illegible] אם יש לך [illegible]
[illegible] ובכל [illegible] לעולם [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ועיין תוס' דף [illegible]
[illegible] שאמרו [illegible]

חרשבן [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] לעולם אין בעל החוטים [illegible]
[illegible] אין בעל החוטים [illegible]

ור' [illegible]

כין [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

יברכך

[illegible]

יאר

[illegible]

ישא

[illegible]

ונרח [illegible]

חריבל [illegible]

כדיקים [illegible]

שמחרי [illegible]

רק חזק ואמץ מאד לשמור לעשות ככל התורה אשר צוך כי לא ימוש ספר התורה הזה מפיך כי [illegible]

[illegible] עמך ה׳ אלהיך [illegible]

[illegible]

מנחה [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

גדול מעלת תפילה יותר מכל מעשה הקרבה ונבואה הלא היא כתובה שלש פעמים שלש
במשנה שלש בגמ' כמאמרם [illegible] כל התורה לספר [illegible]
[illegible] שכל מצות התורה [illegible]
[illegible] כל התורה כולה [illegible]
[illegible] כל המצות [illegible]
[illegible] **דרש** [illegible]
[illegible]
[illegible] אבל הקבה [illegible]
[illegible]
[illegible] והקבה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **ואחשר**
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

הנה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ועתה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
וכבר

[illegible]

וכבר עמד על חקירה זאת הרב המופלא לתורה בהמ"ז ז"ל וס' כזה תמש בכפורים
לדוד שמה כתבו כ' חסיד אני דל זה חד אמר כך אמר דוד לא חסיד אני שכל
מלכי מזרח ומערב ישנים עד ג' שעות ביום ואני חצות לילה אקום / וחד אמר כך
אמר דוד לא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב יושבים אגודות ואני ידי מלוכלכות בדם
שפיר ושליא כו' והכונה בזה דיש ב' מצות האשה קודם שאני עושה לפני אין צריך להפר
רגע או צריך להפר שמא תטרוף עלי ויהא מן הראוי לו · כי אתא רבין אמר בהערכה שלא
עי' הדחק כנ"ל לא פליגי כי פליגי בהערכה שעי' הדחק הך סבר לבטלה רגע א' מעוטה
כמי רב כמא משתקה לו שתים כבר אחת מהן כמי דכינא שלשה א' ד' תמיד היו עכ"ל ·
ככה הראש שעי' הדחק כגון שעסקה מלאכה בלילות בשעה שבני אדם ישנים · וככתוב
פ' ויש יחק כגון שיזמה הישראן ויזיה כמשקה ומלמדת שיר לנשים בשכר ומחשבות כיוצא
בחיקה · והכא לשי' זה בסק' כרע דהערכה שעי' הדחק היא לעצמה וכתב' שהכשות
אתי שליה יד לכת כו' דכי דהיא לה · אם כן אנחנו כ' שמעשה והני התנות מת הם להקבה
כבנד דמתוניות אם נערך עי' דחק שמעשה מצות בלילות בשעה שבני אדם ישנים או
שמעשה ב' א"כ מצות כיחד היא מעצמו · ומכל מעשה מיניה בכונו ולאו בתורת צדקה ·
ומה נ"ל לא חסיד אני שאני משרדף עי' הדחק כי חצות לילה אקום כו' ואידך א' לא חסיד אני
שאני עושה שני מצות כיחד בשעה שאני עוסק בתורה ידי מלוכלכות לטהר אשה כו'
וכיון שכן הרי אני חסיד שאוכל ימנע כבי מעהב יד ק'

אם כן איפא כיון שמצות צדקה שקולה כנגד המצות ובקיומה כאילו קיים כל התורה
הרי היא מעצמה וכשכילה ניכה לעצב להכיר מזין שכ' לתי שאוכל מגיע
כפי שלא לתי שאוכל בתורת צדקה כי לא יכבה ה' אורח בשביל התחיות ולמש לשי' זה
דשעתה ב' א"כ מלמדות היא מעצמה · וזה דרחמי אם בתורת פליזה לעני · וככה תמש
עי' ימנע כבו ומקבל פני שכינה מה שאין כן כשאר מצוה דאפי' שיהנה מזיו השכי' אין
כדרך זכיה שזוכה בו מצד מעשיו לא כדרך צדקה · וכמו תמוהי אשכחה כהקיץ התמה פי' איזה
מצוה יש אחרת שזוכין בה לשבע מזיו השכ' ולא יכנו אורח בשביל התחיות ומשני לה
שמעדיפין עי' הדחק מנדדין שינה מעיניהם בשהם לעסוק בתורה וכיון שהערכה עי' הדחק הוא
לעצמה נסה יתר הרוב שיבנו מצד מעשיו הטובים ולא בתורת צדקה וק"ל

ונעל פי זה אמנם לפרש המאמר במדרש ז"ל כ' ימוך אחיך ומטה ידו עמך הה"ד
מלוה ה' חונן דל גמולו ישלם לו הא אמור בתיב נותן לחם לכל בשר כו' ובא זה
וחטף את המצוה על לשלם לו גמולו עכ"ל · קודם כל דברי אמותי אחקור בה מלוה ה'
חונן דל וכבר המפרשים רש"י כו' הערי היו אלא ישלם ה' גמולו עד שהוצרך להבינו שישלם
לו · ויש לפרש בזה הטיד ס' המז ז"ל ל"ל עלה כלבו עצה לומר איך אחסר ממוני לרבים
לעניים כי יש לו לדעת שאין הממון שלו אלא פקדון לעשות בו רצון המפקיד וזה רצונו שיחלק
לעניים ממנו וזהו החלק הטוב שיהיה לו ממנו שב והלך לפניך צדקך עכ"ל · ועל פי זה עניי
ואתוהי להבין קושית הרא"ם בפרק דברכות ז"ל כדה לכן הכור מתפלא מחילוק כלפי אם
יחסר ויחזור בו עפרו לא יהא מלא ורעה דאין הכרן | היתה לראיה שהרי לא היה א' מהם
אלא לעצמו מן העשירים וליתן לעניים אם היה מצוה לעצמו מן העניים ולחזור וליתן להם אז היה התמה
לבתחלה · ומפרש הר' מהרשי"ל מכבשן בלומר אין הכור מתפלא מן הקנים הנזכרים כו'
[illegible] פי שאם בקשו תמר זה והנה כבר זה לא הפלא שהוא שכורת כמו
חסר כאן ולכן מה שנטל מן העשירים יחסר מהם עכ"ל ·

[illegible]

נה [?]

וחדס יראה לעניות שאין פי׳ זה מספיק כלכך דהא התוס נמי הם מנויי הכור [illegible]
לא יתקלא ואיכו [illegible] לנושאל [illegible] מן העשירים [illegible] לעניים ׃
גם פי׳ ה׳ הוא דחוק [illegible] דבכר אחר המשנה [illegible] [illegible]
[illegible] אם כן איך יעלה על לב [illegible] להשיב [illegible] לבכו [illegible]
[illegible] זה [illegible] ועם הקודם מבואר דקושית הרב [illegible] כיון שהנך
[illegible] הוא [illegible] שהפקיר [illegible] הקב״ה ביד העשיר לתתו לעניים והם העניים [illegible]
[illegible] שהפקר [illegible] כיון שהעשיר לא נתן [illegible] כי אם
[illegible] אם כן [illegible] כדומה לנושאל [illegible] שאין הכור [illegible]
[illegible] העני לא [illegible] שהיא שלו [illegible]
וזה אמר החכם [illegible] ונתנו [illegible] לו פי׳ [illegible]
[illegible] כהלואה או כפקדון כדי [illegible] לעני [illegible]
[illegible] שכיון שהעשיר לא נתן כלום [illegible] לא הלואה היה לא [illegible]
[illegible] פקדון ונתנו לעני שלא יקבל שום שכר על זה [illegible] הדבר [illegible]
ישלם לו כאילו נתנם לעני [illegible] וק״ל

שכרך [illegible] הצדקה [illegible] [illegible] לא קרא [illegible] לחם [illegible]
[illegible] [illegible] ועוד [illegible] [illegible] [illegible] דקאמר [illegible]
לו שכרו [illegible] [illegible] שלהם [illegible] לפרש [illegible]
[illegible] העני [illegible] מכל העולם [illegible] עם הקב״ה אשר [illegible]
[illegible] העני [illegible] [illegible] עם הקב״ה [illegible]
ישיב לו [illegible] כל [illegible] היכה לפרש [illegible]
עם הקב״ה [illegible] שנתן לו ישיב לו [illegible]
[illegible] לחם [illegible] [illegible] הצדקה
והוא [illegible] [illegible] העני [illegible]
העני עם הקב״ה אמר הקב״ה על [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] הצדקה [illegible]

ואפשר לפרש [illegible] העני וק״ל
והוצרך לפרשו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] אם [illegible] [illegible] [illegible] צדקה [illegible]
כיון שלא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] הצדקה וק״ל [illegible]

אם כסף תלוה את העני עמך [illegible] [illegible] אם כסף [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ועוד [illegible] עמך [illegible] [illegible]
[illegible] אם [illegible] [illegible] [illegible] כסף את עמי [illegible] הכסף [illegible]
[illegible] את העני עמך [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] הכסף [illegible] אבל [illegible] [illegible] לך כל [illegible] וק״ל

וזה אמר הכתוב [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] וק״ל

[illegible]

[illegible]

נה

ומעשרה כונת המאמר מבואר דלא הקשה לו כפ״ה ומוד אחיך ממלת עשר דהיא
מיותרת ולזה הביא פ׳ מלוה ה׳ חונן דל דפי׳ מלוה לה׳ כשהחונן כעצמו
הוא דל ובעניות ניתן צדקה ובזה הבין כונת פ׳ ומעשה ידו שאף דהבעל הוא
אם אחד עני כמהו והחזקת בו · וקא מבפ״ש אה״ל ממלת העני שנותן צדקה וא׳ כתיב נותן
לחם לכל בשר בתחילה ובזה אף שיתבו צדקה חסד · ית׳ מוקה כיון שהוא הקדימו בבריאת
המעות כא עני זה מכח הקדמה ומוסף את המצוה א׳ הקב״ה על החוב לשלם לו
נמצא לו דייקא ולא בתורת שלא הקדמתי לו אני וכו׳

ואתננס עם הקודם מבואר דכל מה שמספל ואדם ממצות ומי׳ הכל באשר לכל
מוכן לו בשביל הלחם אשר הוא אוכל בעה״ז דהקב״ה לכן מוזות בכבר
מעשה וכו׳ לכך מצות הצדקה כיון שהיא שקולה בכל המצות השכר שמו לעוה״ב
דהוא למעשר מלאכות הבה כיחד הוא לעצמו · וזה היקשה לפא דהיכי קאמר קרא
מלוה ה׳ חונן דל ונמצא ישלם לו המשמעו שמלוה הוא לה׳ ויהיה שכר נמצא לעוה״ב
והא כל מצות מוכן בשביל המזונות וכו׳ יתב׳ נה׳ דכתיב נותן לחם לכל בשר
שאין מכלם אותן בעה״ז כבר המצות ובזה כי לעולם חסד · שאף שיתן להם שכר
לעוה״ב הוא מגבר חסד · ית׳ ובתורת צדקה · אבל זה כא ומוסף מצוה זאת שבקיומה יש
כאילו קיים כולם אמר הקב״ה על החוב לשלם לו נמצא לו העשרה מלאכות הבה הוא
לעצמו ואין מוכן לה בשביל המזונות וכו׳

ונ״ל פי׳ זה יפרש מאמרם בפרק הבתרא והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע זה
דין שדן דין אמת לאמיתו ובמצוי צדקה ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם
ועד אלו מלמדי תינוקות מלמדי תינוקות כגון מאן כגון מאן פ׳ שמואל בר שילת דהפכש
אשכחיה לרב בר שילת דהוה קאי בגינתיה אל שבקת להמנותך א״ל הא תליסר שני דלא
חזאי והשתא נמי דעתאי עלייהו וכו׳ כגון מאן א׳ רבינא וכו׳ כמאמר השיטה
וכו׳ קים לכם עוד דמאי אמשיהו דבבאי דין אמת שיחיו פניהם וכו׳ מעשר
צדיקים · עוד יש לדקדק בחשש מלמדי וכו׳ כגון מאן לפוק חזי כמה מעלה כשוקא
שעושי מלאכה כדרך מה למעשות · ועוד ק׳ הירכה דלא מצא כהש דבר להשתבח בו
אלא האי מעשה והלא כמה שברים נאמרו בו ובהשתבחו שאמר והשתא נמי דעתאי
עלייהו יש לדקדק דאיך · ב״ה כבם ועתו מצוות בתלמידים והמפרשים כ׳
שהיה עובר אהמתו בדי ללמד לתלמידים עניים ולהחזיק כוחם כדי שיהיו שקלים עלמצווה
ומש והשתא נמי דעתאי עלייהו ובכון הוא · על כחש ולכן מאי הכי מן כצדקתיו
הא כל עיקר המזונות להם ומאי קא בעי ולכן מאי — ועם הקודם מבואר שכל
המפרש מצוה עלורם כיון דאכלו בתורת צדקה ואין לאורה פושר דבהיל לאיערבול
באמיה · לכך הנותן צדקה שעושה מצות הבה כיחד הוא יאכל בלחמו ופני אורי
ויזכיר כיון דאכיל מדילה · וזה וזוא הטעם בדין שדן דין אמת לאמיתו כיחד מאה
ומן מכאן מלכנא כל מאן דישתדל בתורה למשלמא הכא על כיוה כא׳ קיים כל
התורה כולה · כגון כך כל היום היא שיחתי עב זאת והמשכילים יזהירו מבורם כזהר
הרקיע שאוכלים משלהם זה דין ובבאי צדקה שכל א׳ מאלו מקיימין את התורה כולה כא׳
וכיון למעשר מלאכות הבה כיחד הוא לעצמו גם לו לא יבכו מצותיהן בשביל מזונותיהם כ״א
אכלו מיגיעם ופניהם יזהירו כיון שאוכלים משלהם דלא בהיל לאיערבול באפיה

ומפשר

ואפשר שהעיר בקנין אחר והכי נמי דבור הקונה שסרבו וזה דין [illegible]

[illegible] שהעדים [illegible] אין [illegible] שמשקים בדמתני

בסנהדרין [illegible] שלא יעו [illegible] והקשה מוהרש"א ז"ל [illegible]

[illegible]

אתיר

[illegible]

זכרתי

[illegible]

רדי [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

הלא זה הדבר גלוי וידוע ומפורסם לפני כל יודעי דת ודין כי כל האיש אשר לא יקיים אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ישוב לשבחה מתחילה ועד סוף תשתבע ושקיל שכר מצות כהאי עלמא מפני צדק עץ חיים והקץ קיימת לעולם שכולו טוב ולעולם שכולו ארוך ולכן שמכנו בעלהי בק דקדושין **כל** העושה מצוה אחת מטיבין לו ומאריכין לו ימיו ונוחל את הארץ כי כמו והיינו לכלם שאם עושה אדם את כל פירותיהן בעה"ז כי אף יהיה הק כל העושה מצוה אחת יהיה על זכיותיו מטיבין לו כי מכלל הדבר אפשר בחדא נמי אף שמצוה לימוד שאם היתה שקולה מכריעתו ופרשו מטיבין לו משתמע כהאי עלמא ונוחל את הארץ חיי העוה"ב. שאם היתה שקולה הא הקרן לו והכל בתחלה זכיות ומחלה זכיות קאמר ויש

והקוס [illegible] כתבו שאם היתה שקולה את כולם הכי אמרי בה ולה חסר ועזה כלפי חסד כשהן שקולים. ואל השאר מצות בשמעתיו שקולין הוי כבנוי. אבל בהן חשיבי בנ עוה"ב. לכי מתמים בגופם דהכם בה אמרי והא לה חסר כי עליהם ה' דוד אהבתי כי ישמע ה' ועליהם נאמרה כל הפשר בולה אלהיו לו ואושיע כי פרשו שם הקוס ה' באורות החיים עוה"ב. וכין דהני שולין מכור עמוק ונחלין חיי עוה"ב אם כן מה חסר להם מעוה"ב והיכי קאמר דהוי כבנוי. ויש לפרש בכוונתם דאפשר כין שחיי עוה"ב כשאר הצדיקים בכוונים דקא קיי כין שלא זכו לזה בעולם ונענש שלא מצד חסדו ית' וכדרה צדקה שרפה ה' הכא לזכות. לא כן הכהן העושה את מצות הכל כבון נח או דבר וכיוצא שמתפהנו הוא את הכם לזכות מעשיו הטובים ואכיל מדילה וזה ברור. והכ בעל הי"ג כתב גם כן בשם הקוס יצ"ו

ואני בעני אפשר לי עוד לחלק על עיקר קושייתם הקוס בזה משום שלום הקן בשוחו התורים אם יזכו לעוה"ב ומה אהניא הכלעתא הקבה להביאם לעוה"ב אבל להזיב לצדיקים בעוה"ז לא אהני הכלעתא כבר. אם אם כן יעשו מצות גדולות כגון לו דבר מתורה משנה וקל יותר דהוב דהכם חיי שותק לאדם בעוה"ז לא לאחר מיתה ובעוה"ז אינו לאדם אלא מצות גדולות כדרבן לו הכם שאדם אוכל פירותיהן בעוה"ז. והנה שמכריע הקבה לבד זכיות לכבונים מפני שה' לעוה"ב אבל לעוה"ז צריך שיעשו מצ גדולות והכל ועל פי זה אפשר לפרש מאמרם בפרק הפועל

ארח משמיה דעולא גדול הנהנה מיגיעו יותר מירא שמים דאילו בי ירא שמים כתיב אשר כל ירא ה' ההולך בדרכיו ואילו בי נהנה מיגיעו כתיב יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך אשריך בעוה"ז וטוב לך לעוה"ב ואילו בי ירא שמים לא כתיב ביה וטוב לך ופשוטו שלהם [illegible] שקשו ופירשו הכוונה בקשין יעקב דהקיירו בב יראי השם בכהו לא שהא אפשר שיבא עליהו בעוה"ז ולא שכר שמור לעוה"ב והאחר שלא חשש להם בקשו נחתו ואילו בי ירא שמים לא כתיב ביה וטוב לך הוא מוסיף לכמה לתבואה. עוד יש לדקדק בכלל זה כתוב שקורא אותו ירא שמים ואם הכוונה שהולך הוא בדרכי המקום שמקיים מצות ולפי דרכנו וכן במקום אחר. והראיה כי ירא ה' על שם ההולך בדרכיו שמשמיעין הכב מה היו הוא היה מוני

קודש כל זה לא אכחיד [illegible] יגיעו וטוב לך מה שלא נכתב בבי ירא שמים קה שה גדול והלא כלמה מקו הודיע מה וה טוב הכתוב ליראי ה' אשר לא נשמע אלא מפורש בהנהנה מיגיעו

הביאור כמ"ש בפ' עושין פסין אומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו
מקצת שבחו בפניו דכתיב כי אותך ראיתי צדיק לפני וכולו שלא בפניו דכתיב איש
צדיק תמים היה בדורותיו עכ"ל. וזהו גדול הנהנה מיגיעו יותר מירא שמים דאלו
גבי ירא שמים כתיב שלא בפניו אשרי כל ירא ה' והא ודאי מדברים לשון נסתר שמשמע מינה
שזהו דוקא שבחו והוי לא תודי. ואילו גבי נהנה מיגיעו כתיב אשריך וטוב לך לנוכח עמו
בנים בפניו והא ודאי דנוסף עליו שבח יותר וגדולה יותר מזה שכתוב בו כיון שקרא בפני עצמו

ואני ההוא ב' דרכים לפני זה ירא ראשונה כמ"ש בפרק קידושין השבא אומר מנו לזקן
שלא יראה ... זקן ויראת אמר אביי נקטינן דאי תקיף חיי עכ"ל ופרש"י ז"ל ואי
תקיף תסבב דרך אחרת שלא לעבור בפני הזקן כי מאלקיך ימים עכ"ל ובירושלמי אמרו אם
אבא הכהן כשהייתי רואה פינה של בני אדם הייתי הולך בדרך אחרת שלא להטריח עליהם לעמוד
מפני ובשמעתי כן לפני ר' אל צריך אתה לעבור בפניהם שאתה מביאם לידי יראת שמים עכ
למרכי תורבה הנמי שאם הזקן הם רוצה לנוע את עצמו ומסבב דרך אחרת שלא להטריח לעבור
מאלקיך ימים בעוה"ז ושכר שמור לעוה"ב אבל אם הזקן הולך כדרכו אינו הולך דרך ישרה כדי
להביא לעם לידי יראת שמים נהי שלא יגרע כחו לי לעוה"ב אבל בעוה"ז אין לו שום שכר והערכה
מעורבת בזה ... גדול הנהנה וחפץ כינוי לסבב בדרך אחרת יותר מירא שמים
כי מהזקן שהולך בדרך ישרה להביא יראת שמים בלב העם וזה מפורש ואקיל דאילו בירא
שמים כתיב אשרי כל ירא ה' היינו לעוה"ב דוקא כמ"ש לעיל בשם הכותב ההולך כדרכו היינו
דרך כישה שלפיכך מצויין שם ואינו מטריח עצמו להקיף ובעוה"ז אין לו שום שכר. ואילו גבי
נהנה ... שמקיף דרכו ... כתיב אשריך בעוה"ז שמאלקיך ימים וטוב לך לעוה"ב
ששכר מעשיו הטובים שמור הוא לעוה"ב וק"ל

וגם הקודם מבואר דשני ירא ... יש לבאר ... הכל ... ובעשותו
מצות כבוד אב ואם כי ... היא ... שאין לו שיעור ... יותר מאותו בנוי
שתגבר חסד א' ונובו ... כלבי חסד ... מעשיו הטובים בעוה"ז ... שאינן
כבנוים דדוקא לעוה"ב הוא דאהני ... ועוד דקצוה במצות ... להכריע
הכף אבל ... ואין לו כשר ... ואילו הכבוד ... צדקה ... דאכיל דלא
דילה ... ובתור ... שמים ודואגים שמא לא ... עוד ...
שכר כיון שהוא צדקה ולא חוב ... כמ"ש ... על אוכל ... שמא ...
לא ... ובנותיו ... כל ישראל ... שבשמים

ולזה כיון ... גדול הנהנה ... במצות כבוד אב ואם ודבוק
יותר בשני דברים ... השקול שהוא ירא שמים ... ודואג ... מן שמא
לא ... חדא דבירא שמים כתיב אשרי כל ירא ה' ההולך כדרכו היינו דרך ... ודרך
צדיקים שהוא שקול מחצה עונות ומחצה זכיות הנה שכרו ... כאשר היינו דוקא לעוה"ב
וכמ"ש ... ז"ל. ואילו בנהנה מיגיעו ... במצות הנה הכריע הכף למצות כתיב
אשריך בעוה"ז ... בעוה"ז וטוב לך כי ... שמור וצפון לעוה"ב. ועוד נוסף
יתרון אחרת דאילו גבי ירא שמים לא כתיב כיה וטוב לך כי ... שיש ... בתורם ...
והכונה שאין ... במעשיו הטובים לא ... חסד
... כלפי חסד ... צדקה. אבל הנהנה מיגיעו הנה כתיב כיה וטוב לך
שבשבילו ... הכף ... ולא יבוש בעוה"ז ולא יכלם
לעוה"ב ודוק//

תרש

ותדע זה עלה בידינו להודיע ולהודיע כמה גדול כחו של בעל תשובה שזוכה לעקור
שלחנות ותמידי שחרי [illegible] זה מתוקן הנה כאן [illegible] אחד בחקיקה א' עתה
עלה הכל המתוקן המדרש [illegible] ז"ל דכיון שיעקב ועשו חלקו העולמות
עשו נטל העה"ז ויעקב העה"ב אם כן מה היה להם לישראל להנות מן העה"ז [illegible]
כפל כל תמידי התורה בנכסי דעשו והרי גזל הוא בידם · אמנם אחר העיון הא ליתא וכן הוא
שיעלו יש שבק [illegible] בעה"ז ולא יבושו להעה"ב דכבר ידוע דהשרש [illegible] שלב [illegible] יום
דעשו [illegible] הקב"ה עם [illegible] אם ישראל מקבלין את התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר
אתכם לתהו ובהו · וכיון שהעולם היה [illegible] ומכר וישראל קבלוהו וקיימוהו כמה שקיבלו את התורה
אם כן כל מה שהנילו לעצמם הכל [illegible] להביא שאמרו בתלמוד [illegible] דף [illegible] וכן היה [illegible]
[illegible] מן הנהר ומן הדרך ומן הכרמים ומחוזו של ים ומשולחנו של כהן [illegible]
[illegible] נהלה וככל מקום שהכל מצויין שם הה"ל שלו מפני שהכל מתקיימין מקן [illegible]
[illegible] הראש האי מתקיימין [illegible] וכים מצויין קמי · אבל [illegible] עותר [illegible]
[illegible] על כיון שנפל עכ' · והא אם הגוים [illegible] על מה [illegible] ישראל [illegible]
[illegible] על כיון שנפל וישראל עושה חיל · [illegible] הגל [illegible] דקתני [illegible] של ישראל
[illegible] של נכה [illegible] של נכה [illegible] של ישראל [illegible] מעותר [illegible] שלב
[illegible] גוים [illegible] ישראל [illegible]
[illegible] ופרש"י ז"ל [illegible] והכוונה [illegible] בשמכה [illegible] על כל [illegible]
[illegible] והוא [illegible] הדין [illegible] דכל מה שהנילו לעצמם הכל [illegible] · וזאת הכוונה עה
[illegible] גוים [illegible] שלא קבלו התורה הגוים [illegible] לישראל והא
כי [illegible] עד [illegible] שהיה [illegible] אם לא היו מקבלים
התורה [illegible] אם כן כל מה שהנילו [illegible] לעצמם הכל [illegible]
א [illegible] הגוים [illegible] על כיון שנפל [illegible]
[illegible] להבין [illegible] התשובה ההוא אמר
[illegible] [illegible] ה' [illegible]

עוד
[illegible] לדעת מה היתה [illegible] דוד כי בקש [illegible] · [illegible] ה' [illegible]
[illegible] לא [illegible] כשם ה' · עוד [illegible] להבין האי [illegible] ואף דלא [illegible]
[illegible] הוא · [illegible] ואף [illegible]
[illegible] שלא [illegible] שכל [illegible] לנגד [illegible] דאי היה [illegible]
[illegible] לא [illegible] גדול [illegible] כי [illegible] מפייסין [illegible]
[illegible] לא [illegible] מפני [illegible] ה' [illegible]
[illegible] בתשובה [illegible] אשה [illegible] לאלהים [illegible]
[illegible] [illegible] יהי [illegible] עזרי [illegible]
ה' [illegible] מפייסין [illegible] [illegible] ואף בהבראם [illegible] [illegible]
דאי הדרי בתשובה [illegible] וקיינו [illegible] גדול [illegible]

[illegible] השטים [illegible] בהבראם [illegible]
[illegible] בהבראם [illegible]
[illegible]

עוד
יש [illegible] דוד לפני הקב"ה [illegible] מחול לי על אותו עון
אל מחול לך אל עשה [illegible] בחייך איני מודיע [illegible] שלמה בנך
אני מודיע [illegible] שלמה [illegible] לבית קדש הקדשים [illegible]
[illegible] שלמה [illegible] ולא נענה כ' כיון [illegible] ה' [illegible] זכור לחסדי דוד
עבדך מיד נענה [illegible] באותה שעה [illegible] ידעו כל ישראל שמחל לו
הקב"ה על אותו עון עכ'

ובפסוקה · ויכל א' ביום השביעי מלאכתו וגו' · ויש לפרש כל המלאכה כיון שבא שלימה וכנה בה
אמר הקב"ה עכשיו שלימה מלאכת שמים וארץ לכך נקרא שלימה שהשלים
הקב"ה מלאכה שהתחיל בראשית עליהן עכ"ל · וזה אמר המשורר אשא עיני
אל ההרים מאין יבא עזרי להודיע לשבחי המשבחים אותו על פני התמיד ברכה הק' שכבר
מחלו הקב"ה על אותו עון · חזר ואמר עזרי מעם ה' שיודיע לכל שכבר נמחל לו עושה
שמים וארץ כי ביום שישלים מלאכת שמים וארץ היינו יום שנכנסה בה עי' כוונת השעה
וידייק הכא מלת עושה שאיכנה עבר לא הוה או עתיד

ועם
הקודש מבואר דאין לישראל עון אשר חטא כמה שנכנס מן הע"ה דהם קבלו
התורה וקיימו את העולם וכל מה שהצילו לעצמם הציל' וזה המשורר
אשא עיני אל ההרים היינו כוללות הע"ה מאין יבא עזרי להכות מתנו דלפי האמת אין לישראל
חלק ונחלה בו ובני עשו ישמעאל · חזר ואמר עזרי מעם ה' לאבותיו ולשבטיו מה שעושה
התמיד שמים וארץ שמגינין על עולם ואינו מבטלן ואין זה לא מפני התורה שקבלנו אנחנו
וכיון שכן כל מה שהצלנו לעצמינו הצלנו עכ"ל וזה הכתוב

ועתה
אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים
כי לי כל הארץ · ובכתובת מעם דהי לי כל הארץ מצאה הקב"ה מוקים לכוח
דמו לא ידע בכל זה כי לה' הארץ ומלואה · אם לא שכיון להקדמותינו וכה אמר ועתה אם
שמוע תשמעו בקולי וקבלו את התורה והייתם לי סגולה מכל העמים לגם ולקבל והעושר
והכבוד מלפניכם וכדי שלא יעלה על דעתכם שסגולה היא כיום כל מה שירשו מן הע"ה כדין
עמם לשבח ואמר אין כדבר גזל ונכיבה כי לי כל הארץ כי שבקבלתכם את התורה מקיימין את העולם
ויהיה לי הארץ וכיון שכן כל מה שהצלתם לעצמכם הצלתם עכ"ל
נבהכי יפלס הכא מש כבקר ד' ז"ל שם

אמר
ר' יהודה אמר שמואל עוד אחת יש בהמי' אחד לע' שנה מכאין את שלם ומפכין
אותו על את קינף כ' ומכהין לפניו סך ק"ה כלסרף אחרי דמתא ייבנא החי
חתי ודלא חתי לא חתי מאי אהני להמחה כתמוריה ולייבנא כזייבגוריה · ופרש"י על אחיו
של אדומכו עשו זייבן ק"א יעקב שלימה לעשו נחשב לגזל כלפה להיות בכיר לאחיו עכ"ל
וקשה האם אין חבוים כארום לדע שהמכים הקב"ה ואבי יצחק על הבכורה והיכי קרו ליה זייבן
עק כהגש מאי אהני המחה כ' הכבור אהני למה שנים שישבו בשלוה בבית ראשון ושני ולך
הרבה אבי והיה כאשר תריד ופרקת עלו · והרב הרמשי מזה וקירום הרק מאורי עור
צריך לדעת מאי דחתי חתי דקאמר ופי' רש"י איכו מסתכל שמי הרואה בשמחה מן עכשיו
רואה ומי שאיכו רואה עכשיו איכו רואה עד ע' שנה דק משתי לא ידע מאי · ועם הקודש
מבואר וכבר אמרי בפסקי ר"ח וכבתוב ברק א' שכשבא יעקב מבית לבן וראה לו עשו
בנים ובנות עבדים ושפחות פי' אמר עשו דבונך בא ונעשה שותפות עול אהבה חצי עה"ז
וחצי אמור חצי עה"ב עכ"ל · וזאת כיוני מלמי דמי ומתמו אחורי הגדא עשו זייבנא ק"א יעקב
דבעושק ובגזל נהנה מהעה"ז שהוא מחלקיכו דחתי בגלות ובצער בעה"ז חתי זוכה לעה"ב
ודלא חתי שאם ה"א איכו רוצה לראות שעולו ויגון בעה"ז לא חתי זוכה בשלמות לעה"ב
שנם אני אמור חצי עה"ב למו שבגזל הוא חצי עה"ז וכיון שיצא שכרו שנשכר בעה"ז כמה
שהפסיד בעה"ב אם כן איכא מאי אהני המחה כתמוריה וזייבנא כזייבגוריה דכל אחד
שוים הם עכ"ל
ועל פי זה נבין מאמרם פ"ב דע"ב

דרש לכה דודי נצא השדה אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע אל תדינני
כיושבי כרכים שיש בהן גזל כו' אלא נצא השדה ואראך ת"ח שעוסקין בתורה מתוך
הדחק נלינה בכפרים אל תקרי בכפרים אלא בכופרים ואראך בני עשו שהשפעת
להם טובה וכופרין בך. וקשה דלא יתכן מן החלוקה אם ישראל חטאו בגזל למה לא יענו
על עון חמור כזה ואם נקיים הם מעון זה מה צורך להקדים. ועוד דאם יש בהם גזל מה
בכך שהראית את עושי רצון הקב"ה אדרבה היא הנותנת למיכן השכנת התמור עולה יותר.
ועוד להבין מאי נפ"מ אם עוסקין בתורה מתוך הדוחק או מתוך הריוח. ועוד מאי שייכא עון
בני עשו להזכירו כאן. אמנם הנה הקדמנו שלשים דאין לישראל שום דין גזל כמה שנהנין מן
העוה"ז מפני שהם הצילו את העולם מן האיבוד וכל מה שהצילו לעצמם הצילו מגזל מן האדם
וזה חייבין להחזיר לכל כפי רצון על כן זה דהמציל מן הארי כו' שכתב הטור וישר להחזיר
לבנים משורת הדין עכ"ל. וגבי מציאה במקום שהלכו גוים שמותרת מתוכן שם כאן
ישראל ר' יהודה הוה שקיל ואזיל בתר ההוא שמעול בשוקא דרישא (ופרש"י מקום שרבים מצויים)
אל תבא כאן אלקי מהו אל הדה היא שלו. בא ישראל ונתן בה סימן מהו אל חייב להכריז.
הרי אל לפנים משורת הדין. הוא מתרגן שם לבא היה שקיל ואזיל בתר הדה נחתן בשוק
דנהרדעי ואמרי לה בשוקא דלבן אל תבא כאן אלקי מהו אל הדה היא שלו בא ישראל ונתן
בה סי' מהו אל הדה היא שלו עכ"ל. וכתב על זה המרדכי וז"ל נ"ל להחמיר הא דלא כיפיה
להחזיר משום לפנים משורת הדין אפשר שהמציאה היה עני ובעל האבידה עשיר עכ"ל. אם
כן נפ"מ בהציל מן הארי ומן הדוב אם המציל הוא עני אינו חייב להחזיר לפנים מן השורה
אף לדעת הטור ז"ל. **ומאמר** מעתה שכונת המאמר כמו שאמרנו וכה אמר כי
לפני הקב"ה רבש"ע אף
על פי שאני נהנה מן העוה"ז הכופל כחלקי של עשו
אל תדינני כיושבי כרכים שיש בהן גזל מפני שבקבלתי את התורה הצלתי את העולם שלא נאבד
ולעצמי הצלתי הכל. וכי תימא נהי דמצד הדין הכל שלך מ"מ משום לפנים משורת הדין
עליך להחזיר ולזה התחיל למה אמר נצא השדה מתוך ת"ח עניים שעוסקין בתורה מתוך
הדוחק ובעניים אף הטור מודה שאינן צריך להחזיר משום לפנים מן השורה נלינה בכופרים
ר"ל בני עשו שהשפעת להם טובה מן שהם עשירים וכופרין בך שלא רצו לקבל את התורה
ואנחנו שקיימנוה וקבלנוה אשרנו בעוה"ז וטוב לנו לעוה"ב וה"ק.
אל תזכר לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו מאד
וזה אמר נעים זמירות ישראל
על הראשונים והעתים שינו מן האחרונים. ועוד מה כוונת ענין הוא כי דלונו מאד
וכי מפני שהם דלים לא יביאם אלהים במשפט. והראשונים ז"ל פירשו בענין כי כמה מרבותי
הוא בעשיה שעוברים אם עני הוא נשאת ונתן באמונה קבעת עתים לתורה עסקת בפרה
ורבה כו' ומצא שראש העונות הוא המשא ומתן ולזה אל תזכור עונות ראשונים דהיינו המשא
ומתן כי דלונו מאד לא היה לנו מעות מעיקרא דהיינו כדי לישא וליתן וה"ק.
ואתי דהיינו יתכן בסגנון אחר והכי פירושא אל תזכר לנו עונות ראשונים דהיינו גזל
שגזלו הראשונים מזמן החכמה כמה שנהנו מן העוה"ז כל מגדי התורה נכם.
ומן דאכן עני אפי' לפנים משורת הדין חייב להחזיר. כי דלונו מאד
לפנים מן השורה לא מחייבינן להחזיר ולמש המרדכי וה"ק.

[illegible] ... מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

כמד

טובה מדה טובה מרובה טובה זאת בחיר ירא אלהים ... באמת אמונו אין
שמחה כשמחת אב לבנים כי אין בעולם חי ... בראותו ... מעשה
ידיו בקירבו ואפי׳ אחד מותר האב זולה לבן העושר בכבוד ובליס לו
נותן בידו שכן מצינו באבינו הראשון הוא אברהם הכה והכני בתפלה להקד
בזרע של ... וזה סדר של כרוכים · אחר · הדברים האלה
היה דבר ה׳ אל אברהם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך
שכרך הרבה מאוד ויאמר אברם ה׳ אלהים מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ובן משק ביתי
הוא דמשק אליעזר ויאמר אברם הן לי לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אותי והנה דבר
ה׳ אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך ויוצא אותו החוצה ויאמר
הבט נא ... ויאמר לו כה יהיה זרעך והאמין בה׳ ויחשבה לו צדקה ·

ויאמר רבי אברהם על לך מארך כי והעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה ·
נמצא הוא נגמר דבריו בקצרה [illegible] עשרה נסיונות [illegible] ואחר כך
לפי [illegible] שאמר לו [illegible] אם [illegible]
לו [illegible] לך לך [illegible] אחר · ובשכר [illegible]
[illegible] גדול [illegible] שנאמר בה כך
[illegible] אם [illegible] אחד [illegible] אם [illegible]
[illegible] אחר [illegible]
[illegible] אם [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ובכל [illegible] ארץ [illegible]
[illegible] לגוי גדול [illegible]
[illegible] גדול [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] והחיים
[illegible]

[illegible — handwritten Hebrew cursive text, approx. 22 lines]

[illegible — new section with marginal heading, approx. 28 lines]

[illegible marginal note]

ויחתור. פירושו כאן כי הטעינו חוש הראות אף הוכב עמים כל קושיו כיוק וגם
כבו לדלוק יצא מלהבת כולו כוכ לבו הוצאת הוצאה כי רק נכבו כי אין
גם קשר וקשב לשונם ודק ובשפל כפם ולע ועם נקוה יאמר גם שבע
תמיד כן אצי נבל לשונו הטעינו חש הראות שבשיעור כד יהו כבשי כח שאמונה לא
שבנו אין כל כח יכולם. וכל שלא יעלו על דעת שלהביכו ניכר לבו דכול. אם מניך
לו אף הוכב עמים כי אף שלבי ראוב כבודו דכול חוכב ועמים לקוצם הוצאה כבו
אדרבה נהפוך הוא שבושם דכול כל קושיו כיוק וגם כבו להלוך שאין לך דבר מקשה
דולק, דאם שא כיצד עולמי כבול להשכיל בשר חיי דף קלב עא' ותנו שמייב את הדבה
כול כול לבו כי כאומר אף שלבי ועכב ענק דכול נולד בשובכח וגם אם נשא בכבוד
דכול גם כבו לדלוק כאומר. ולא רק. הנז כבל והאומר שהוא לשבכה נבבו לכם
אם דכול שבקו כשואי כח כה שכל כרם ושלוש עליכם חז לא נבבו אוכך
לכם לא לשובכם כי עיקר ונבונה הוא לשובם כ כיון שיבשקן עמוד זכות נוה
לרבה כמה דרגום אבאדי. אחרונה שנג שגעון כל נוה בשובכה וגם אם בעולם יעלמו
עיני גם הגבוה אחי המבאין את העוגם לשעבוד עליו כי כשקום שאין זכות ועכבו נוכר.

ולא נלס. כה לגבון מור שיח שלבי קוש תיום והאומר שמיום שגה הלך נבאוו לנו בו
נשלך שלוכבכבו הוש כדם קבג כשם וכה הגדיא הל על האהלו כשבק
שהוא יקר יש כבם כי לפי שלובק הוג הבק לקוצם הלבווים בעמק דכול
כחלק ולאמור כלם לשול שכר ולכב דגול והלבוון בו לאם קשיב לגם השם יקר ושבכם
כי כל יבדק והלבוון הוא לבי שיקר הגנולה להוש דבגת שם וכיון שיקר אין כבם לא ישוכחו
אם יבי הלבוים יעש כאולק. השובת ג ויאמר לבו כיון והאומר הוא אומר שהוא לשובכם
נבבו לכם אם דכול שגה יוסף ששמור הלבוש שבק זה שינק דכול זכה לגביחם כשם
יו שעקים לבקבק. השאכב זהו שנקבלם דכול שעלכם ואומר הני נקלהני ואשלם.
הז לא נבבו אופו לכם ויקח את לשובכם דיבדק ושאמר קוה שנבעווק הוא דעובי לחעיר
ולשולם שכברו הוא המשל אבל והלבוון נוי דלא הובני לחעיר אבל לדרך שכרו וכבב
המאור לפי שלבו נכפו השוים יקר שבו. וראוי להם שהגב נבאוו לו לקוצם ולבווים כה
לאבוד כרכני שבר ונשלמו הגם לפי שאין יקר כבם שבא ונשלמו בו ודרם השובב
חופך שגדול והלבוון נשואם והק

[illegible]

ברכבי הבינה [illegible] הראש אין כופין על לפנים משורת הדין ופשוט הוא כעיני
והמרדכי על מה שכתב המרדכי בשם התוספות דכופין למעבד לפנים מן
השורה [illegible] עיין [illegible] לא נזכר בהם כלום. עכ"ל. ואני
תמיה על [illegible] והמרדכי לא מייתי [illegible] לא [illegible] ותוס' [illegible] וז"ל
אבל לפנים משורת הדין והשכחנא בפ' [illegible] חייב בכל [illegible] ולכן החייבין
[illegible] כייפינן למעבד לפנים משורת הדין אם [illegible]
בידו לעשות עכ"ל [illegible] שלא [illegible] אם [illegible]
[illegible] להחזיר [illegible] שלא נזכר [illegible]
וידוע [illegible] לפנים מן השורה [illegible]
[illegible] חייבין [illegible] ופשוט [illegible]
[illegible] לפנים [illegible]
[illegible] לפנים מן השורה [illegible] כיון שאינו חסר
[illegible] לפנים מן השורה [illegible] להפקיר [illegible]
[illegible] דהלכה [illegible] דכייפינן
בכל [illegible] לפנים מן השורה וז"ל. [illegible] דכייפינן [illegible]
חייב להחזיר ולא [illegible] חייב [illegible] כייפינן [illegible]
חייב [illegible] וז"ל. [illegible] לומר דלא
[illegible] והמרדכי [illegible] וכו' [illegible] דלא כייפינן ללפנים מן השורה
[illegible] והמרדכי [illegible] לעשות לפנים מן השורה אם יכול [illegible]
[illegible] לפנים מן השורה [illegible]
[illegible] אם [illegible] אם לא
[illegible] כייפינן [illegible] לעשות [illegible] לפנים מן השורה אבל
[illegible] אם [illegible]
[illegible] והמרדכי [illegible] חייב [illegible]
[illegible] כייפינן [illegible] לעשות [illegible]
לפנים מן השורה [illegible]
[illegible] כייפינן [illegible]
[illegible]
[illegible]
מן השורה [illegible] חייב [illegible]
[illegible] לפנים [illegible] לפנים מן השורה. [illegible] והמרדכי לא [illegible] דכייפינן [illegible]
[illegible] לעשות לפנים מן השורה [illegible]
[illegible]

אחר כל אלה הדברים לא יש אשר על הבורא קשה ואני בעניי מלהשיב אודה
והדבר אינו כי מלשון הפרק עדו על הא כבר... והא בפעמים... כלומר
כאן [illegible] שבא כמש על [illegible] אחד [illegible]
[illegible] שלש [illegible] קדש [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] כאן כיון שישראל עושין [illegible] כאן כיון שאין ישראל עושין
[illegible]
[illegible]
[illegible] כיון שישראל עושין [illegible]
[illegible] כיון שאין ישראל עושין [illegible]
[illegible]

כאן כיון שישראל עושין של [illegible] כיון שאין ישראל עושין
[illegible] שעושין [illegible] אבל אין עושין [illegible]
[illegible] כשעושין ואין עושין
והכא כשעושין [illegible] עושין [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] כשעושין ואין עושין [illegible]
[illegible] עושין אבל אין עושין כל כך [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] כשעושין [illegible]
[illegible]

ועוד [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
אחר כך [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] כשעושין [illegible]
[illegible] ואין עושין [illegible]
[illegible] כאן עושין ועושין [illegible] על כל אלה הדברים [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible]

אמרתי · במ"ש לעיל בפרשת ולהבין קושיא עצומה בזה דהיינו מה דקשה על מה דקרא דמשפטים מיירי באין עושין רצונו של מקום דהיינו השונים או כבנים כמו שכ' הרמב"ם והא הכתובים מוכחים ומורים והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם לאהבה את ה' אלהיכם כו' ונראה כמו דכתב מיירי ואיך קרא עם ה' אלה כשם אין עושים · ואפשר לפרש כהנ"ל כמו דמצינו הנה ויוסף והושע להם זה כתר חיים כו אשר ועשיתו לפנים משורת הדין דאף על חלב יקשה לא על שדנו כהלכה · ולא עברו לפנים משורת הדין עכ"ל · וכתב לכאן ירחם כשם הקאש דאין כוכן על לפנים משורת הדין וקיים על זה ענק כמו פי' יבי ופשוט הוא עכ"ל · והטעם הוא דהקב"ה לא צוה וחייבנו בתורה כי אם על שורת הדין הגמור ואמנם שורה שנעשה לפנים מן השורה אותו לא צוה עליו בדרך חיוב לא גלה דעתו שרצונו בכך ומזה מובן שאתו כנגד שנעשו אנשי יקשה על שלא עשו לפנים מן השורה שמזה מובן שאין עליהם להם כשם עכ"ל כיון שמאויים לעשות כן · אמרתי ומזה שפיר קדוק בקרא דקאמר והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום דהיינו מה שנצטוינו עליו שהוא שורת הדין הגמור דהא על לפנים מן השורה לא נצטוינו ולא כתיבן עליה · ומזה הקושיא ומאמרו ומקרא לקרא דושמרו כאותן שעושין רצונו דקרא של מקום המדבר שעושין מה שנצטוו עליו דהיינו שורת הדין עושין נמי לפנים דהיינו רצונו של מקום המדברת כעושין ע"י אחרים וכאותן שאין יש עושין רצונו לא דקא כוליה דהיינו שורת הדין כעושין ע"י עצמן דקרא כתב אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום ואמכא ק"ל

ועל פי זה מובנה הולך מוכח הוכחה מבוארה שהולכים ללמוד מעשה

ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם ויעמוד העם על משה מן הבקר עד הערב וירא חותן משה את כל אשר הוא עושה לעם ויאמר מה הדבר הזה אשר אתה עושה לעם מדוע אתה יושב לבדך וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב ויאמר משה לחותנו כי יבא אלי העם לדרוש אלהים כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חוקי האלהים ואת תורותיו ויאמר חותן משה לא טוב כו' נבול תבול כו' הנה הקושיא [illegible] לכאורה מה שדרשו בספרי כי הנבלה על הענק כו' אלא כל הין שדין אמת לאמתו אפי' שעה אחת מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה כו' נמצא שמשה לא היה כל כך [illegible] אם כן מהו זה שהוכיחו נבול תבול כו' דהא אין כאן שום עוולה · וכן מאי כל אשר הוא עושה האי כל למה ליה · ועוד דכל אשר הוא עושה לו מוכיח דהא דהוא היה המובל הזה ולא העם · ועוד מה זו הוכחה וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב דהא לקושיא הנ"ל לא היו מכים עליו כי אם מקצת היום ואם כן היכי הוכיחו בזה שאינו דמן בקר עד ערב לא נכתב כי אם לדרשה דנעשה שותף ותשובת משה שאמר כי יבא אלי העם לדרוש אלהים קשה להולמה דהא לא ידע ככל זה שהיו באים לדרוש אלהים ופסוק דכי יהיה להם דבר הכל הוא מיותר לגמרי · ולא נאריך בשאר הקושיות והמשכיל יבין · וכדי לעמוד על עיקר של דברים צריכים אנחנו להבין מה פירוש העירוב בין מכשולים עם ישראל כשאנו מבינים ושם נאמר

והשכים אבשלום ועמד על יד דרך השער ויהי כל האיש אשר יהיה לו ריב לבוא אל המלך למשפט ויקרא אבשלום אליו ויאמר אי מזה עיר אתה ויאמר מאחד שבטי ישראל עבדך ויאמר אליו אבשלום ראה דבריך טובים ונכוחים ושומע אין לך מאת המלך ויאמר אבשלום מי ישימני שופט בארץ ועלי יבא כל איש אשר יהיה לו ריב ומשפט והצדקתיו. והנה מהאיש אשר יהיה לו ריב לבא אל המלך ולא אמר אשר היה לו ריב ובא אל המלך משמע דדין זה לא היה נדון כי אם לפני המלך וצריך להעמיד [illegible] הוא זה ולא יתר. ועוד כי דאבשלום שאל לו של עירו והוא השיב של שבטו והוא זה נראה שלא שאל. ועוד מלבד זאת לא באה [illegible] להקשות דהנה דבריך טובים וכו'. עם דתנאי טובים ונכוחים הקאמר ראה על מה שנשאל לא השיב. ומה אבשלום ושומע אין לך מאת המלך שהוא לא קאי דבודאי בשעה שדוד היה עושה משפט וצדקה [illegible] יענה לו עוד זה. עוד יש להבין מהו מי ישימני שופט בארץ לשופט מאי [illegible] כוונתו לא היה כי אם [illegible] המלוכה ומאי בארץ דקאמר [illegible] כשמים היה [illegible] לשפוט עם [illegible] ועלי יבא כל איש אשר יהיה לו ריב ומשפט והצדקתיו המשמע שהיה מצדיק לכל הבוא והיה זה מבחר [illegible] על [illegible] יצדק [illegible] הנגיע השני [illegible]

ואחשוב [illegible] וכל [illegible] כנעש הדבר [illegible] המלכים [illegible] כל [illegible] שלא [illegible] כלא הדבר [illegible] כשר [illegible] שלא שהיה כשבנה יש למלך [illegible] כן [illegible] כהן [illegible] שאינו מחוייבין [illegible] אם [illegible] ישראל [illegible] המלכות [illegible] העולם [illegible] וזה אמר דוד למלכי [illegible] על [illegible] כי [illegible] לאמר [illegible] ה' חוץ [illegible] כמלכין [illegible] כי [illegible] לא חכר [illegible] קבלה ולא [illegible] עם הארץ [illegible] והרב [illegible] המלכה [illegible] בשביל [illegible] כשבת [illegible] הדבר [illegible] מאה בשביל [illegible] [illegible] שהוא [illegible] שהוא [illegible] וקבור [illegible] והנה [illegible] לדוד [illegible] נפלו כוונתו לומר שאם לא היה [illegible] לשאול [illegible] לא יחיה [illegible] כי [illegible] שאול [illegible] לעבדו [illegible] הנה [illegible] שאול [illegible] שלא [illegible] שהוא [illegible] כעון [illegible] כי [illegible] השכן [illegible] של [illegible] הכהנים והיינו [illegible] דוד [illegible] על [illegible] כי [illegible] עבד [illegible] לאמר [illegible] שלא [illegible] כי אם [illegible] שהיה [illegible] על [illegible] ולא על מה [illegible] כי אם על מה [illegible] כעון [illegible]

ויחד [illegible] דוד עם אבישי [illegible] אבישי בן צרויה ויאמר לדוד [illegible] ויאמר [illegible] לכם בני צרויה כי [illegible] לי היום לשטן היום [illegible] איש כו'

[illegible]

[illegible]

למתחילה ולדעת בעל ספרי ומדרשי האמוראות כדי לשבחו כדים והשותפין ישתנו ולבסוף עוד
יחשוב דפסוקי דזמרה לשבחי והן לבא תמידי ונמצאת פוגם בכבודו · ד"ה איני והא אמר
הפס קמייתא שאמרו ומבין לכל הדרכות והמדות והוא לא כמשבח לאחר כבנו דהכל
ידעים שאותן מקבצת ומשייך מקבצת ואינו כנסי ע"ל וק"ל · מהרש"א · זה עלה כדי' ודבל
המשבח לאחר כבנו אף שמוכח כשבחיו לקרבה משום ... פסוקינהו · ופסק
כפ' נאמנו מצא כבן של ר' הגלילי מוצינו שאותם מקבצת שבחו של מי שאמר והיה העולם
כבנו שכן אמרו לאלדים מה נורא מעשך שלא כבנו אותו הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו וכו'
וזה אמר התשובה באלדים הללנו כל היום ושמך לעולם נודה סלה דקשה דקרא פתח
בלשון נסתר ונשים בנכח והוא לה לנוכח ושמך לעולם נודה סלה או הכל
לנכח כבנו אלדים שך הללנו כל היום ושמך לעולם נודה סלה · אמנם כבר כתבנו להמשבח
לאחר כבנו אף שמוכח לספר כשבחיו אין לומר פסוקינהו · והא היתה פי' שם כפ' נח
דלבי הקב"ה כשמדברים עמו לנבר הי' כבפנו ובלשון נסתר הי' כשלא בפניו · ע"כ הוא
הדבר אשר דבר דהע"ה באלדים הללנו כל היום כלו כאשר תמצא ידינו ולא הנחתי מקום
כרכה לעשות ולומר שסיימתי בשבחי דמק מפני שאני משבח בלשון נכח ואומר לו ושמך
לעולם נודה סלה דהוי משבחו כבנו והכל ידעים דאף שבחו של מקום אותם מקבצת כבנו
ולא כלו וק"ל וזה אמר בנוסח טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון מוכח הולך על
פי דרך הכלל ופשוט הוא · ועל פי הקדמה זאת פי' הה"כ מר אמי ה' מאמתהל
כמוה היכא כולקוש כשלה לה אמירה ולא לבו כל הלא כספרו פי' אש דת ויקרא יעש
וכשלהי פרק חמישי דסוטה איתא

דרש ר' הגלילי בשעה שעלו ישראל מן הים נתנו עיניהם לומר שירה וכיצד אמרו שירה
עולל מוטל על ברכי אמו ותינוק יונק שדי אמו כיון שראו את השכינה עולל הגביה
צוארו ותינוק שמט דד מפיו ואמרו שירה זה אלי ואנוהו שנאמר מפי עוללים ויונקים יסדת עז · ר"מ
היה אומר ואפילו עוברים שבמעי אמן אמרו שירה שנאמר במקהלות ברכו אלדים ה' ממקור
ישראל והא לא חזו · אר"ת כרס נעשה להם כאספקלריא המאירה וראו ע"כ · ויש לכוון עוד
הדקדוקים והקושיות דמאמר כיצד אמרו שירה משמע שהוקשה לו קושיה על האמירה ולכן שאל
למתחילה כיצד אמרו שירה ועוד לדעת מה זה ועל מה זה · עוד צריך טעם למה לא אמרו
שירה עד שראו השכינה והא מה שהוקשה כשם לומר שירה ולא שבקו לון · וכתבי קא פריך והא
לא חזו יש לדקדק דהאי חזיה דקאמר אעוברים דלא חזו דקא קבורות כתי ועוללים לא ראו מגן
והדינקי אין בהם ומשגב ראו השכינה ואמרו שירה · ואם הא ה' רבר שאמרם לקמיה את שינתם
ולהתבונן בלשון ופיהם היא נס כעוברים דבר הנה נשתנו או מאי · ע"ק דמאי פריך והא לא
חזו דהא כפי היתכלות אמרה וכו' דר"ל על ראשו נר דלוק וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו שנא'
בהלו נרו עלי ראשי וא"כ התינוק שבמעי אמו ישן כאן ורואה חזיון כאספקלריא · ונעזא דקשיא להם
חזו עפי מינן ומאי פריך והא לא חזו · אמנם בהקדמתינו יותרו כל הספקות וכל דבר על מכונו.
ויבא כשלום ומה דר"י יוסי דכשעה שעלו ישראל מן הים נתנו עיניהם וחשבו ונמנו לומר שירה
ושפיר קא מקשה כיצד אמרו שירה בזמנה שעלמא על כל נדותיך משבחי ה' ונפלאותיו אשר עשה
עמו ומתגבר ה' איש מלחמה וכו' בדם פיהם דאינו סיימינהו לשבחי דמאריהו ולא שבקו תמידי

ומשני

ומשני דתנוק ושועל כיון שראו את השבת וכו' [illegible]

[illegible]

רבי [illegible]

[illegible]

השומעים באהבה באמתו

הקדמה שצמאה נפשי לך ונפשי אשר פדית והאדם יראה לעינים דמעלת כונן
זה אין לה שחר ועוד כפל הענין במעלות שונות דהיינו הקדמה שצמאה היינו
דייני למצוה לך ועוד צריך לחבר אותם לגוף ונפשי אשר פדית וכדי לישב
כפל הקדים משה הקדמה לעניים על פי הושיענו ה' אלהינו וקבצנו והצילנו מן הגוים
להודות לשם קדשך אם שתבח בתהלתך דהאי קרא דלהשתבח אלא וכבר הקדמנו הקדמה במה
בקפא דלשבח בתהלתך מבטי לה אמנם כנודע שכשמשבח מלך בן האומר לא מקדמני
עבדיו שבחו ופארו והללוני כי בהללו יש לו נחת רוח בעת שבח יקר דאנוש שאותו עבד
קטן לפי המלך כמה גדולו כמו כבוד והלא דבריו כן למעלה הקבה שהוא כמה שמים ויום
אלף ואמר לאדם יכבה סהרו אחד הקדיש על כין לה דוד להלל לשבחו כבר שכל זמן
דעל הוא ומה נעשה יקר וגדולה לכן לתועלת מאד ובזה המשובה הושיענו ה' אלהינו להודות
לשם קדשך לפאר ולהלל להשתבח אנחנו כמו שמו בתהלתך כי מה שאנחנו מהללים לך
ה' שבח ויקר וגדולה לנו שבהם זה ואמנו נקח לפי דבר המשובה ובה אמר כדבר
הקדמה שצמאה נלעה כך שהכונה שהיום כי מצוה לך ואין לו עוד שבח והלל כי אם להלל
ולפאר ולאמר לפניך שירה ועיקר כונתי בשירה והודאה על נפשי אשר פדית לא על מעלת
אויבי ושונאי כי אם הודאה על פדיון נפשי וכו' ואין להקשות מקרא דקאמר

אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים ומשמע דהודאה על מפלת המצרים אמרו
שירה דכבר כתב הרמב"ן ז"ל פרשת בשלח שיש כי במקום אשר ולא נאמר
אלא דקב"ה פלשתים כי קב"ה הוא אשר שקבה הוא ופדה נפשי כי מצאתי לך אשר
שמצאתי לך וכו' אמנם ומשבח הקדוש ברוך הוא קאמר אז ישיר משה ובני ישראל את השירה לה' ואמרו
לו אשר ים רכבו רמה בים ומעשי ה' במה רמה נפלאו שמעו יתברך ויהי לו הירא לשונו
שהם נפלאו ומעלות ואין אנו אומרים שירה על מפלת אויבי כי אם על הצלת נפשי וכו' הכא
נא כתבתי בזה כמה שלא הקפד להרבות תהלות כשעה ז"ל

שגיון לדוד אשר שר לה' על דברי כוש בן ימיני אל הרבה דוד
שירה אחר אחר לכך על מפלתו של שאול שהוא אותו שאול והוא דוד מכריז
דוד ומפרש וזה שגיון לדוד לפניו שגגה לא אמרו לך שאול שירה על שהציל מן הים ואף
אני אשר שהיה שאול הדפני לא ראה שירה וכו' והשגיון היה קה כמו ראשון ואין
דהיינו כי מה דוד לה' שירה את שאול והפרים ופחדה ומרה מחנה רכשם שאמרו ישראל שירה על
המצרים כך אמר הוא של שאול ומי לבו בדול משאול כמי רק והקבה סיבב כשבחו כמו שאמר
אהבה שאול והוא דוד ובפרשי השי ואהב כבן את אותו כולד כמולך ואהבה כולד כאותו שהיה
צדיק חסיד והיה מלך ואיך יאמר דוד כבכור צדק יסוד עולם ועל דמעלת אשר היא מוקדש
לבנתו ולתוח כבוד שלא צדי ואם לא היה שירה מפני יש לדעת לאחוז מאי אהבה דלא זהר
שירה מפני מבטי לה ועוד הקדים מבואר המאמר כמו קיצר דאמרו דוד שר לא נאמר
על הצלת נפשו ושיר על מפלת שאול הכא מבואר בקרא אשר שר לה'
על דברי כוש בן ימיני ואמרה שם כנוי מה כוש משונה בעורו אף שאול משונה במעשיו ומאהבת
הקבה אותו הוכיחו והודיעו צדקת הנהיג אותו אהבה שאול והוא דוד כו' שהוא צדק וחסיד והיה מלך
ואיך אמר אמר שירה לפני על מפלתו רק על מפלת השונאים לכך חדוה קראו קן על הצדיקים
וזהו שגיון לדוד

תוס׳ דהיינו השיב מתוך [illegible] בתחלה ואח״כ השיב לא [illegible] שיה על [illegible]
תוך הים [illegible] שבעלים [illegible] קשיא לה כי נראה [illegible] הנה כיס [illegible]
שהם לא היה [illegible] של [illegible] כי אם על [illegible] הים [illegible]
שהיה שואל [illegible] [illegible] שהוא [illegible] לא [illegible]
על [illegible] נפשו דכיון [illegible] אינו [illegible] על [illegible] כי אם על [illegible]
[illegible] לא [illegible] אם [illegible] [illegible] שואל [illegible] היה [illegible]
[illegible] שיה על [illegible] ועל [illegible] נפשו [illegible] על [illegible] שהוא שואל לא [illegible]
[illegible] כי אם על [illegible]

ורש״ל [illegible] לא [illegible] את [illegible] [illegible] הוא הדבר אשר דבר [illegible]
ה׳ [illegible] יעשה [illegible] נסים [illegible] לא [illegible] את [illegible]
[illegible] לכם אך [illegible] שומרין ושוכרין [illegible] שיה [illegible]
[illegible] ישראל אשר [illegible] [illegible] משה [illegible] שיה על
[illegible] ועל [illegible] נפשינו [illegible] שיה [illegible] לא [illegible]
[illegible] הדין [illegible] שיה [illegible]
[illegible] [illegible] שיה [illegible] אין קפידה בדבר
אז [illegible] שיה [illegible] על [illegible] נפשם [illegible]

לבוש [illegible] כולל [illegible] [illegible]
נראה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] של [illegible] [illegible] כבודו [illegible] אשר דבר משה אל כל ישראל ה׳ [illegible]
[illegible] נסים [illegible] גדולות ונוראות אך [illegible] שומרין ושוכרין [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לא [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ולא [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] של [illegible] ולא [illegible] לא [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] שהוא [illegible] וק״ל

ע״ד [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] של אדם ולא [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] כל [illegible] דכיון שאין [illegible] כל [illegible] של אדם [illegible]
אם כן [illegible] [illegible] לא [illegible] ולא [illegible] לא [illegible]
[illegible] וזה [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] כל מה [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] לא [illegible] ולא [illegible] [illegible]
כל [illegible] [illegible] לא [illegible] על [illegible] וק״ל

[illegible] שנא׳ אלהים נצב
בעדת אל [illegible]

[illegible]

העמוד ראיתי ופירוש החזק אשר הביא בית ישראל נבון עלוי הוא הקדוש [illegible] צדיק יסוד עולם
כי כן [illegible] על האהבה הוא הדרה [illegible] הוא הדרה אף [illegible]
[illegible] שכל [illegible] לבב כי [illegible] פירס [illegible]
[illegible] והאיש אשר [illegible] שלא [illegible]
בחיים [illegible]

יתאר [illegible]

[illegible]

ויתאר [illegible]

[illegible]

ותני [illegible]

[illegible]

(פרק) · [illegible] דהוכחה שעון שאול הצדיק וקוק לשלום. שיכפר על עונות דוד.
· [illegible] שלוש שנים רצופות · ויבקש דוד את פני ה׳ דגלל שום מה לא כפר. עונות הצדיק
ויאמר ה׳ אל שאול שלא נספד כהלכה ומה לא כפר שעונותיו. ואמר ולא כיפר · ואל בית
הדמים על אשר המית את הגבעונים · ושפיר קא מקשה התוקשין קא תבע ל שאול שלא נספד כהלכה
הא אם היה נספד היה מכפר על הדור · ועכשיו קשה דהצדיק שמכפר בעונותיו הוא אשמה [illegible]
בעונותם וקא תבע על אשר המית את הגבעונים · ותשובה מן כהלכות קהלשים דהא שבצדק
מת יכפר על בני ישראל שלבעל מאחרם אתו נפשו יש שום חטא כדגול דפני הקדושה לו בקרות הדבר
ומה בקשו אתה כל ענני האמת אשר משפטו פעלו דכיון שהם ענני אמת פשיטא שמשפטו פעלו ...
לא כוונת הנביא להזהיר לצדיקים שלא יחטאו שום חטא ויקראו על עונות הדור · וזה בקשתה אל
ענני אמת כי כאשר משפטו של צדיק שיש עליו מקום משפט על איזה עון שבידו · שם פעלו [illegible]
דהיינו פעולת האלקים שמכפרת עונות הדור · וכיום כדברי הנביא · ואמר בקשו צדק בקשו ענוה
אולי תסתרו ביום אף ה׳ · ולא יתפסו אתכם בעון הדור · והוא הדין בשאול שהיה בו עון הגבעונים
והיה מכפר על הדור אם היו מספידין אותו כהוגן

(דרוש) ענין לפרש כפרק מיתה דתני שמיתת צדיק מכפרה על עונותיו · פי׳ יפה [illegible]
הספדיהו דלכך אר׳ שני וחזרת יכפר · והיה עולה על הדעת דהמתעצל בהספד
אדם כשר שפטו ונשכב קדים לכך שהקב״ה יקבע לו שכר על שנים כמה של בבש חבית ולספוג [illegible]
לא יושב לא יחיה · אמנם כתב דקשה אמרו שם ואמתו נתחייבו הריגה לתלמידים ואם מן אתה הוא
הרבה קראים יש לי · ולא מצאתי כדרך זה שאר לכבוד רבינו מלך ; ופשיטא נתחייבו הריגה שלא
חטאו של חייבי מיתות כל כך · ותשובתו כפירוש דהמוכיח לצדיק או שבעת או שהתלמידים חטאו שכחו
מעשה שעשה כלה כבוד צדיק קרא הקבע כפרה [illegible] חובה על חייב · אם כן אמנה
כשבקש דוד את פני ה׳ דגלל מה עשה כבר להתעורר כתיב · ויאמר ה׳ אל שאול שלא נספד כהלכה
כא הלשב ועל אשר המית שאול הגבעונים קשה התוקשין ואמר קא תבע ל שאול שלא נספד כהלכה
שחטאו ישראל כמה שנתעצלו בהספד שאול הצדיק שלא היה צדיק כמה · והדר קא תבע בעון
על אשר המית את הגבעונים דהא דק לי מה הדרי כהלכה שאם חטאו ישראל כמה שלא הספידוהו
כל דשאול היה כבר ולא היה לו כפרה · ואם יש עון הגבעונים כיר שאול כל דלא
חטאו ישראל כמה שלא הספידוהו וביותרו כי יהיו כבודו וכמו יכו יהיה לו שיכפרו לו על כל עונותיו
ותשובה מן הקייהו אומרנו דהעונש ה׳ על שבירו את הצדיק אמש שחטאו הנצרך לו וכדגול רמז לא מודה
בקשו אתה כל ענני האמת אשר משפטו פעלו דכיון שהם ענני אמת פשיטא דמשפטו פעלו · לא התכוון
הזהיר לישראל ואמר בקשו את ה׳ כל ענני אמת שלא יכלה ולא יבער אדם לאחרו כי אתו כאשר משפטו
שיעשו הנצרך לו להתרבה כבוד [illegible] ולספדם שעושה משפטים ודינים · שם
פעלו הקב״ה נכרת מהם על אשר פעלו · הנה כשאול אף שעשו משפטו כמה שכינוהו קבע הקב״ה
על אשר פעלו וכו׳ · וכפה רע אירה אולי המושר כבשך לוקה כבוד דכהנים וכן לא יחטאו לי
ולא קמו הכה דתהיותו ישראל · ותשובה דלכה דכהן ויאמר לו ה׳ הכה נא יד כמקיף ופשי והנה יד
עונותם כשלב היינו לוקה כל כי לב · וכהן דנדהם אמר לתנות כבוד כד שחשוב לתורים דכהני לא
כהן כבוד עובר · אמור משעה שלא כוון כי כאשר כל התעצל כהם אם רמו להקב״ה בחייו דודאי
שר שדו לחוץ ונוכר על פשע ומה לא הספידו · דספר כפרה עבודתו לה׳ ולאיש כזה שחסר
ככשהם דמו לעב הכבוד שבחייו קדק מת ודמו להקב״ה בחייו וכו׳ · אך כאורה שאמרה בבבות

רכי אשר [illegible] על לבבך ה' [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

והשבת [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ראה הכתובים הנאמרים בתורה וזה פרק
אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם
[illegible]

[illegible]

והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלהיך לשמור לעשות את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום
[illegible]

[illegible]

יסורין · · שהאהבה הקלה ממרקין בעה"ז בלא שום עון כדי להרבות שכרו לעה"ב [illegible]
[illegible] יסורין של אהבה שהאבלות
[illegible] על עונותיו [illegible] · הה דקה יסורין של [illegible] שהיו לו בנים ומתו [illegible]
[illegible] יסורין של אהבה הם הבאים בלא [illegible] · [illegible]
[illegible] יסורין של אהבה הם [illegible] אהבה [illegible]
[illegible] יסורין [illegible] של אדם · הה [illegible] באים [illegible] עונות [illegible]
[illegible]
[illegible] דבלא שום עון דוקא באים יסורין של אהבה אבל על [illegible]
באים [illegible] שהוא הדין [illegible] יסורין של אהבה [illegible]
[illegible] שהאבלות מכפרת על עונותיו [illegible]
[illegible]
ואינם יסורין של אהבה אבל הצער [illegible] יסורין של אהבה
[illegible] כל [illegible] ·

ושחוקיה · [illegible]
[illegible] האבלות שמכפר על [illegible]
אהבה · ואדרבה היה לו תת הרמז להודיענו כי הצער השני שהולך [illegible] מכפר על החטא וכן
הם יסורין של אהבה [illegible] · עוד [illegible] שיסורין של
אהבה ממרקין עונותיו של אדם ולא אמרו שממרקין חטאותיו ושגגותיו · עוד קשה [illegible]
לא יקראו בשם יסורין של אהבה לבאים לכפר פשעים וזדונות דכיון שמכפרין לו בעה"ז אין לך
אהבה גדולה מזה [illegible] שני בני אדם [illegible]
[illegible] אחת [illegible]
משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם את כל עונותיכם [illegible] על עונותיו [illegible]
בעה"ז [illegible] · [illegible] דקדושין על משנת כל העושה מצוה [illegible]
[illegible]
[illegible] שמכפרין ממנו עונותיו [illegible] לעה"ב [illegible]
יקראו בשם יסורין של אהבה · אשר [illegible] יסורין שבאין לכפר
כן אותם שמכפרין השגגות כן אותם שממרקין העונות והפשעים לכולם בשם יסורין
של אהבה יקרא דאין לך אהבה גדולה מזה [illegible] ממנו בעה"ז ומשלמין שכר לעה"ב ·
[illegible] יסורין [illegible] שהם יסורין של שנאה והם אותם [illegible] לשונו [illegible]
עליו כל [illegible] כדי [illegible] יסורין
של שנאה [illegible] שלא יכפרו לא עון ולא חטא עוד [illegible]
התשובה [illegible] · [illegible]

אמר · הא [illegible] אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו [illegible]
פשפש ולא מצא יעשה תשובה [illegible] ולא מצא יתלה בביטול תורה [illegible]
[illegible] ואם תלה ולא מצא [illegible] שיסורין של אהבה הן [illegible] כי את אשר יאהב ה' יוכיח [illegible]
[illegible] לא באו לו יסורין [illegible] לפשפש [illegible]
[illegible] שלא יעשה · [illegible]
[illegible] אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ·

מתנס קול הדבר אשר דברתי דיש יסורין של שמחה והם אותם שמקבלין ע"ד המיעוט
ומקבלין אותן מאהבה ובתוך השמחה. ויש יסורין של אהבה המכפרין
עונות ומצות כדי להיות שכר לעוה"ב ואינם מבטלין אותו מלעשות
שום מצוה. וזה דבר מה שאמרו שיסורין כאלו עליו פשטא [illegible] כהם הקושיה
אם קשים דאם היסורין האלו בהתו לו לא היו מבטלין יסורין של שמחה הן פשטא ומתא דהיסורין
האלו מבטלין אותו מלעשות [illegible] יעשה תשובה ולחוש החסיד בעון ומשיג חכמה בכל מה שיודע
לך כה עשה חוץ [illegible] כל מוש הקב"ה שהוא אדון העולם עשה חוץ [illegible] שאם [illegible]
בא ואינו חפץ בתשובתך [illegible] ועשה התשובה [illegible] וכונו שלא השתמע [illegible]
וזה דבר יעשה [illegible] כנגד [illegible] הבורא לאחר [illegible] שאמרו [illegible] לא תהיה עלמא
לכתוב ולהכי בהאי עלמא. פשטא ולא מצא שום מעשה מצות מסיבת היסורין [illegible]
[illegible] שנהיו לו ביטול תורה [illegible] מפני שבטול תורה לא נתכפרה [illegible] כל לגו ביטול
המצות ועשיית [illegible] ולא מצא [illegible] שיסורין של אהבה הן [illegible]
שום עון [illegible] כדי [illegible] להיות שכר לעוה"ב ואינם יסורין של שמחה כיון שלא נהיו
מסיבתם שום עון. [illegible] שלא כיון לשי כמוש הקב"ה מייסרו בעה"ז בלא שום עון כי
מייסרו ביסורין שאין במסיבתם שום עון לאדם ולא בתענית הדור ולא בעשיר
הרי [illegible] אם היה בידו [illegible] כדי להיות שכר לעוה"ב.
ובהם [illegible] יסורין של אהבה שהאהבה [illegible] של עונותיו כי שהיום
מקבלין לו שום [illegible] יען אם הדברים שאמרו בגמ' יסורין ממרקין עונותיו של אדם וכו'

גדולה [illegible] צדקה [illegible] משפט [illegible]

[illegible]

[illegible] צדקה [illegible]

[illegible]

[illegible] צדקה ומשפט [illegible]

[illegible] משפט [illegible]

[illegible]

חני [illegible] חסד [illegible]

עושה צדקה בכל עת [illegible]

[illegible] צדקה [illegible]

[illegible] צדקה [illegible]

[illegible] חסד [illegible] משפט [illegible] צדקה [illegible]

קושרי [illegible]

[illegible]

[illegible] צדקה [illegible]

[illegible] חסד [illegible] צדקה [illegible]

[illegible]

והיה [illegible]

[illegible]

והיה

[illegible]

עקלו

[illegible]

[illegible]

חיי [illegible]

[illegible]

וכיצד [illegible]

[illegible]

קנא

בראשית ברא אלהים
ויצמח ה' אלהים מן האדמה
ותשא(?) האשה כי טוב העץ למאכל
מכל עץ הגן אכל תאכל עד וישם ה' לקין אות
ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך
כי השחית כל בשר ... קץ כל בשר
קץ כל בשר בא לפני ... הבה נבנה

ואעשך לגוי גדול כו׳ — סו
אחר הדברים האלה היה דבר כו׳ עד ויחשבה לו צדקה
הידע תדע כי גר יהיה זרעך — ז׳ ב׳
השפט כל הארץ לא יעשה משפט כו׳ ... ז׳ בך
ויהי אברהם בן צ׳ שנה ... ויפל אברם
אשר אם יבא איש למנחה חד עפר

כי ידעתיו אשר יצוה את בניו — סו
כי משחיתים אנחנו ... ויהי כמצחק
והנה איל ... עד למען אשר אביא
וה פקד את שרה ... ותהר ותלד שרה
צחק עשה לי ... ויקח את האבנים
~~ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו כו׳~~
ויען אשר כבואי אבנו
הנה אנכי אחוה הבר והמשפטים
אלהים חק כי כל ימים
ויצר את מלאכה ... אשר עמך והגיד
ויצוו הכנים בברכה כו׳
ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו
ואבימלך הלך אליו מגרר כו׳
ראה ראינו כי היה ה׳ עמך
ויהי כי זקן יצחק והמשפטים
כשמוע עשו את דברי אביו והמשפטים
וכל גבהי ... ויחפרו
כי עתה ירחיב ה׳ לנו ופרינו
וילך והנה סלם מצב ... והמשפטים
והנה ה׳ נצב עליו ויאמר והמשפטים — נח
ויקח גם את האבן ... מצבה
... ויעקב הלך לדרכו ... ויפגעו בו מלאכי אלהים

ויבא חותם למשכן(?) ... כו׳
וירא יעקב מאד ויצר לו עד ואחרי ...
וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך
ויבא בשלום ... אשר ... את ...

ויבא יוסף את דבתם רעה כו׳
וישראל אהב את יוסף ... ויראו אחיו והמשפטים
ויקנאו בו אחיו ואביו שמר
הלא אחיך רעים בשכם כו׳
ונראה מה יהיו חלמתיו
ויקמו כל בניו וכל בנתיו והמשפטים
ויאמר יהודה ... מה נאמר לאדני ... אני כמוני(?)
ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ...
... ... אנא שא נא ...

א׳ ונסעו ... — השמרו ... ויען יוסף
ב׳ — והכסף משנה קחו בידכם — ס׳ יעקב
ב׳ — ... ... עם כלי הכסף והזהב
ב׳ — ... ... את אחיכם
סד — ויאמר ... לא משפט
— הלא זה אשר ישתה אדני בו
נ׳ — מה המעשה הזה אשר עשיתם
גם עתה כדבריכם כן הוא
האיש אשר נמצא הגביע בידו כו׳

ה׳ — ויגש ... ויאמר בי אדני כ׳
ז׳ סו — אביך ואחיך באו אליך
— וירא את העגלות ... ותחי רוח יעקב אביהם
— ... יוסף ... אבי חי

כו׳ — ויקרבו ימי ישראל למות ... ושכבתי עם אבותי ... ויחי
אל שדי נראה אלי בלוז כו׳
בני הם אשר נתן לי אלהים בזה כו׳
ראה פניך לא פללתי כו׳
... והמשפטים
המלאך הגאל אתי מכל רע
ויראו אחי יוסף כי מת אביהם והמשפטים

כב׳ ב׳ ...
סד
כב׳ ... יעקב
מ׳
סב
סד׳ פה
כב
פה׳ ... ו
ה׳ ו
חי׳ ... ה
סח׳ ... ו
כב
כה
כ׳ סח׳ פה׳
כה
ו׳
כב׳
כב׳ סד׳ סה
יעק

שמות

ס׳ שמות

וכאשר יענו אותו כן — כה
ויקרא מלך מצרים למילדות והמשפטים — כה וכו
יגי שמך לאיש שר ושופט כו — כו
וחזר להלן יצא מצרים והמשפטים
עד תעבדון את האלהים — ה׳ · לח׳ · נג׳ · פה׳
למה משה ואהרן תפריעו — ה׳ · ויגי · לה׳ · לח׳ פה
למה הרעת לעם הזה כו׳ עד — ויגי · לה׳ · [illegible] · קמג
והצל לא הצלת — ופה׳ · קמג

אם ענה תענה אותו — סד
אם כסף תלוה את עמי את העני — סד · קלב
לא תהיה אחרי רבים לרעות — נב · סד
מדבר שקר תרחק כו׳ — נב נג סד עד
ושם אלהים אחרים לא תזכירו — משפטים — סד · קיו
לא תשתחוה לאלהיהם... כי הרס תהרסם — סד
את מספר ימיך אמלא — לא
כל אשר דבר ה׳ נעשה ונשמע — נה ומג

ונם אני שמעתי את נאקת כו׳ עד
ולא שמעו אל משה — כח׳ · כח · פה · פו · צא
הן בני ישראל לא שמעו אלי — פה
הוא אהרן ומשה והמשפטים — יט
ולא ישמע אליכם פרעה כו׳ — כא · כב · פה
[illegible] ואיעיר לך אלה — קיט

ויקחו לו הרמה מאתרה — [illegible] · סא · קלב · [illegible]
והמשפטים עד [illegible]

ס׳ [illegible]
ונועדתי שמה [illegible] ונקדש כו׳
ויאמרו כי אני ה׳ שוכני בתוכם — תבב
[illegible] — קלט
לך ה׳ כי שיחת עמך והמשפטים — ס׳
ס׳ ויחי — למה ה׳ יחרה אפך בעמך כו׳ — ה׳ · סח
כי הבאת עלי חטאה גדלה — תגא · כבי · תגר
[illegible] את כסף [illegible] — כב · תגא
כי תשא את ראש [illegible] — תגא
אנא חטא העם הזה חטאה כו׳ — עה
כי [illegible] אם אין פניך הלכים — לג
[illegible] הרימה לה׳ כל נדיב — ס׳
כל מרים תרומת כסף — ס׳
[illegible] לצבאות [illegible] — כב

ס׳ בא
וישב את משה והמשפטים עד
כי ראה נגד פניכם — ס׳ בא — כח
ועבדתי בארץ מצרים — ח׳
[illegible]
[illegible] לא יחרץ כלב לשונו — פו
[illegible] — כד
[illegible]

ויאמר [illegible] כי [illegible] — כח · סב
[illegible] — יט · סב
ויהי הענן והחשך ויאר — יגג
ויושע ה׳ את ישראל והמשפטים — לו · תגי · קמד
כל המחלה אשר שמתי במצרים — דל
אשר ראיתם את מצרים היום... לא תספו לראתם — כו · [illegible]
ה׳ ילחם לכם ואתם תחרשון — [illegible]
[illegible]
[illegible] — יכב

ככל אשר צוה ה׳ את משה כן עשו — [illegible]

ס׳ נח
וישמע יתרו כהן מדין — סד
ויספר משה לחתנו... ויחד יתרו — סג · סד
עתה ידעתי כי גדול ה׳ מכל — סג
ויעמד העם על משה מן הבקר — ה׳ · סג · סד · כג
והמשפטים — קלט

ס׳ בחדש
ועתה אם שמוע תשמעו בקלי — לו · סג · עו · קס
ואתם תהיו לי ממלכת כהנים — עב
[illegible]
אנכי ה׳ אלהיך... לא יהיה לך — סג
ששת ימים תעבד ועשית — יט
[illegible] — סג
לא [illegible] — ה׳ ל

ויקרא

ולא יבא בכל עת אל הקדש .. בזאת יבא אהרן — קיח

כי נפש כל בשר דמו בנפשו — מה

ושמרתם את חקתי ואת משפטי — פא

קדשים תהיו [illegible] — יא. לא׳ מט

לא תקום ולא תטר — פב

ושמרתם את כל חקתי — פב

[illegible] לא [illegible] — לו

[illegible] ואת שבתתי — לה

[illegible]

ונתנה הארץ פריה [illegible] — פא

[illegible] .. את [illegible] — פא. קיז

אם בחקתי [illegible] .. אם בחקתי [illegible] — קיז

[illegible] והמשפטים — נט

ונתתי משכני בתוככם [illegible] — א. פא. קד

ואכלתם ישן נושן .. [illegible] — כו

תוכחה

והזהרתם את בני ישראל מטומאתם — לו

במדבר

יברכך ה׳ .. יאר ה׳ .. ישא ה׳ — נפ׳ ו׳ פב״

ויאמר משה לחובב והמשפטים [illegible] — פא. ו׳. פב. לא

לא אוכל אנכי .. אם ככה את עושה לי — פא

[illegible] — פא

וישאר שני אנשים במחנה והמשפטים — פו. פא

[illegible]

[illegible] .. [illegible] — לא. מה

[illegible] — לו

[illegible] — לה

[illegible] — קיב

ועתה [illegible]

אם [illegible] והמשפטים — מט

[illegible] — מו

כי על כן [illegible] — עה. פו

וידם כלב את העם .. [illegible] — עה. קיז

[illegible] .. [illegible] — לא. לו

כי כל העדה כלם קדשים .. [illegible] — לו. יא

כה אמר אחיך ישראל .. וירעו לנו ולאבותינו — מט. מא

אז ישיר ישראל [illegible] — יח

[illegible] .. [illegible] — עו. כג

לכה נא ארה לי את העם — כג

לא תאור את העם כי ברוך — לג

מה אקב לא קבה אל .. [illegible] — לג

[illegible] — לג

לא איש אל ויכזב ובן אדם ויתנחם — לג

הן עם לבדד ישכן — א. לג. כו. לא

[illegible] — לג

מה טובו אהליך יעקב — יא

[illegible] — יא

וירא בלעם כי טוב בעיני ה׳ [illegible] — מו

[illegible] והמשפטים — מט

ושם איש ישראל [illegible] — כג

[illegible] — יב

[illegible] — לה. מה

[illegible] לבני ישראל — קה

שמועכם אחיכם ושפטתם צדק
לא תכירו פנים במשפט

והרחבתי את גבולך והנמשלים
וירעבך [illegible] והנמשלים
[illegible] ונשבר כנה
לא תוסיפו לראות עוד ואת [illegible]
[illegible] בכם היום את השמים
[illegible] והיה לבבם זה להם ליראה
כי [illegible] עוד [illegible]
[illegible]

והיה עקב תשמעון והנמשלים
ברוך תהיה מכל העמים והנמשלים
[illegible] ויענך וירעבך
וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר
והיה אם שכח תשכח והנמשלים
השמר לך פן תשכח את ה'
[illegible]

ראה אנכי נותן והנמשלים
אשר [illegible] והנמשלים
לא תאכלנו למען ייטב לך
שמור ושמעת [illegible] כי תעשה הטוב והישר
[illegible]
[illegible]

[illegible] אשר ידבר הנביא והנמשלים
[illegible]

כי תצא למלחמה על אויבך
לא [illegible]
[illegible]
כי [illegible] לא יראה עליך
זכור את אשר עשה לך עמלק והנמשלים

ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלהיך כו'
את ה' האמרת היום [illegible] וה' האמירך
והיה אם שמוע [illegible] כי תשמע בקול ה'
יקימך ה' לו לעם קדוש
יפתח ה' לך את אוצרו הטוב [illegible]
והותירך ה' לטובה [illegible] ולא תסור מן הדבר
[illegible]
[illegible]
[illegible]

והיה כשמעו את דברי האלה [illegible]
ואהבת [illegible] כי תשמע בקול
ושבת עד ה' אלהיך [illegible] ונתן ה' את כל האלות
ראה נתתי לפניך היום את החיים

[illegible]
ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא
הנך שוכב עם אבתיך וקם

אף חובב עמים [illegible]
ולא קם נביא עוד [illegible]
לעיני כל ישראל
[illegible]

יהושע

ה — ביום גלותי את חרפת מצרים — יט׳
י — וירום השמש ... כי ה׳ נלחם לישראל — פב
חזק ואמץ ... את בנדו ... ירושלם — פב׳ ה׳

שופטים

ג — ויסיפו בני ישראל לעשות הרע
ד — ודבורה אשה נביאה כו — עח
ה — שמעו מלכים האזינו רוזנים כו
יג — וירא האשה נא ... כי הנך עקרה ולא ילדת — פז / נא

שמואל

א — ובמערת עזרה נא כעם
א — ואחנה רקה ... ובמערה ... למה תבכי כו — לח׳ נח׳ קב׳
ב — ותתפלל חנה ותאמר — לח
א — על כן הרבתה נבוקה
ב — רגלי חסידיו ישמור
ב — ובני עלי בני בליעל והמשפט — פח
ב — נה כיום יקטרון את החלב — סק
ב — הנגלה נגליתי אל בית אביך — יג
ב — לכן כי לא טובה השמועה — יג
ג — והגדתי לו כי שופט ... וינד לו שמואל — סק
ג — וינדל שמואל כן עד כי נאמן שמואל — פז
ח — ויהי כי זקן שמואל ... וימאו אחרי הבצע — עו׳ פח׳
י — ויהי כל יודעו ... הגם שאול בנביאים — יג
ט — הנה נא איש אלהים בעיר הזאת — יל
ח — וירע הדבר בעיני שמואל כו — פח
יב — ויאמר שמואל ... ועתה הנה המלך — פז
יב — אם תבואו את ה׳ ועבדתם אותו — ו
יב — ולא תסורו כי אחרי התהו — ו
יג — אותי שלח ה׳ למשחך — כב
יג — פקדתי את אשר עשה עמלק — י
יג — ונחה לא שמעת בקולה — עס
יח — ויתקבצו כל זקני ... וירע הדבר בעיני שמואל — עס / פ

קנג

יז — והנה הנער ... כי חטאם קרם — נח / מ וקרא
יז — הכפז לה כעלותך ... כי חטאת קסם מרה — ם ויקרא
ח׳ — ויהי דוד לכל דרכו משכיל ... וירא שאול — יגר׳ יגי׳ יגח
ד — כן נעות השדות ... כי כל קדמים אשר — לי׳ עד
כג — שבה אחרי אל הירא אשר יבקש — לי׳ סע
וישבעו אל בני ישראל ...
...
... כי דוד בו

א — עמד נא עלי ומתתני
א — דמך על ראשך כי פיך ענה בך — קמא
א — צר לי עליך יהונתן נעימת — לבי קמא
ד — הלא הגעתי לי ... אלהים — לני יגני יגח׳ פרי כג
ו — וישב דוד ... והמשפט — לד
ז — ויבא המלך דוד וישב והמשפט — יב׳ סא׳
ו — ונקלותי עוד מזאת — ע
ז — ויאמר הכה אל המלך ... מוכל על אלהי — עב
יב — ויאמר דוד אל נתן חטאתי — עב׳
יד — והשלם הכפלו ויאמר לכל המשפט — עד׳ קמא
יו — הגידה עליך בלוהי בית אחאל — פר
ח׳ — ויאמר ואחר יהיש המונד לו — לב
יט — הרחוק אחד לו ידרר ... כי היו לי היום לשטן — לני פר׳ קמא
כד — ויוסף אף ה׳ לחרות בישראל והמשפט — עו
כד — ויאמר ארונה אל דוד יקח ... הכל נתן — פא
כד — ולא אעלה ... ויקנשכם — הי

מלכים

והיה כשכב אדוני המלך — ו
אם מאת אדוני המלך נהיה — [illegible]
אנכי הולך בדרך כל הארץ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ירמיה

אל ירא [illegible] כי אתך אני — א
קדש ישראל לה' — ב
כי שתים רעות עשה עמי — ב
איך תאמרי לא נטמאתי — ב
הנני נשפט אותך — ב
לאמר הן ישלח איש את אשתו — ג
[illegible] — ג
אם תשוב ישראל נאם ה' — ד
[illegible]

ישעיה

[illegible]

יחזקאל

ד ואתה כי הזהרתו צדיק — יעא
ט זקן בחור ובתולה וכו׳ והמפרשים — נה · כ · קי״ו
יח ולא ירבו ירבה — תנא · כד · נה
לג בן אתה כל שפט והמפרשים — תנא
לז לפתחיים ועלתיו פתאום כו׳ — קכ״ו קכ״ח
ולא אחרת אלא כה עבר — כ״ו
לח והתגדלתי והתקדשתי — קכ״ה

מיכה

קנר

א על זאת אספדה ואילילה — סב
ו אכף [illegible] — עני׳ פו
ו הגיד לך אדם מה טוב והמפרשים — תנ״ו
ז מי אל כמוך נושא עון ועובר — תג

נחום

הושע

ו כי חסד חפצתי ולא זבח — ס׳ ויקרא
יא איך אתנך אפרים אמגנך — עב
יב אך עשרתי מצאתי און — בפרשתו רע
יב וה׳ זכר שם ה׳ — נח
יד שובה ישראל עד ה׳ והמפרשים — תו׳ ער׳ בה׳ קכ״ו
ד כי כשלת בעונך · חבור עצבים — נ״א
ט תמך לכם עצבו יראתו — נ״א
יד ואתה כאוך השוב ובנעון כדי — פ״ז

חבקוק

א עד אנה ה׳ שועתי ולא תשמע — פג
א טהור עינים מראות רע כו׳ — חנג
ג עמד וימודד ארץ ראה ויתר כו׳ — א׳ נשי׳ סו

צפניה

ב בקשו את ה׳ כל ענוי ארץ — קיצו

יואל

וקרעו לבבכם ולא בגדיכם

זכריה

א ואמרת אליהם כה אמר ה׳ צבאות — פג פר
ב פרזות תשב ירושלם — ח
ב ונלוו גוים רבים כו׳ — ח · ש״ו
ח כי יפלא בעיני שארית — פר
ט ויקח את הזהב [illegible] — פר
ט והושיעם ה׳ אלהיהם ביום ההוא — פר
יא ואשקלה את שכרי כו׳ — פר
יד יום אחד הוא יודע לה׳ — פג

עמוס

עובדיה

יונה

משמרים הבלי שוא כו׳ — פא

חגי

יעלבי

ואחרית כבוד תקוה — סז
ואחרים לו תולה ״ היה חשר קירה נבנן ק — סו פא
אחרונים עוד עבודתם והנמשלים — פא

איכה

זכרני עניי ״ כי נשים אין רועה — כג
ובני עולל כה — תנז · עא
אני הגבר ״ אורי נהג ״ אך כי ישוב — תיד
זכור הדבר והשוח ״ זאת אשיב — תיה
טובה לה' ולנפש — עא
ענוה אחד כרכו — עא
הבר ה' כי נמש׳ והנמשלים — עז
ויעלו עון כר שני מנחאחד — עא
כלה ה' את חמתו והנמשלים — עג
עבדים משלו בנו ״ אבותינו חטאו — נט עב
לא ישלים כל עובר דרך כי — נט

כתובים

שיר השירים

ד׳ יקב נשאה ״ שב אקתלך ״ אשכל הכפר — ז׳
כ׳ לך יפה העיני — תנז
״נרי ריחו הנה אחר הלי
אשכל הכפר דודי לי — ק״א

רות

ויאמר בועז לרות הלא שמעת בתי — כג
ויען בועז ״ ישלם ה' פעלך יהי — תנב
ויאמר אלי אחר ״ ברוכה את לה' בתי — יגב
גם כי אמר אלי עם הנערים — תנב
ה׳ זכר חסדך האחרון מן הראשון — כג
ברוך ה' אשר לא השבית לך גואל — תנב
יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך — ד׳ לד

קהלת

ב	וכל אשר שאלו עיני לא אצלתי מהם	ע
ב	כי יש אדם שעמלו בחכמה	תד
ב	אין טוב באדם שיאכל	תה
ג	אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם	ס
ג	ועוד ראיתי ״ מקום המשפט	פ
ג	וראיתי כי אין טוב מאשר ישמח · יכי כה · פה	
ג	ומותר האדם מן הבהמה אין	כב
ד	ושבח אני את המתים	כג
ד	טובים השנים מן האחד	ע
ה	כי האלהים בשמים ואתה על הארץ — נה	צח
ה	בהיות הטובה רבו אוכליה — תה · פה	
ו	כל עמל האדם לפיהו — תה · קלז	
ו	טוב מראה עינים	
ז	טוב כעס משחוק	תה
ז	טוב לשמוע גערת חכם	עג
ז	אל תאמר מה היה שהימים הראשונים	פח · כג
ז	את הכל ראיתי בימי ״ דרכי צדק — תני ענ׳	פו
ח	מי כהחכם ומי יודע והנמשלים	סח
ח	אשר חוטא עושה רע מאת	סח
ח	ושבחתי אני את השמחה	סח
יא	ויין ישמח חיים והכסף	נז
ח	אין אדם שליט ברוח והנמשלים	לד

איכה

איכה ישבה ״ בכה תבכה · גלתה יהודה — ס׳ עד · עח
אין לה מנחם מכל אוהביה — עב
היו צריה לראש אויביה שלו — עה
זכרה ירושלים ימי עניה — סב · תנ · תה
שמחתך כשנה ״ כי הגדיל אויב — עד · כג
ראה ה' והביטה כי הייתי זוללה
סלה כל אבירי ה' בקרבי — עד
שמעו כי נאנחה אני ״ תבא כל רעתם — עד · עד · כב
לא אליכם כל עוברי דרך כי — נט

אסתר

כי כן יסד המלך על כל רב ביתו — פו
ויקצוף המלך מאד וחמתו — פב
ויעשו בשונאיהם כרצונם [illegible] — קיב

תהלים

ג רבים אומרים לנפשי [illegible] והנמשכים
ג לה' הישועה על עמך — תנה
ד נתתה שמחה בלבי [illegible] — פז
ה הקשיבה לקול שועי — ס · פז
ט והוא ישפוט תבל [illegible] — נא
יב הושיעה ה' כי גמר חסיד
טז [illegible] כל [illegible] לקדושים — פד
יז אני קראתיך כי תענני — פו
יז [illegible] — נא
יח [illegible] — פג
יח [illegible] — ל
יט תורת ה' תמימה — פז
כא ה' בעזך ישמח מלך והנמשכים — עה
כב [illegible] — תנו
כג [illegible] — ב
כה [illegible] נפשו בטוב — עח
כה חטאות נעורי ופשעי — תנא · יא
כח אל תמשכני עם רשעים — פז
לא אגילה ואשמחה בחסדך — לה
לא מה רב טובך אשר צפנת — יב
לג הנה עין ה' אל יראיו — פא
לג נפשנו חכתה לה' [illegible]
לד [illegible] — פז
לד [illegible] — פא · יב
לז [illegible] — תנז · ב
לז [illegible] — לה
לח כי לך ה' הוחלתי
לח כי אני לצלע נכון [illegible] כי עוני אגיד — לה · תנא · כה · פ
מא [illegible] — פג
מב [illegible] — סב
מב [illegible] — לה · כג
מב [illegible] והנמשכים — יח

תהלים

קנה

קג ברכי נפשי [illegible] — תנג
נא זבחי אלהים רוח נשברה — תנח
נא [illegible] — תנא
מד באלהים הללנו כל היום — עח · קנג
מה רחש לבי דבר טוב — תנח
מט אל תירא כי יעשיר איש — עה
נא הרבה כבסני מעוני והנמשכים — פ' ויקרא
נא כי לא תחפוץ זבח ואתנה והנמשכים — צי · צה
סב אחת דבר אלהים [illegible] ולך ה' חסד — כו · צא · יג
סג כי טוב חסדך מחיים — פה
סז אלהים יחננו ויברכנו — תנג
סח [illegible] — צג
סט ואני תפלתי לך ה' עת
סט כי אתה אשר הכית רדפו
סט [illegible]
סט [illegible] — כג
עא [illegible] — עח
עא [illegible] — כח
עא [illegible] — עח
עג [illegible] — עח
עד [illegible] — תנח
פח [illegible] — אך · פא · קיב
פה [illegible] — כב
פה [illegible]
פו [illegible] והנמשכים — כב
צב טוב להודות לה' — עז · קנג
צג [illegible] — נה
צז [illegible] — נג
קב ה' שמעה תפלתי ושועתי — פא
קד [illegible]
קו [illegible] והנמשכים — עז · ס
קז [illegible] — ב
קז [illegible] — תנז
קיא [illegible] — צג
קיא ראשית חכמה יראת ה' — נח
קיב [illegible] — סח
קיב טוב איש חונן ומלוה — נא · סה
קטז [illegible] — לו
קטו לא לנו ה' לא לנו
קיט [illegible] — סח
קיט [illegible] — לה · קנג
קיט [illegible] — פג
קיט נר לרגלי דברך — יב · יפה
קכא אשא עיני אל ההרים — [illegible]
קכה כי לא ינוח שבט הרשע — סה
קכו [illegible] — יב
קכו [illegible] — פז
קכז [illegible] — יב · כב
קל יחל ישראל אל ה' — לד
קלג [illegible] — ס
קלו הודו לה' כי טוב — עז
קלו נותן לחם לכל בשר
קמה [illegible] — לד
קז [illegible] והנמשכים — תנא
[illegible] — לב
[illegible] — עז
[illegible] והנמשכים
זבחי אלהים רוח נשברה — פא
[illegible] — פ · יב
[illegible] — בב
[illegible] — קנו

קד

רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד — כא
עשות צדקה ומשפט נבחר [illegible] — כא
[illegible]
[illegible]
[illegible] — יד

משלי

כא — עשה צדקה ומשפט — [illegible]
כב — טוב עין הוא יבורך — סה
יח — כי נעים כי תשמרם בבטנך — עג
כב — אל תגזל דל כי דל הוא — כ
כג — כי אם תשים לבך [illegible] — [illegible]
כו — אל תהי בשל[illegible] [illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible] [illegible] — סח
[illegible] — [illegible] — כא
[illegible] — [illegible] — כא
כד — [illegible] — כד

משלי

א — [illegible] חכמה [illegible] לדעת חכמה — כ
ב — כי תבא חכמה [illegible] — כד
ב — כי ישרים ישכנו ארץ
ג — אל תהי חכם בעיניך — [illegible] כד
ד — כי לקח טוב נתתי — סא
[illegible] — באורח צדקה חיים — [illegible]
ח — כי מוצאי מצא חיים — נד
[illegible] — [illegible] — סא
[illegible] — [illegible] — סח
[illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible] — סא
יא — צדקת ישרים תצילם — נא · סא
יא — בטוב צדיקים תעלץ קריה — סא
יא — [illegible] — [illegible]
יא — יש מפזר ונוסף עוד — סד · כד
יב — [illegible] — [illegible]
יג — [illegible] — [illegible]
יד — [illegible] — סא
[illegible] — [illegible] — נא
[illegible] — [illegible] — נא
טו — [illegible] — כה
טז — [illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible] — [illegible] עד
[illegible] — [illegible] — כג
[illegible] — [illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible] — [illegible]
כ — [illegible] — נא
כ — [illegible] — סא

איוב

כ — [illegible] — סד
[illegible] — [illegible] — נא
[illegible] — [illegible] — כג
[illegible] — [illegible] — כא
[illegible] — [illegible] — עג
[illegible] — [illegible] — עד
[illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible] — סד
[illegible] — [illegible] — סד
[illegible] — [illegible] — כג
[illegible] — [illegible] — סא

דניאל

ומן קדם מלכא [illegible]
וכל [illegible] עבר [illegible]

נחמיה

קומו ברכו את ה' אלהיכם
אתה הוא ה' האלהים אשר בחרת
ולחם משמים נתת להם

דברי הימים

ויאמר [illegible] והמשכילים
וישמחו העם על התנדבם
ויאמר [illegible] ה'
ויאמר [illegible]
[illegible] וישב והמשכילים
[illegible]
והמשכילים עד [illegible]

ברכות

[illegible]

שבת

[illegible]

עירובין

[illegible]

פסחים

[illegible]

ירדן

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

העניות

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

סכה

[illegible]
[illegible]

רוק

[illegible]
[illegible]

רד

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

מילה

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

יום טוב

חנוכה

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

יבמות

הרוצה לידע [illegible] — ע
[illegible] שכני כו — לז
היכי דמי [illegible] — ע
[illegible] נסבר — מו · קיג
כיון שנשא אדם אשה עונו [illegible] — נה

כתובות

אוי לו [illegible] שהוא נחמיה — כא · נב
בשעה [illegible] נפטר מן העולם כו — כד
[illegible] שיהא [illegible]

נדרים

[illegible] שעשה [illegible] לא נקרא [illegible] — מ
בשעה [illegible] — מד
אוי לו [illegible] — נב
[illegible] — סג
[illegible] — עד
[illegible] — כו
[illegible] — ע

נזיר

גיטין

בשעה [illegible] הקב"ה [illegible] — יג
[illegible]
[illegible] — מג
[illegible] — לד · מד
[illegible] על [illegible] — כ
[illegible] — נח
[illegible] — ע
[illegible] — פח

קדושין

[illegible] — לח
[illegible] — עא
[illegible]
[illegible]
[illegible] — כה
[illegible] — קיג

סוטה

[illegible] — ק' [illegible]
[illegible] כבשר
כל אדם [illegible] — קא
[illegible] — קא
[illegible] הקב"ה [illegible] — קג
[illegible] — כג
[illegible] — נא
[illegible] — מג
[illegible]
[illegible] על כנפי — כו
[illegible] — ע
בשעה [illegible] ישראל [illegible] — [illegible]
כל [illegible] — לח
[illegible]
[illegible] — סח
[illegible] — סג
[illegible] — [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] — קמ

קדוש

[illegible]

סנהדרין

[illegible]

יבמות

[illegible]

כתרא

[illegible]

מכות

[illegible]

כריתות

[illegible]

ערכין

מאי תקנתיה אל כעלי עגה — יד

כל המוסר [illegible] עד [illegible] — קכ״ט

בכורות

[illegible] כהנים כו — קיב

ירושלמי

אשה רעה שאשתו מגעיה — תנח

[illegible] — פח

[illegible] — פ״ע

[illegible] — כו

אם יאמר לך אדם [illegible] — כח

[illegible] — נו

[illegible] — פ״ה

[illegible] — פ״ט

[illegible] — ד

אם [illegible] — יד

[illegible] — קי״ג

דרים

[illegible] — יד

[illegible] — נ

[illegible] — קלה

[illegible] — קס

[illegible] — כה

[illegible] — לה

[illegible] — כד כה

[illegible] — עה

[illegible] — ס״ד

[illegible] — לה

[illegible] — פ״ה

[illegible] — פו

[illegible] — יד

[illegible] — תע

[illegible] — סח

[illegible] — עב

[illegible] — קחלח

[illegible] — עד

עמ [illegible] — עם

[illegible] — ע

[illegible] — פ

[illegible] — כו

נדה

[illegible] — יח

[illegible] — יח

כד

[illegible]

וד

ויקרא	הידה על קרבנם ובירים
שם	[illegible] כף נחר זק עדכב
[illegible]	[illegible] שדיק [illegible]
אחה	[illegible]
[illegible]	[illegible]
שם	[illegible]
בקר	[illegible]
[illegible]	[illegible]
שם	השברי [illegible]
כו	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

דד

[illegible]	הבל הזה [illegible]	דברים
	[illegible]	שם
[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	עקב
לה	[illegible]	שופטים
	[illegible]	שם
	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

שיחר טוב

כל שפ נקראו [illegible] אם [illegible]

[illegible] עינך [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

המאמרים [illegible] הדברים [illegible]

בראשי׳ יד ע״ב [illegible]
וישלח [illegible]
[illegible] [illegible]
בא [illegible]
בשלח [illegible]
אם [illegible]
צו [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
שלח
תשא [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

חמש מגלות [illegible]

[illegible]

קד

איכה

פתיחתא	[illegible]	[illegible]
פרק	[illegible]	[illegible]
פרק	[illegible] על [illegible]	[illegible]
פרק	[illegible]	[illegible]
פרק	[illegible]	[illegible]
פרק	[illegible]	[illegible]
פרק	וכי יש [illegible]	[illegible]
פרק	[illegible]	[illegible]
פרק	[illegible]	[illegible]
א	איכה [illegible]	[illegible]
שם	[illegible]	[illegible]
שם	[illegible]	[illegible]
שם	וכי [illegible]	[illegible]
שם	[illegible]	עד
ב	[illegible]	[illegible]
ב	[illegible]	[illegible]
ג	[illegible]	[illegible]
ג	[illegible]	[illegible]
ד	[illegible]	[illegible]
ה	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]

אב

[illegible]

כותב ה[illegible]

[illegible]